

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Uj ut a Balkánon át.

Irta: Mezei Ernő.

Báró Aehrenthalt se hagyta el nagy szorultságában az a gondviselés, mely az ügyefogyottak fölött öröklik. Még üdvözölhetjük is különös szerencséjéért.

Nem dicsőséges szerep várt reá abban az új keleti akcióban, amelynek tervezetét Anglia és Oroszország már teljesen nyélbe ütötték, úgy hogy a mi monarchiánknak, mint a Balkán politikában leginkább érdekelt nagyhatalomnak csak a csöndes háttérből lehetett utánuk kullognia.

Egyszerre, mint a derült ég világa belesapott a Bosporus ragyogó levegőjébe a török hadsereg alkotmánymozgalma és ez a váratlan villámlás a hogy alapjában megrengette a Yildizkioszkot a fényes kapuval, egyben vaktva ütötte le lábáról az európai diplomáciát is. Most egy gyékényen árulhatnak valamennyien és ez a közös felállítás báró Aehrenthalnak kedves elégtétele. Mert ime, mielőtt a mi külügyminiszterünket nagyhatalmi társai sarkokba állították volna, a győzelmes ifjú törökség valamennyiök előtt becsapta az ajtót.

Az alkotmányos mozgalom oly robbantóerejű kitörését törökországban kétségtelenül az a körülmény sietette, hogy a revali találkozáson létesített angol-orosz megegyezés a török hazafiakat a legnagyobb aggodalommal töltötte el. Az alkotmány kivívásával, a török birodalom összes népeinek biztosított önrendelkezéssel gondolják egyszer s mindenkorra elejét venni azoknak az örökké megújuló európai beavatkozásoknak, a melyek a keresztény népfajok megvédésének ürügyén immár a török államiság európai alkatrészeinek végső szétbontásával fenyegetnek. A török alkotmányos mozgalom azért nemcsak akkép jön tekintetbe, hogy a népszabadság elvének szerez diadalmat a szultáni önkényuralom ellenében. A mozgalomnak sokkal közvetlenebb és lényegesebb jelentősége az a kifelé való hatása, hogy a török nemzeti önértéket tömöríti össze a legnagyobb ellentállásra Európának tűrhetlenné vált gyámkodása ellenében.

Harmincz év előtt is az életveszélynek ily ösztöne volt a török alkotmányosság első kísérletének igazi forrása. Akkor is, az európai nagykövetek közös tanácskozására, a melynek a legválogatottabb reformkövetelések sorozatát kellett volna a szultánhoz juttatnia, egyszerre megdördültek az összes parti ágyútegek és nyomban rá a török külügyminiszter be-

jelentette az ámuló diplomata uraknak, hogy további fáradozásuk fölöslegessé vált, amennyiben az éppen kihirdetett alkotmány szabadságot és egyenjogúságot biztosít a török birodalom összes népeinek. A hirtelenül emelt új bástya azonban nem tartóztatta fel a törökségre zudult külső veszedelmet és maga az alkotmány leghamarább fult bele az orosz-török háború borzalmas véráradatába.

Most a régi fergeteg megújulásától tartva, az ifjú-törökség még idején igyekszik fölemelni az alkotmányosságnak biztosító tetőzetét. Tudtára adták már mindenféle nagyképtű diplomata mentoraiknak, hogy tanításaira többé szükségük nincsen és az egymásra vadított macedóniai népfajok szörnyű garázdállecsillapítását elvégzik ők maguk, kivülről diktált reformok nélkül is elvégezhetik, egyszerűen a közös jog és szabadság varázslatával. Ami eredményt eddig értek el ezen az úton, igazolni látszik is a megújított alkotmányosságban való nagyobb bizalmukat. Mintha az annyira pártfogolt kedves tarkaságu macedón bandák maguk is rettenetes gunynyal akarnának szemébe nevetni európai protektoraiknak, az új alkotmány kihirdetésére a kegyetlen mézszárlásaikról leghirhedtebb komitácik letették fegyvereiket, görögök, bolgárok, oláhok a törökséggel mámoros béke-ünnepélyekben ölelkeztek.

A bölcs Európa pedig a csodás látványra szintén megállott és meghökkenve ejtette ki kezéből a körmönfont diplomáciai jegyzékeket. Anglia liberális kormányja, a melynek nagy buzgalma az elnyomott keresztény népfajok segítésében nem éppen őszinteség nélkül való, sietett kijelenteni, hogy a beállott fordulattal szemben a szándékolt diplomáciai akciót nem tartja többé helyénvalónak. Oroszország is kelletlenül, kénytelenül ráállott arra, hogy bevárja a török kísérlet további fejleményeit. Európa, mely gyámkodásában oly keveset tudott előre látni, sőt saját kezdesével hozta gördülésbe a reá nézve legmeglepőbb eseményeket, most szégyenszemre kissé fölfüggesztette önmagát.

De ez az időhaladék, miközben az európai diplomácia a passzív néző szerepre szorul, ismét a legjobb alkalma lehet a mi külügyi vezetésünknek, hogy saját ostobán teremtett dilemmáiból kiviczkéljen. Az angol-orosz egyezmény, amely megalázássá válhatott volna, mindenestre véget vetett annak a félkegyelmű szövetséges szolgálatnak is, amelyet a müzstegi paktumban Oroszország iránt vállalt.

Viszont a török alkotmányfordulat halomra döntötte a Revalban kifőzött boldogító tervezetet. A mi monarchiánknak most legtermészetesebb feladata leszen, hogy az európai hatalmakat megtartsa abban a passzív állapotban, amelybe az események véletlen kapcsolódása őket belekényszerítette. Ez a passzív várakozás, ez az érdeknélküli nyugodtság, ez éppen a mi aktiv politikánk, a mi állandó szempontunk. Mert hogy a Balkánon vezérlő hatalmat kell jelentenünk és mindenki másnál inkább kell a dolgok fejlődését közvetlen ellenőrzéssel kísérnünk, ez éppen elsősorban azt foglalja magában, hogy semmiféle idegen gyámkodást ne engedjünk ott érvényesülni. Ebben a tekintetben pedig úgy kell vennünk az ottomán népet alkotmányos kibontakozását, mint egyenest a külpolitikánkra háruló igazi feladatok megerősítését, nemzetközi érdekeink elősegítését. Nagy kérdés ugyan, beválik-e a török alkotmányosság ez új próbája és elég okot látunk arra, hogy most is kétes kísérletnek tartsuk. Magának a török népnek az alkotmányosságra való érettsége, vagyis az izlám vallás lényegének viszonya a modern népszabadság fogalmához nagyon súlyos problémákat vehet föl.

De ennél is végzetesebb bonyoldalmat jelenthet a török birodalom speciális betegsége, a mohamedánok viszonya a keresztényekhez, melynek zavartalan berendezését a teljes egyenjogúság lábán még a legvakmerőbb optimizmus sem képzelheti el. Könnyen lehet, hogy éppen az a fölébredt nemzeti önérték, mely az európai beavatkozások ellenében az alkotmányosság mélyeséges erőt fakasztotta fel a törökségben, mihamar éles érzékenységeket fog kiváltani a keresztény népfajok ellenében. De bármi feleletet hozzon ily kérdésekre a jövő, a mi monarchiánk külpolitikai szükségének a török alkotmányosság csak új kapcsoló pontja, mely, ha felhasználni tudjuk, a mienkével ellentétes irányzatokat teljesen kereszttezheti. Ha egyáltalán valaminő beavatkozásról lehetne szó, ez a mi részünkről csak azt a célt követhetné, hogy a becses magot, amelyet a török alkotmányosság az odaváló népek önrendelkezésére nézve jelent, termékeny kifejlésre és diadalmas virágzásra segítsük. A török alkotmány bizonyára nem hordozhat valami kifejezett szövetséges tendenciát egy külföldi hatalom irányában és éppen ezért jelentheti nekünk a legértékesebb szövetséget.

A vasárnapi munkaszünet.

Budapest, augusztus 1.

Nem volt még kormányunk, melynek annyi érzéke lett volna a szociális követelések iránt, mint a jelenlegi kormány. S ha munkássága nem volna egyébként is emlékeztető, maradandóvá tennék azok a szociális reformok, melyek a jelenlegi kormány nevéhez fűződnek. Ez alatt a két esztendő alatt, amely óta a jelenlegi kormány intézi az ország sorsát, a törvénytárba több szociális reformtörvény került, mint az előző négy évtizedben együttvéve, de azonkívül is sok javaslat fekszik a Ház előtt s a tervezetek is gyors egymásutánban látnak napvilágot. Ma egy hete tette közzé a kereskedelmi kormány a sztrájk-törvény előadói tervezetét, mely a terrorizmus ellen egyaránt védelmet akar nyújtani úgy a dolgozni akaró munkásoknak, mint a munkaadóknak és a nagyközönségnek s ma már egy másik nagyon fontos tervezet került a kereskedelemügyi minisztériumból nyilvánosságra: „az ipari munkának vasár- és ünnepnapra szüneteléséről.”

Tizenhét éve annak, hogy a vasárnapi munkaszünetről az első törvény készült. De még hatályba se lépett az 1891: XIII. törvényezikk, máris minden oldalról panaszok merültek fel ellene. A legkisebb kifogás volt az, hogy a céljának nem felelt meg, s hogy rendelkezéseiben részint szűk volt, részint tág, s a kereskedelmi minisztérium rendeletkibocsátó joga csak részben tudta pótolni a hiányokat. Ami abból is kitűnik, hogy egy egész vaskos kötetet tesznek ki ezek a rendeletek, mert minduntalan szükség volt azok módosítására s ma már igazán nagyon nehéz a rendelkezések tömkelegében eligazodni.

A vasárnapi munkaszünetnek újabb rendezése tehát már régóta közönséges volt s mindenki megelégedéssel fogja fogadni, hogy erre végre a kereskedelmi kormány eltökélte magát.

A vasárnapi munkaszünetnek tizenhét év előtt való törvénybeiktatása az első komoly lépés volt a modern szociális reformokhoz. Az előtt igazán lehetett szó arról, hogy a munkás s a kereskedelmi alkalmazott rabszolgája volt a munkaadónak, bár ilyen ridegen ezt sem lehet

mondani. Mert nem is csak a munkások és alkalmazottak voltak azok, akik a munkaszünet törvénybeiktatását követelték, hanem a munkaadók közt is nagy agitáció folyt ennek érdekében. Mert a munkaadók is érezték annak szükségét, hogy egy napi pihenőjük legyen minden héten, de ezt törvényes kényszer nélkül elérni nem tudták, mert a konkurrenzia lehetetlenné tette. S nem az volt a panasz, hogy minden ipari és kereskedelmi munka vasárnapon szünetelni kénytelen, hanem az, hogy az 1891: XIII. törvényezikk nem számolt a való élet szükségleteivel.

A tizenhét év tapasztalata nagyon előnyösen látszik meg a tervezetben. A legfeltűnőbb mindjárt az, hogy a régi törvény csak a vasárnapot és Szent István napját deklarálta szünetnapnak, a jelen tervezet a Gergely-naptár szerinti Karácsony első napját is annak mondja ki. Már 1891-ben hosszú vita folyt a képviselőházban e miatt, mert már akkor közönséges képezt az, hogy a Karácsony első napja szünetnap legyen, de akkor ezt az indítványt Baross Gábor azzal utasította vissza, hogy nem lehet felekezeti ünnepet kötelezővé tenni az egész országra. Enek az álláspontnak neveléses volta nyilvánvaló volt, mert a karácsonyt igazán nem lehet olyan felekezeti ünnepnek tekinteni, amelynek megtartása a felekezeti szűk keretek közé szorultna. Sőt az sem állhat meg, hogy az orthodox karácsonyt is ebben az esetben szünetnapnak kellene deklarálni. Mert csakis a Gergely-naptár szerinti karácsony az, amelyet valláskülönbség nélkül szünetnapnak tartott ugyanis az ország minden lakosa. Ezért tehát, már eleve tiltakoznia kell minden jóízű és elfogulatlan embernek az ellen, hogy a tervezetnek ezt a pontját felekezeti szempontból vegye bárki is kritika alá.

De nem ez a legfontosabb a tervezetben. Hisz végre is nem az volt a régi állapot hiánya, hogy kevés volt a szünetnap, hanem az, hogy nem volt precizizozva, hogy a törvény kikre terjed. Ebből eredtek aztán a komplikációk. Azért mindjárt a tervezet 1. §-a nagyon határozott. E szerint a munkaszünet szempontjából ipari munkának tekintetik minden olyan munka, amelyet áruk, nyereségtermények, vagy félgárt-

mányok előállításánál, feldolgozásánál, kereskedelmi forgalomba bocsátásánál és árusításánál, vagy ezekkel kapcsolatosan, vagy ezek céljaira, vagy bármilyen kereskedelmi üzlet, ügynöki vagy közvetítői tevékenység körében nyilvánosan vagy idegen munkaerő igénybevételével iparszerűleg végeznek. Igaz ugyan, hogy nem nyilvánosan és nem mások munkaejérének igénybevételével az iparos dolgozhatik munkanapokon is, sőt a munkaszünet kényszere alól kivételeket állapít meg, sőt újabb kivételek statuálására is jogot ad a kereskedelmi miniszternek, mégis sokkal szűkebb körre szorítja a kivételeket, mint a régi törvény, s az annak alapján kibocsátott rendeletek teszik.

Az antialkoholista-mozgalom vezetői is meg lehetnek elégedve a tervezettel, mert a pálinka és általában az égetett szeszes italok kimérését nagyon korlátozza. Azt mondja ugyanis a tervezet, hogy azok az italmérések, amelyekben az engedély szerint kizárólag égetett szeszes italokat szabad kimérni, tehát a pálinkamérések munkaszüneti napokon csak reggel hat órától délelőtt tíz óráig tarthatók nyitva, amennyiben pedig az italmérőnek bor, sör, vagy más italkimérése is meg van engedve, üzletét munkaszüneti napokon délelőtt tíz óráig nyitva tarthatja ugyan, de a megállapított időn kívül égetett szeszes italokat üzletében kimérni vagy árusítani nem szabad. „Az alkoholizmus terjedésének megakadályozására nemcsak erkölcsi, hanem közegészségi és közgazdasági szempontból is nagy súlyt kell helyezni, mondja a javaslat indokolása. A társadalom egymaga nem képes a küzdelmet az alkoholizmus terjedésével szemben felvenni, szükséges, hogy az államhatalom is közbelépjen a maga eszközeivel, aminőkkel a társadalom nem rendelkezik.”

Bárcsak ez a nemes szempont vezetné mindenben a törvényhozást. De bizony éppen ezt látjuk nagyon sok esetben mellőzve. Csakhogy azért ez a javaslat nem felel meg minden tekintetben a követelményeknek. Mert az az intézkedés, hogy vasárnap és szünetnapon hetivásárok nem tarthatók, nem mindig szolgálja éppen azt a célt, amelyet akar. A munkásság ugyanis általában szombat este kapja kézhez hetibéré-

Plébánia a havasokban.

Irta: Várad Antal.

Utánnyomás...

Valamelyik német poéta mondja, hogy a hegyeken lakik az Isten. Ha tehát az ő szolgálja a hegyek tetején plébánoskodik: közel vagyon az ő gazdájához. Micsoda nyugodt, csendes, kedves élet esik odafönn, a jégár szomszédságában, a haragoszöld fenyők zúgó zenéje között, szép időben bérce oldalán alásíkló napsugárban fűrödve, viharban a sziklákat zengető villámütésre áhítatosan keresztet vetve, esőben csendesen lapozgatva a breviáriumban, télidőn kibámulva a hulló, sűrű hóesésbe...

Azt hinné az ember, hogy a világ legbékésebb életmódja. Pedig ennek is meg vannak a maga súlyos, szivtépő, sokszor véres tragédiái...

Hátamra vettem a vászontarisznyát, kezembe a turista-botot és megindultam az Alrasor völgyének, hogy a weissenfelsi tavak mentén a kanyargó hegyi uton megkerüljem a Triglav lábát. Tul a sziklaóriáson remek páfrányos völgyek, hűvös fenyveserdők és zúgó kristálypatakok vannak, amelyekben villámgyors pisztrángok kergetőznek s lesik a vízpára ködébe hulló botor legyeket.

Nagyon régen jártam erre. Amint azonban rovom a kőgátakat: egyre jobban eszembe jut minden sziklaszál, a keskeny ösvény minden fordulójánál visszaemlékezem a régi utamra s konstátalom, hogy itt vagy ott milyen rengeteg darabot szakított le a lavina, melyik erdőszalagot vágta le tíz év óta s mennyit vitt el az óriási sziklagátból a letörtető tavaszi hóviz?

Eközben nem veszem észre, hogy a hátam mögött elsötétül a sziklaoldal. Eleinte az égő napon való hegyrovás után kellemes a hűs szellő, mely onnét felülről legyezget alá, de aztán a hosszasan kimaradó napfényt keresve megfordulok s megpillantom a besötétedett eget. Amoda át már villámlik is.

Ez utólr. Ilyenkor a turista első dolga valami menedékhely után kutatni, sziklagát, kis barlang, kirugó kőlap, mely alatt meghúzódhatik az ember, míg a vihar első haragja átrohan a bérceóriások fölött. Hamar haragszik a havas, de hamar ki is békül.

Hiába nézek, hiába gondolkozom. — nem látok menedéket, nem emlékezem kunyhóra. Különben, ha emlékezném is, hol van az már azóta! Már megdördül a menny. Az első nehéz csepp a kalapomra koppan.

Isten neki, feje a lóden-csuklyát s majd egy sziklafalnak támaszkodva várjuk nyugodtan, ami jönni fog.

És míg így elszánom magamat: fordul a sziklaösvény, amelyen haladok, hogy falat keressék valahol s szemben velem egy furcsa alak hajt négy fekete kecskét a hegynek fölfelé.

Olaszos pásztorgulya van rajta, piros, de már színehagyott pántlikával a kalapján, dudu a hóna alatt, rézlánczon kereszt és szentkép lóg a nyakában, valamikor fehér inge elől nyitva, a kezében kampós, hajlottvégű pásztorbot, a lábán bocskor.

Megszólítom olaszul: Hová mégy? Felel rá németül: A karámomba.

Már, amit ők itt karámnak neveznek. Aféle fenyűdeszka-kerítés valamelyik sziklaoldalon.

— Jön a vihar, — azt mondja

— Látom, Messze van a menedéked?

— Fertály óra ide.

— Kitar a zápor?

A fiu fölnezzet az égre s azt mondja.

— Délnek huzódik. Mi keveset kapunk be-
löle, de amugy is esteledik, haza haitok.

Vele mentem. Egy kis víz hullott ugyan a nyakunkba, de mire a zivatar mérge leszakadt, mi már a kecskeólban ültünk, fenyű-héjből készült fődél alatt. A fiúnak volt egy darab sajtja-megfejt egy kecskét s leült beszélgetni.

— Látsz-e embert erre. — kérdem.

— Az idén sokat láttam. — mondja. — Egy-szer százan is voltak itt.

— Mikor?

— Mikor a plébánost keresték.

— Hol?

— Ott, a Krisztus-szikla tövében. Leesett.

— Meghalt? — kérdem tőle.

A pásztor tele szájjal csak annyit mondott rá:

— Áhm... — és a fejével „igen“-t bólintott.

Szegény plébános... Vajon mit keresett a Krisztus-sziklán? Hiszen az a legveszedelmesebb sziklajáratok egyike? Ut arra nem vezet, az ösvény bizonytalan, ház vagy kápolna arra nincsen, — érthetetlen a katasztrófa.

A zápor mulóban. Szivárvány lobog keleten. A pásztorgyerek felcíheltődött.

— Menjünk, uram.

— Hová, fiam? Hiszen azt mondtad, hogy hazahajtasz, mert esteledik?

— Cselekszem is, uram. Nem ez a hazám hanem fönt, a falu.

— Messze van az ide?

Ha a feleség másnap nem vásárolhatja meg már reggel a jövő heti szükségletet, közel áll a lehetősége annak, hogy a munkás elkölti vasárnap délután, vagy elissza azt a pénzt, ami pedig élelmezésre volna fordítandó. Ezen nem segít az a tény, hogy a pálinkamérések be vannak csukva, mert ott a kocsmá és a sörház. Sőt a tanult s így intelligensebb munkás amúgy sem pálinkát, hanem bort és sört szokott inni. A javaslatnak tehát a hetivásárokról vonatkozó korlátozását éppen szociális érdekből kell módosítani s az árusítást legalább délelőtt kilenc-tíz óráig ezeken a napokon is meg kell engedni azokon a helyeken, ahol a lakosságnak tekintélyes része ipari munkásokból áll, kik munkabéruket lietenként egy öszegben és pedig szombaton kapják. S ha a kereskedői üzletek éppen ezért nyitva tarthatók, a hetivásárok is megengedendők. De ezt sem szabad úgy felfogni, mintha a javaslat a kereskedői osztályt jogtalan előnyökben részesítené, mert aki a javaslatot elolvassa, az láthatja, hogy a kereskedőkkel is nagyon szigorúan jár el a javaslat. Egyrészt, hogy nagyon szigorúan korlátozza azokat az esteket, mikor a munkaszünet felfüggeszthető, másrészt pedig, hogy az újév előtti vasárnapot feltétlenül szünnapnak deklarálja, ami most nem volt.

Általában véve nem enged a törvény ilyen felfüggesztéseket, tehát lényegesen javítja a helyzetet, mert véget vet annak az állapotnak, hogy minduntalan a felfüggesztést kérik a munkaadók a kereskedelmi kormánytól. De kimondja a törvényjavaslat azt is, ha ilyen felfüggesztés megtörténik, az elvesztett szünnapért a munkásoknak és alkalmazottaknak kárpótlás jár, részint pénzben, részint újabb rendkívüli szünetben.

Vannak kisebb hibái a javaslatnak, de nem lényegesek és nem javíthatatlanok. S ha az érdekeltek felszólalását annyiban figyelembe fogja venni a kormány, amennyiben az nem jogosulatlan magánérdek, ez a törvény maradandó becsü szociális reformmunka lesz. Bárcsak minél előbb törvény lenne belőle, s bárcsak a kormány figyelme a szellemi munkásokra is kiterjedne. Ezt a kérdést megoldani sokkal nehezebb lesz ugyan, de azt hisszük, hogy céltudatos akarat-al ez sem megoldhatatlan.

A bán Budapesten.

— A horvátországi helyzet. —

Budapest, augusztus 1.

Báró Rauch Pál bán ma reggel Budapestre érkezett és az Angol királynő-szállóban szállt meg. Délelőtt Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert kereste fel, akit nem talált a lakásán. Hétfőn Kossuth-tal és Szerényi József államtitkárral fog tárgyalni a horvát vasutasok ügyében. A bán be fogják vonni a hétfői minisztertanácsba, ahol a horvát helyzetről tesz majd jelentéseket és előterjesztéseket.

Báró Rauch Pál szerdáig marad a fővárosban, azután birtokára utazik és megkezdí nyári pihenését, amelyen saját kijelentése szerint nem fog szünetelni a munkája. Ugy tervezik, hogy őszre újabb szemleutrá indul, ez alkalommal Körös-Belovár vármegyébe.

Zágrábból jelentik, hogy Horvátország különböző részeiből tegnap báró Rauch Pál horvát bán előtt népküldöttség jelent meg, hogy előadja óhajait és kívánságait. Vanjekovics Mihály szlunyi kanonok-plébános beszédet mondott, amelyben elítélte a novii támadást. Megköszönte ezután a bánnak a jótéteményeket, amelyeket a kormány a szlunyi kerületben végrehajtott és végül tolmácsolta az egyes községek különböző óhajait, amelyeknek tekintetbevételét a bán a lehetőséghez képest megígérte. Báró Rauch igen szeretetreméltó módon bucsuzott el a küldöttségektől.

Zágrábból jelenti tudósítónk, hogy az „Obzor“ Supilóval szemben állást foglalt. A lap katasztrófáinak mondja Supilónak azon javaslatát, hogy a horvát országgyűlés ne küldjön többé képviselőket Budapestre.

Nastics György, a cettinjei bombapör koronatanuja újabb röpiratot bocsátott ki, amelyben a szerb udvar ellen emelt vádjait bizonyítékokkal támogatja. Kimutatja, hogy Nikola Pasics külügyminisztersége alatt a belgrádi délszláv-bizottság intézte a montenegrói forradalom tervét és nemcsak pénzzel, hanem robbanó anyagokkal is támogatta az összeesküvést, sőt szerb tiszteket bocsátott rendelkezésére. A röpiratban Nastics levelek fényképeit közli, amelyek kétségtelenné teszik, hogy a szerb udvarnak és a belgrádi kormánynak összeköttetése volt a délszláv forradalommal. Súlyosan kompromittálja a broszúra Budaszavlyevics horvát tar-

tománygyűlési szerb képviselőt, nemkülönben Pribicevics Szvetozárt is, továbbá a szerb külügyminisztérium volt osztályfőnökét, Spallakovicsot, de mégis a legsúlyosabban György szerb trónörökösét. Adatokkal igazolja Nastics, hogy a kragujeváci arzenálból Schneiderrel megtöltött negyven bombát küldtek Belgrádba a délszláv klubnak, amely azokat aztán nemcsak Cettinjébe juttatta el, hanem Spalatoba, Serajevoba, Zárába és Zágrádba is. A röpiratnak a címe „Finale“ és Serajevóban jelent meg a szerző saját kiadásában.

Fiuméből jelentik: A drenovai lelkészathelyezés dolgában tegnap és ma a fiumei városi tanács és a zenggi horvát püspök fiumei képviselője között élénk levélváltás volt. Kukanics tulzó horvát plébános tegnap a városi tanácsot értesítette, hogy Zigart egy horvátországi kisközségbe helyezte át. A városi tanács objektív érzéssel arról igyekezett meggyőzni a püspök képviselőjét, hogy ez az áthelyezés megbontja a rendet és békét. Kukanics mégis illetlen liangu átiratban tegnap értesítette a tanácsot, hogy a püspök ragaszkodik az áthelyezéshez és az új pap installálása ma reggel tíz óraker meg végbe, amelyre a városi tanács képviselőjét is kéri. A tanács erre azonnal válaszolt és kijelentette, hogy úgy a kinevezés, mint az installálás ellen tiltakozik és mint kegyur, a drenovai templom és paplak tulajdonosa, nem adja át az új papnak a templomot és a paplakot. Erre váratlan fordulat állt be. Kukanics átiratban értesítette most a tanácsot, hogy az installálást felfüggeszti és fölttes hatóságától utasítást fog kérni. Mig ez a levélváltás Fiumében történt, addig a drenovaiak körülvették a templomot és a paplakot, hogy az installálást erőszakkal is megakadályozzák. A horvátok erőszakoskodása kínos feltűnést keltett s a városi tanács elhatározta, hogy lépéseket tesz az iránt, hogy a fiumei püspökség kérdését rendezzék. Eddig ugyanis Fiume és három alközsége egyháziilag a zenggi horvát püspökséghez tartozott.

Budapest, augusztus 1.

A hétfői minisztertanács. Hétfőn teljes számban Budapestben lesz a kormány. Wekerle Sándor miniszterelnök Dánosról, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter Tiszadobról, gróf Apponyi Albert kultuszminiszter Eberhardról, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter Lontórol és Josipovich Géza horvát miniszter Kistétényből hétfőn reggel érkeznek a fővárosba. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisz-

— Dehogy. Kis óra alatt ott vagyunk. A plébánián szobát is kap éjszakára.

— A plébánián? Hát van ott plébánia?

— Van, de plébános nincs. csak egy öreg barát van most, az lakik a nagy házban magánosan.

Elindultunk. Nagyon kíváncsi voltam arra a havasi plébániára. Rendszerint a szélesebb völgyekben, népesebb falukban van lelkész. Talán valami urasági birtok, vagy alapítvány lehet? Az út lefelé kanyarodott, a kecskék vígan ugráltak az eső után sikos sziklaösvényen, míg én a hegyesvégű bot daczára is lépést bandukoltam. Szédítő meredek tátongtak az ösvény mellett s egy-egy mohás laposon ezüstföhéren mosolygott az alkony hűvös világitásában a bársonyos gyopár. Utközben szölogattam a pásztort, hová való? Mióta van itt? Csak annyit tudott, hogy déli Tirolból jöttek ide az apjával, mikor ő még kis gyerek volt, még pedig többen, olaszok. Az apja meghalt, ő elfelejtette a nyelvét, most csak németül tud. Az urak, ugymond, akik velük jöttek, nagy kőházakat építettek itt, az ő apjának van egy hosszú istállója, abban laknak az anyjával. Az urak építették a templomot is, meg a plébániát, iskolát is építették a gyerekeknek, de nem jár bele senki.

— Sohasem is járt?

— De igen, míg az olaszok itt voltak.

— Akik veletek jöttek?

— Igen. De lassan kiváltak, vagy kiköltöztek. Az olasz nem él meg a hegyek tetején. Megleg kell neki. Az apám sem bírta ki. De én bele szoktam.

— Szegény fia... És mióta vagy te itten?

— Tíz esztendőre tudok visszaemlékezni.

— A plébános mindig veletek volt?

— Egész addig, amíg a szikláról le nem esett.

Ezalatt megnyílt a sziklatorok s egy széles, zöld fensíkon mosolygó kis falu tünt elő. Meredek, egetverő sziklafal tövében kis piros tetejű templom áll, körülötte tíz-tizenöt ház. A templom mellett, hátával a sziklafalnak támaszkodva, a paplak. Ablakából hosszú, lefüggő, pirosvirágu szegfűbokrok csüngenek alá, az ablakai tárva, a falán futórúza, amelynek bokrétság, piros virágai körülveszik a bejáró ajtót. A béke tanyája...

Kis félóra alatt odaértem. Egyenesen a paplakba mentem. Senki sem volt otthon, a szegfűk mosolygottak rám s egy fehér macska dorombolt a hideg tűzhelyen. Lélek nem volt a házban.

Kiültem az ajtóelőtti padra s lebámultam a csodálatosan szép sziklatorokba. Felhőrongyok függtek a csucson, kivillant az alkonyodó nap, piros lett tőle az egész völgy s lassan-lassan tünt el a világosság a sziklafal mögött. Legtovább a templomtorony izzott tőle, aztán leszállt az este.

Akkor megszólalt a toronyban a kis harang. Nem sokáig csengett, utána csoszogó lépésekkel szállott le a valaki a toronyból s a paplak felé jött. Egy kapuczinus.

Amint engem meglát a ház előtt ülni, morgorva arca földériül, hozzám siet.

— Talán utazó?

— Az. Kaphatok-e éjeli szállást a plébánián?

— Szivesen. Hozta Isten, örülök, ha embert látok. Kong az egész ház, élő lélek rajtam kívül nincs benne.

Föl akart vezetni, de én szivesebben maradtam kint a padon. Keleten a félkaréju hold

sarlója bujt ki s balzsamos, hűvös szél lengett a völgy felől.

— Hát egészen maga van, páter? Hol vannak a hivek?

— Pásztorok, vezetők, kiskereskedők, akik tavasszal elmennek, egy-egy napra hazajönnek, aztán megint hétszámra nem látom őket.

— Tehát ez az abszolút nyugalom hazája.

— Az. Valóságos siri nyugalom. Szinte borzong az ember háta belé.

— Én meg azt hittem, hogy szerzetesnek ez az ideálja.

— Ideálnak ideál, de hát hébe-korba én is szeretek embert látni. Elmondom a misét, fel is megyek a prédikáló-székre, két öregasztalnak mondom el az igét, mult heten a sekrestyés is elment le, Olaszországba, most magam harangozok: nincs, akivel egy szót váltsak. A macskám az egyedüli élő lény a házban.

— Tehát mégis az örök, a háborítatlan béke tanyája...

— Igen, embergyűlölőknek; de én szeretem az embert, bujában, bajában, örömeiben. Ha siri: vigasztalom, ha öröme van; Isten áldását kérem rá, betegjét ápolom, halottját temetem, ebből állana az életem. De itt senki sem beteg, senki sem hal meg, nem örül, nem siri senki, itt az örök némaság veszen körül, még magam is megnémulok belé.

— Csodálatos... Azt hittem, a contemplatív élet legszebb hazája ez a kis isten-hátamögötti fészek...

— Kontemplálni, kontempláltam én is egy pár esztendeig, de abba is beleun az ember... Már agyonkontemplálok magamat... Csak már visszamehetnék a klastromomba!

ter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter és gróf Zichy Aladár király személye körüli miniszter már napok óta itthon vannak, Günther Antal igazságügyminiszter pedig ma este érkezett Karlóczáról Budapestre. A hétfői minisztertanácsban — mint már jeleztük — a nyári szünet alatt összegyűlt ügyeken kívül beható tárgyalás alá veszik az általános politikai helyzetet is, amelynek folyamán számos nagyfontosságú kérdést fognak tisztázni. A minisztertanács egy részén báró Rauch Pál horvát bán is jelen lesz, aki jelentést fog tenni a horvátországi viszonyokról.

A kiegészítő választott bíróság tagjai. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a magyar miniszterelnök és az osztrák miniszterelnök a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak a magyar szent korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok közt való szabályozása tárgyában Budapestén 1907. évi október 8-án kötött és az 1908. évi XII. törvényekben beczikkelyezett szerződés XXIV. cikke értelmében alakítandó választott bírósághoz állandó választott bírákká a következőket nevezték ki:

A m. kir. miniszterelnök: gróf Batthyány Tivadar országgyűlési képviselőt, gróf Hadik-Barkóczy Endrét, a magyar főrendiház örökös tagját, Hatvany-Deutsch József nagyiparost, gróf Mailáth Józsefet, a magyar főrendiház örökös tagját; az osztrák cs. és kir. miniszterelnök lovag dr. Böhm-Bawerk Jenőt, az osztrák urakháza tagját, lovag dr. Mniszek Sándort, az osztrák urakháza tagját és a lemergi országos főtvényszék elnökét, Stibral Ferencz szolgálaton kívüli osztályfőnököt, Wohanka Józsefet, az osztrák urakháza tagját s a prágai kereskedelmi és iparkamara volt elnökét. A választott bíróság elnökét névsorába — melynek tagjai közül az elnököt minden egyes esetben a sors határozza meg — a következőket választották ki: A m. kir. miniszterelnök és az osztrák cs. kir. miniszterelnök által javaslatba hozottak közül: Oberschal Adolfit, a m. kir. Kuria elnökét, Wlassics Gyulát, a m. kir. közigazgatási bíróság elnökét, az osztrák cs. kir. miniszterelnök a m. kir. miniszterelnök által javaslatba hozottak közül: Ruber Ignácot, az osztrák cs. kir. legfőbb bíróság és semmitőszék elnökét, örgróf Bacquehem Olivért, a cs. kir. közigazgatási bíróság másodelnökét.

Az újpárt feloszlik. Az 1906-iki általános választások alkalmával az újpárt, mely azelőtt tizenegy

tagból állott, már csak két emberrel — báró Bánffy Dezsővel és Dániel Lászlóval — vonult be a parlamentbe. Azóta az újpárt összes ténykedése abban merült ki, hogy tagjai és kültagjai hetenkint egyszer kedélyes vacsorára gyűltek egybe. Politikát egyáltalában nem csinált a párt. Az újpártnak eleinte az Angol királynő-szállóban volt fényes helyisége, később a Mária Valéria-utca 10. számú házban bérelt szállást. A helyiséget a tagok nem látogatták, csak nagy ritkán jelent ott meg Bánffy néhány belső hűvel. Most arról értesülünk, hogy a pártkör feloszlik és a berendezést is eladják. Bánffy és hűvei ezentul csak a keddi vacsorákon fognak találkozni. Ezeket az összejöveteleket továbbra is fenntartják.

A nagyatádi választás. A nagyatádi kerületben, amely tudvalevőleg Chernel Gyulának főrendiházi taggá történt kinevezése folytán üresedett meg ma ejtették meg a képviselőválasztást. A választás, mint Nagyatádról táviratozzák, délelőtt 9 órakor kezdődött, két jelölt állt egymással szemben: dr. Piszár Antal barcsi ügyvéd és Szabó István gazdálkodó, mind a kettő függetlenségi párti programmal. A szavazatok aránya délben egy órakor ez volt: Piszár 545, Szabó 556.

Félöt órakor Piszárnak 1035, Szabónak 1058 szavazata volt. Este tíz órakor a szavazás egyenlő turnusokban még egyre tart. Lapunk zártáig a záróra kitűzéséről nem jött értesítés.

Zmejanovics patriárka.

— A karlóczai választás. —

Budapest, augusztus 1.

Ma volt a döntő nap Karlóczán s a szavazatok mérkőzéséből Zmejanovics, a szerb radikálisok jelöltje került ki győztesen. Bogdanovics Luczian budai püspök, a mostani patriárcha-helyettesre egyetlen egy szavazat sem esett. A kongresszus radikális pártját nagyon föllekesítette ez az eredmény, az új patriárchát lelkes ovációkban részesítették. Az eredmény az előző napok hangulata után nem meglepő; lehetséges azonban, hogy ez a választás újabb bizonytalanság csirája lesz, mert, amint ez tudvalevő, nem bizonyos, hogy Zmejanovicsnak sikerül-e megnyernie a legfelsőbb megerősítést? A szerb radikálisok a megválasztott patriárcha érdekében testületileg készülnek Budapestre, hogy a kormány jóindulatát Zmejanovics megerősítéséhez megnyerjék.

a testvérhugát gyászolta, akit elveszettek hitt. De bár veszett volna el, mert szomorubb vége lett.

A barát hallgatott, nagy sokára folytatta megint:

— Aznap reggel, mikor a városba mentek, a leány elszökött a szeretőjével s mire hazakerült, nem volt se ház, se templom, se paplak. Megtudta, hová vándoroltak, utánuk vánszorgott a gyalázatával s itt szülte meg halott gyermekét. A szegény pap kétségbeesetten látta hervadni napról-napra, végre hazatérő hűvei közül az egyik hírül hozta, hogy a leány kedvese megházasodott. Akkor a leány elment s leugrott arról a szikláról, amelyen a feszület áll.

— Az a Krisztus-szikla?

— Ugy nevezik. A plébános keresésére indult, nap-nap után hajmeresztő sziklagátakon mászott le, hogy legalább a holttestét megtalálhassa. Viharos, itéletidőben indult ki egyszer s megcsuszott ugyanott s lebukott a mélységbe. Ötöt sem találtak meg mai napig.

— Tehát ez a béke tanyája...

— Az övé az örök béke sziklaháza, az bizonyos... Jó éjszakát...

Felmentem a kis kamarába, melyben szerény ágyat vetett a barát. Hajnalra kelve tiszta, ragyogó napfény özlött be az ablakon s a kis templom harangja zengett be a hajnali szellővel és virágillattal együtt a szobába...

Elbucsuztam, utnak indultam... Egyre messzebb, egyre távolabb látszott a kis templom, a paplak...

Sötét tragédiák, szomorú, megtörtött szívek sziklakoporsója...

A béke tanyája...

Tudósításunk a mai döntő nap eredményéről a következő:

A mai gyűlés.

Már a kora reggeli órákban rendkívül mozgalmas és színes képe volt Karlócza városának. Az Ujvidékről és Belgrádból érkező vonatok csak úgy ontják a közönséget. A sokaságban sűrűn látni szerb nemzeti viseletbe öltözött embereket, akik a közeli falvakból jöttek be. A kongresszusi tagok kilencz óra 16 perczkor érkeztek meg a személyvonattal Ujvidékről Karlóczára.

A patriárkai palota és a kongresszusi épület közötti teret a közönség elől elzárta a csendőrség, amely nagy készenlétkben vonult ki Urbanics csendőrszázados vezetésével. A kongresszusi épület homlokzata előtt Purics kapitány vezérlésével a diszszázad foglalt helyet, míg a palota mellett levő tisztáson helyezkedett el a pétervárad 6. tüzérezred első ütege Fröhlich hadnagy vezetésével. A patriárkai palotán és a kongresszusi épületen hatalmas zászlók lengenek. Közepén van a szerb zászló kitűzve, jobbra a magyar, balra a horvát zászló. A kongresszust pontban 10 órakor nyitotta meg Gyurgyevics Miklós világi alelnök. A kongresszusi tagok és a vidéki küldöttségek zsufolásig megtöltötték a termet. A közönség sorában számos hölgy is foglalt helyet.

Gavlovics jegyző felolvasta az utolsó ülés jegyzőkönyvét, amelyet Pribicevics Szvetozár és Peles Dusan felszólalásai után hitelesítettek.

Ezután Letics püspök vezetésével küldöttség ment a királyi biztosért, akinek megérkezéig a gyűlést felfüggesztették.

Amikor Günther Antal királyi biztos a kongresszusi palota elé ért, a diszszázad a szabályszerű tisztelegéssel köszöntötte. A bejáratnál a püspöki kar élén Nikolics Miron püspök fogadta a királyi biztosat, aki a kongresszusi tagok lelkes zsvíói közben haladt fel az emelvényre. Itt helyet foglalt a baldachinos diszhelyen és feltett főveggel felolvasta beszédét, amely így hangzik:

Tisztelt Kongresszus! A görög keleti szerb nemzeti egyházi kongresszusának határozatával az érsek-metropolita-patriárka megválasztása a mai napra kitűzött, mielőtt önök az egyházunknak adott kiváltságon alapuló választási jogokat gyakorolnák, ő császári apostoli és királyi felségétől nyert utasításon folytatólag figyelmeztetnem kell a kongresszust, hogy ő felségének a legfelsőbb megerősítés jogát gyakorló, legkegyelmesebb urunknak és királyunknak legmagasabb kívánsága az, hogy karlóczai görög keleti érsekké, szerb metropolita-patriárkává a magyar szent korona országaihoz tartozó felszentelt megyés püspökök közül oly egyén választassék meg, aki a törvényes követelmények mellett tehetségei, érdemei s jelesül magasabb hivatása iránt tanúsított kiváló és benső buzgalma által magát mások felé kitüntette és ehhez képest megválasztása nemcsak ő felsége előtt kedvesnek, hanem a hazára és a szerb metropolita összességére nézve is kívánatosnak mutatkozik.

Magára a választási cselekményre nézve mérvadó az eddigi gyakorlat, mely szerint a választás a kongresszus világi alelnökének elnöklése alatt zárt ülésben olyképp történik, hogy a karlóczai görög keleti szerb metropolitához tartozó megyés püspökök mindenike részére egy-egy iv. tétetik le, az egyes képviselők névszerint felhívván, annak a püspöknek nevét írják alá, akire szavaznak. A választás vagy egyhangú választással, vagy ha ezt elérni nem lehet, a kongresszusi tagok összes szavazatainak abszolút többségével fejeztetik be.

Az ily módon befejezett választás után a tisztelt kongresszus készítse el még a mai ülésben az ülés jegyzőkönyvét és azt hitelesítse. Készítse el azt a legalázatosabb felterjesztést, amelyben a megválasztottnak a legfelsőbb megerősítést kérelmezi s ennek megtörténte után hívjon meg engemet a gyűlésbe, hogy e felterjesztést a mai ülés hitelesített jegyzőkönyvével és az annak mellékletét képező eredeti szavazati iverekkel önköltől átvegyem.

Most pedig a magam részéről azon őszinte óhajomnak adok kifejezést, hogy a választás isten, király és a haza előtt egyaránt kedves ered-

— Mióta van itt, páter?

— Mióta a szegény plébánost eltemettük, azaz: eltemettük volna, ha megtaláltuk volna. Azóta adminisztrátorkodom itten.

— Annak, szegénynek, tudom, volt békesége az életben...

— Hát az lehet, de volt szenvedése, tragédiája, szomorúsága is...

— Hát el sem temették?

— Mert meg sem találtuk. Két hónapig kerestük. Most is keresik.

Beesteledett. A barát bevezetett a házba, meggyújtott egy kis mécset, előszedte a kis elemózsiát, felterített egy kis kékvirágos abroszt, adott cseréptányért, egy-egy zergeszarv-nyelű kést, aztán falatozott velem nyugodtan. A végén, mintha evés közben folyton fűzte volna a gondolatait, folytatta a beszédét, mintha el sem hagyta volna.

— Ezek olaszok s a régi falujokat egy hegy-csuszamlás eltemette. Munkás, pénzszerző, szorgalmas nép, alpesi vezetők, házalók, pásztorok, messzeföldre járó munkások az istenadták. Egy nap, mikor a gyűjtött pénzüket megint bevitték a városba, hazatérve nem találták a falujokat. Még a templom tornya sem látszott ki. Ennek a felesége, annak az apja, anyja, testvére, hozzátartozói voltak a leszakadt hegy alá temetve. Szörnyű siralom támadt a völgyben, ástak, kutattak, nem találtak semmit. Egyetlen templomi zászló látszott ki, mint Isten intése, a romok alján. Az fölvetették, visszamentek a városba, föl-szedték a kis pénzüket, melvet lassan-lassan gyűjtötték évek keserves szorgalmával; itt letelepedtek, építettek templomot, paplakot, házakat, — aztán megint elszéledtek világgá. A pap

ményre vezessen. Mielőtt önk (a választáshoz fog-
nának, kérjük a Mindenhatót, küldje el szent lel-
kének segedelmét és töltsse meg isteni bölcsessé-
gel ezt a gyülekezetet. Vonuljunk tehát isten szent
egyházába.

A beszédét ezután Joánovics Pál miniszteri
osztálytanácsos, adlátus szerbül tolmácsolta. A ki-
rályi biztos ezzel távozott az ülésről, adlátusa kísé-
retében. A püspöki kar a bejáratig kísérte és a küldöttség
vele ment a lakásáig.

A küldöttség visszatérte után az ülést, amelyet
közben felfüggesztettek, újra megnyitották.

Popovics Dusan sajnálatának adott kifejezést,
hogy a királyi biztos eltávozott, mert jelenlétében
kívánt volna tiltakozni az ellen, hogy a kongresszuson
a magyar nyelvet használta és hogy a választást
befolyásolta.

Most újra felolvasták a patriárka-választást el-
rendelő királyi leiratot és ezzel a gyűlést felfüg-
gesztve, a kongresszusi tagok az alsóvárosi tem-
plomba vonultak.

A templom előtt a diszszázad állott fel zászlóval
és zenével. Amikor a kongresszusi tagok a templom
előtt teljes számban együtt voltak, jelentést tettek
Günther Antal királyi biztosnak, aki adlátusával
a diszfogaton a templom elé robotgott. A diszszázad
a fogat megérkeztekor szabályszerűen tisztelgett.
A templom főbejárata előtt a püspöki kar és a fun-
gáló lelkészség, élén Bogdanovics Luczián admi-
nisztrátorral fogadta a királyi biztost és a diszhelyre
kísérte. Az istentiszteleten Bogdanovics Lu-
czián adminisztrátor pontifikált. Közben a templom
előtt a diszszázad díszlőzet adott, amelyet a tüzér-
ség átvett. Az egyházi szertartás után a pontifikáló
adminisztrátor a püspöki karral és a papsággal a
templom főbejáratáig kísérte a királyi biztost, aki
diszfogatán a diszszázad tisztelgése mellett távozott
lakására.

A választás.

A kongresszusi tagok visszatértek a kongresszusi
terembe, ahol ezután Gyurgyevics világi
alelnök elnöklésével zárt ülésen megejtették a vá-
lasztást.

Gyurgyevics alelnök 11 óra után a kongresszus
ülését újra megnyitja és bejelenti, hogy napirenden
van a patriárkaválasztás. Azután ismét felolvastatja
a jegyzővel a kongresszus megnyitásakor már fel-
olvasott királyi kézirat szerb szövegét, melyet a
kongresszus tudomásul vett. Ezután az elnök zárt
ülést rendelt el és felhívta a hallgatóságot, hogy tá-
vozzon. A távozó közönség erősen zsivízza Zmeja-
novics püspököt. Az elnök ezután rövid beszédben
felszólítja a delegátusokat a választás megkezdé-
sére, hangsúlyozván, hogy a választásnak az eddigi
szokáshoz híven kell történnie, nevezetesen a jegy-
zők által szláv betűrendben felolvasott képviselők
először szóbelileg jelentik ki, hogy melyik püspökre
szavaznak, azután az elnöki asztalra kitétt és a hat
püspök nevével ellátott íven az illető püspök neve
alá sajátkezűleg bejegyzik úgy a saját, mint az ál-
taluk képviselt kerületnek nevével. Erre a szavazás
megkezdődik, melynek tartamára az összes beírá-
tákat elzárják.

A kongresszus zárt ülése délután háromnegyed
egy órakor végződött. Gyurgyevics alelnök
megnyitván az ülést, jelentette, hogy 72 képviselő
van jelen, akik 70 szavazatot adtak le, ketten nem
szavaztak. A szavazatok a következőleg oszlottak
meg:

Zmejanovics	40
Nikolics	30

Így tehát Zmejanovics Gábor verseczi püspök
abszolút többséggel patriárkává választott.

Az eredményt tudatták a küldöttségileg újra
meghívott királyi biztossal, aki átvette a kongresszusi
választásról szóló jegyzőkönyvét s a ki-
rályhoz intézett feliratot, amelyben a megválasztott
patriárka megerősítését kéri.

Günther a választás eredményét megtáviratozta
a miniszterelnöknek s Ischlbe a kabinetirodának.

A kongresszus elnöke a királyi biztosnak a kö-
vetkező felterjesztés szövegét nyújtotta át:

Császári és apostoli királyi Felség! Legkegyel-
mesebb Urunk! Császári és apostoli királyi Felsé-

gednek folyó évi július hó 6-ikán kelt legfelsőbb el-
határozása alapján a metropolita egyházi tanács ál-
tal folyó évi július hó 25-ik napjára összehívott görög-
keleti szerb nemzeti egyházi kongresszus az
alul kitett napon tartott ülésében az eddig követett
módon és Felségednek 1875. évi május hó 14-ik nap-
ján kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyott kon-
gresszusi szervezeti szabályzat 18-ik szakaszának
2. pontja alapján az eredetiben ide mellékelt választási
jegyzőkönyv szerint a karlóczai görög-keleti
érsek és szerb metropolita-patriárkává szótöbbség-
gel főtisztelendő Zmejanovics Gábor püspököt vá-
lasztotta meg, aki Felséged iránti tántoríthatatlan
hűségével, népe és egyháza iránti szeretetével,
buzgó és kitűnő szolgálataival a görög-keleti karló-
czai metropolia területén élő, Felségednek mindig
hűséges szerb népe bizalmát megszerezte. Ezen vá-
lasztást a legmélyebb alázattal felterjesztve, csá-
szári és apostoli királyi Felségednek legmagasabb
trónja elé azon alázatos kérelemmel járulunk, méltó-
tízassék császári és apostoli királyi Felségednek
ezen választáshoz legmagasabb megerősítésével
hozzájárulni.

Zmejanovics megválasztását a közönség zajos
ovációkkal fogadta s az új patriárka ablaka előtt
addig tüntetett, amíg Zmejanovics az ablakban meg
nem jelent.

Günther előkelő közönség kísérte ki az álló-
másra, ahonnan délután négy órakor a miniszter
szalonkocsin elutazott. A miniszter ma este tíz óra-
kor érkezett meg Budapestre.

A török események.

Budapest, augusztus 1.

Konstantinápolyi jelentések szerint a szultán
túl nagyra megaláztatott a lakosság ovációja a
tegnapi szelamlik alkalmával, mely első volt az
alkotmány megadása óta.

Macedóniából ma is oly hírek érkeztek,
melyek arról tesznek tanúságot, hogy a lakos-
ság mindenütt követeli a reformcsendőrség eltá-
volítását. E kívánságnak természetesen a porta
nem tehet eleget, mert a reformcsendőrség eltá-
volítása annyi volna, mint ismét Törökországra
uszítani a nagyhatalmakat. Ezt tudják az új török-
ök vezéremberei is, mert óva intik a lakos-
ságot megdölgő gondolatlan lépéstől. Az új törökök
különben is abban bizakodnak, hogy ha a nagy-
hatalmak látni fogják, hogy Macedóniában a
rend amugy is helyreáll, önként fogják visszavonni
a reformcsendőrséget.

Mai híreink a következők:

A szelamlik után.

Török lapokban közzétett hivatalos értesítés szer-
int a diplomáciai kar a szultánt a szelamlik után
történt együttes kihallgatás alkalmával az alkotmány
behozataláért üdvözölte. A szultán nagyon meg volt
elégedve és kijelentette, hogy egyetlen kívánsága
az ország jólétét biztosítani. Az alkotmány keresztül-
vitele már megkezdődött és ezentul az alkotmány
soha a legcsekélyebbel sem fog megsérteni. Mint a
török lapok írják, a szultán tegnap a szelamlik után
a nép szeretetétől nagyon megalégedett és mélyen
meghatott hangon jelentette ki néhány közelében lévő
személyiség előtt:

— Én szeretem népetem és az árulók eddig félre-
vezettek engem. Mostantól kezdve a nép velem fog
élni és én vele. Meg vagyok győződve hűségéről.

E szavakat a szultán mélyen meghatott hangon
mondotta. Környezete pedig könyezett a meghatott-
ságtól. A diplomáciai testület után a szultán kihall-
gatáson fogadta Deffest, az Ottomán-bank vezér-
igazgatóját, valamint Pissardot, a Dette Publique
vezérigazgatóját, akik szintén szerencsekívánataikat
fejleszték ki.

Egy berlini lapudósító értesítése szerint a szul-
tán állítólag külön követtséget akar a német császár-
hoz küldeni, akit ezen az uton fog értesíteni arról,
hogy országának új alkotmányt adott. A követtség
a császárnak valószínűleg a szultán abbéli kérelmét
is elő fogja terjeszteni, hogy a török hadsereg új-
szervezése végett néhány porosz tisztre volna szük-
ség mint oktatóra, a császár engedelmét kéri tehát

arra, hogy ezeket az instruktorokat rendelkezésére
bocsássák.

Munir pasa az alkotmányról.

Munir pasa a bukaresti „Universul” egyik munká-
társát fogadta, aki előtt az új törökországi helyzetéről
következőleg nyilatkozott:

— Bárha nem vagyok beavatva a legutóbbi napok
összes eseményeibe, azt hiszem, hogy komoly
török politikusok véleményeként jelenthetem ki, hogy
az alkotmányt Törökországban most véglegesnek
lehet tekinteni. A viszonyok ma nem olyanok az oza-
mán birodalomban, mint harmincz év előtt voltak.
Törökország a legutolsó negyedszázadban nagyot
haladt. Iskoláink művelt, szabadságra törekvő ifjusá-
got nevelnek. Az abszolutisztikus uralom nem áll-
hatott fenn tovább, a viszonyok megkövetelték a
döntést és az alkotmány megadását nem lehetett
már tovább halasztani. Ezenfelül a hadsereg is az al-
kotmány mellett foglalt állást és ha a hadsereg és
a nép fraternizálnak, akkor nincsenek leküzdhetetlen
nehézségek. Az ifju-törökök sok tapintattal és értelem-
mel dolgoztak. Az alkotmány jótétemény lesz az egész
ottomán birodalomra nézve, de nemcsak a muzulmán-
okat, hanem a keresztényeket is fogja boldogítani.
A külfölddel szemben is nagyon előnyös lesz az alkot-
mányos állapot. Az alkotmány visszaállítása minden
európai beavatkozást feleslegessé tesz. Kívánatos
volna, hogy az átmenet megrázkódtatás nélkül men-
jen végbe és hogy az ifju-törökök cselekedeteikben
mérsékletet tanusítsanak.

Munir pasa különben ma reggel Budapestre ér-
kezett. Néhány nap előtt ugyanis azt az utasítást
kapta, hogy térjen vissza Konstantinápolyba. Munir
pasa tényleg vissza is utazott, de Konstancaiban
megtudta, hogy az új-törökök meglepetéssel fenyeg-
gették. Munir pasa erre visszatért és ma reggel
nyolcz órakor szigorú inkognitóban Budapestre ér-
kezett.

Nyugalom Szalonikiben.

Szalonikiben a nyugalom teljesen helyreállott
s a hivatalos hatóságok ma újból megkezdették mű-
ködésüket. A város tele van a belvidékről ideérkező
különböző nemzetiségű komitácsikkal, kik a kibé-
külés jeléül a nemzeti színű piros-fehér kokárdát vi-
selik.

Oszmán pasa, kit a szultán a reznai felkelők le-
verésére küldött a meggyilkolt Semszi pasa helyére
s kit az új-török párt tudvalevőleg tuszul Maga-
revoba vitt, eltűnt!

Szandanszky és Panitza, a macedóniai bandák
két leghatalmasabb vezére, tegnap este bandájuk
egy részével Szalonikibe érkezett.

Naponkint újabb és újabb komitácsik érkeznek,
kiknek jórésze fegyvereiket a hatóságoknak szolgál-
tatta ki. Érdekes momentum, hogy a bolgár komi-
tácsik csaknem kivétel nélkül osztrák lovassági
Mannlicherrel voltak felfegyverezve.

Izzet pasa.

Izzet pasa még nem utazott el. Ma több órai látogatásra
megjelent Therapiában, a német nagykövetség
nyári helyiségében és azt a kérelmet terjesz-
tette elő, hogy az általa béreit gözcsonakon vigyék
a német nagykövetségre. A kérelmet elutasították.
Ebből a látogatásból keletkezett az a hír, hogy Izzet
pasa a német nagykövetségre menekült. Izzet pasa
a francia nagykövetség gözcsonakján ment hajó-
fió, de még nem utazott el Konstantinápolyból.

Habid Melhame volt földművelésügyi miniszterf
Musztafa Basa határállomáson letartóztatott; letar-
tóztatása nem konstantinápolyi felsőbb parancsra,
hanem a drinápolyi váli paarnására történt, aki az
ottani ifju-török bizottság nyomása alatt állott. A
volt minisztert kocsin vitték Drinápolyba, mellé
táblát tettek, amelyen összes gaztettei fel voltak so-
rolva és így hordozták körül a város főbb utcáin.

Izzet pasa ma nagy ügyel-bajjal Alexandriába
menekült. A felbőszült tömeg, amely meg akarta
akadályozni szökését, a kikötőbe rohant, de akkor
már a hajó elindult. Az izgatott lakosság megtámadta
a révparancsnokság titkárait, amint visszajött a ki-
kötőből a városba, mert azzal vádolta, hogy ő se-
gitette a menekülésben Izzet pasát. A titkárt üldö-
zőbe vették és sok ezer ember kövekkel dobálta
meg, míg sikerült elhagynia. A kereskedők között
nagy lett az ijedelem és a boltokat hamarosan be-
zárták.

Török lapvélemények.

A mai török lapok teljesen a tegnapi szelámlík hatása alatt vannak, amelyet a nép és uralkodója közti szeretet érája kezdetének mondanak. A „Gazette Illustrée” kijelenti, hogy eddig mindenki félt a szomszédjától és még az apa sem bizott gyermekeiben. A nép nem szerette uralkodóját és a padisahi sem szerette alattvalóit. Mindez azért történt, hogy néhány alávaló ember milliókat szerezhesen. Most, mikor ezek a gyalázatos czinkosok eltűntek és az uralkodó és a nép egymást megérti, a szelámlík egész más színben tűnik fel. Az „Ikdam” kijelenti, hogy a nép lelkesedése általános. Éppen oly őszinte ez, mint a gyermekek öröme, kik ismét megtalálták atyjukat. Ha a szultán a legközelebbi szelámlíkot Sztambulban fogja megtartani, még inkább meg fog győződhetni népének érzelmeiről és szeretetéről. Reméljük, mondja tovább, hogy az ottománokat nem sokára eléri ez a szerencse. A „Nizam” azt írja: Hosszas szenvedések és türelem után a nép kétszerez jutalomban részesült: elérte szabadságát és először találta meg uralkodóját, aki első ízben látja népet saját szemével. Most már senki sem kételkedik abban, hogy az alkotmány minden időkre fennmarad.

A macedón helyzet.

Konstantinápolyból táviratozzák, hogy az ifjú-török mozgalom vezérei a külföldi államok konzuljaival érintkezésbe léptek és ígéretet tettek, hogy semmiféle akciókat nem indítanak a macedóniai reform-organumok eltávolítása céljából, mert abban bízhatnak, hogy ha az új fordulatnak sikerülni fog Macedóniát pacifizálni és a nyugalmat biztosítani, ebből a hatalmak önként le fogják vonni a konzekvenciákat. Auler német reformcsendőrségi tiszt, aki hét éven át instruktor volt a török hadseregben, augusztus közepén vissza fog térni a porosz hadsereg kötelékébe.

Mivel a szultán fél, hogy megfosztják trónjától, megtiltotta a hercegeknek, hogy elhagyják a palotát és a katonai őrséget a Yildisben megkötöztette.

Legujabb hírek.

A római Vico Mantegazza a Nazione mai számában heves cikket közöl Imperiali marchese konstantinápolyi olasz nagykövet ellen, amiért elősegítette Selim Melhame földmívelési miniszter szökését. Szalonikiből táviratozza a Frankfurter Zeitung tudósítója: Az ifjú-török bizottság hónapok óta ismerte a macedóniai reformcsendőrség és polgári ügyvédök titkos jegyű táviratozásának kulcsát, amelynek segítségével a Hilmi pasa főfelügyelő és a három macedóniai kormányzó között váltott táviratok májólatait elolvasta s közölte az ifjú-török bizottságok vidéki képviselőivel. Ezt a levelezést az ifjú-török uszonyok útján közvetítették, akiknél természetesen senki sem kereste.

Szalonikiből táviratozza a Kölmische Zeitung tudósítója: Sokfelől jelentik, hogy a bandák letették a egyvert. A konstantinápolyi municzipális gárda tüntetést akart rendezni a németek ellen, de a szónokokat lehurrogták és majd hogy meg nem licheleték Smirnában 150 politikai foglyot szabadon bocsátottak. A nép ujongva kísérte végig a megkegyelmezteteket. A konstantinápolyi lakosság meg van rémülve, mert 962 közönséges gonosztevő megszökött a fogházakból. A nagy pénzügyeztetek a stambuli fiókokból a galatai főintézetekben viszik át pénzkészleteiket.

Konstantinápolyból táviratozza a Tageblatt tudósítója, hogy Said pasa nagyvezér Szalonikibe fog utazni, mert az ottani ifjú-török bizottság meghívta hogy tartson beszédet. A konstantinápolyi bizottság proklamációt bocsátott ki, amelyben követeli, hogy eskessék meg az alkotmányra a Yildiz csapatait és a szultán nevezzen ki a parlament megnyitása előtt minisztériumot, amely felelős fejen.

AZ EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A kisbirtok védelme.

Budapest, augusztus 1.

Jelszavá vált a kisbirtokos, a kisiparos, általában a „kisember” védelme. És nem a dolgozók megvédése. Mert akik igazán dolgozni tudnak, azoknak erejük van, azoknak maguknak kell segíteni egymáson, azok nem kapnak felülről jövő segítséget. A dolgok lényegének megértésére fontos ez.

Amilyen egyszerűnek és kézenfekvőnek is látszik szociálpolitikai szempontból a kis egzisztenciák megvédése, valójában azonban téves kiindulási pont. Az állam szociális politikájának mértéke nem lehet a gyámoltalanság foka. Amikor az állam nem az egyént segítyezi, hanem foglalkozási ágakat akar teremteni, megerősíteni, akkor nem jótékonyt gyakorol, hanem a segítségért, a kedvezményekért ellenszolgáltatást vár. Ezen ellenszolgáltatás pedig maguknak az állami feladatoknak az előmozdítása. Minden élethivatás, minden foglalkozási ág másképpen valósíthatja meg az állam céljait, mozdíthatja elő a társadalom boldogságát.

Már most kérdezzük, vajon a kisipart olyan mértékben kell-e segíteni a nagy iparral szemben, mint a kisgazdát az őt környező veszedelmektől? A gazdasági fejlődés a nagyiparnak kedvez és a nagyipar gazdaságosabb lévén a kisiparnál, a zelőbbi terjeszkedik az utóbbi rovására. A tőke koncentrációjával és a tulajdonjogok a részvényekben kifejeződő kollektívizmussal járó jelenség ez. A kisipar segítése az állam részéről legtöbbször nem egyéb, mint a haldoklóknak mesterséges uton való életben tartása. Más képet mutat a kisbirtokos helyzete.

Meg kell állapítanunk mindenekelőtt, hogy a kisbirtokon való gazdálkodás gazdaságosabb, mint a nagybirtokon való. Egyenlő körülmények között és az erdőgazdaságtól eltekintve, a legintenzívebb és a leggazdaságosabb művelésben a középbirtokos részesítheti birtokát. Itt a gazda maga és családja műveli a földet és a mezőgazdasági technika eredményeit legjobban értékesítheti. Egy erős középbirtokosság megerősítése és szaporítása tehát nem olyan kilátástalan, mint a kisiparé. Erős középbirtokosság létesítése tehát elsőrangú állami feladat. Ezzel szemben azt látjuk, hogy a mai agrárpolitika odatörekszik, hogy a kisbirtokot megkösse, a jelenlegi birtokos részére fentartsa. Ez veszedelmes fejtver. Ez mindenre alkalmas, csak arra nem, hogy a középbirtokosság megerősödjék. Ez a birtokosság hanyagságra, gondtalan gazdálkodásra csábítja, ami aztán a veszét okozza. A helyes birtokpolitikát Schäffle-nek sokat idézett szava: „A birtok gyors változása a legjobb gazda kezébe”... biztosítja. Az az agrárpolitika, amely a kisbirtok megköttetését, a homesteadet tüzte ki feladatául, majomszeretettel végromlásba viszi a kisbirtokost. És nagy tudatlanságot árul el, mert tekintet nélkül hagyja a mezőgazdasági hitel fontosságát.

Magyarország földbirtoka ma amugy is túl van terhelve, oly politika tehát, amely a földbirtok hitelének árt, válságos lehet az országra. Az országnak az újabb kutatások szerint 15 milliárd koronára értékelt földbirtokát 78 milliárd jelzől terhelik. De ez magában véve nem olyan nagy baj, mint az, hogy minő birtokeloszláson van ez a teher. A törpe birtok az összes birtokok számának 53%-át teszi ki, az ország területének azonban csak 5.84%-át foglalja le. A 100 holdon aluli birtokok az összes birtokok 99%-át teszik ki, mégis az ország területéből csak 52%-ot foglalnak le. A középbirtok az ország összes birtokainak egy százalékát sem (0.83%), területileg pedig 15%-át teszi ki. A birtokok 0.16%-a nagybirtok, de az ország területének 32.5 %-ára terjednek ki.

Középbirtokosság tehát majdnem hiányzik az országban. Hogy a középbirtok hiányzik, annak két irányú fejlődésben van az oka. Egyrészt a nagybirtok fejlődő és terjeszkedő törekvésében, amely a szomszédos birtokokat magába olvasztani igyekszik, másrészt a birtok felaprózásában.

A nagybirtok terjeszkedő törekvése egyszerűen a nagytőkéknek földszerezésre való fordítása. A birtok felaprózását a föld tulajdonosának elhalálása után az örökösök között való elosz-

tása eredményezi. Ezen kétirányú fejlődés nálunk, mint egyebütt a nagybirtokokat és törpe gazdaságokat növeli.

Hogy lehet ezen fejlődés ellenére a középbirtokokat fentartani? A nagybirtokok fejlődésének gátat vetni, tán szinte tehetetlen a mai társadalmi berendezés mellett. Törvényben megszabni, hogy egy kézbe minő nagyságu birtok kerülhet, könnyen kijátszható szabály. Fontossága ennek talán csak a hitbizományoknál van, ahol, miként a 1903. évi porosz törvényjavaslat is tervezi, az alkítandó hitbizományok maximális nagysága előre meghatározható. A középbirtoknak törpe birtokká válása, vagy a birtokos eladósodásának, vagy azon örökjogi átszállás eredménye, amely a földbirtoknak a leszármazó örökösök között való felosztását megengedi.

Ha pedig az öröklagó úgy intézkedett volna, hogy egyik gyermeke vegye át a birtokot egészében és a többi társörökösét pénzben fizesse ki, vagy ahol ez, miként az több helyütt az országban szokásos, a földbirtok ilyen átszállása a birtok eladósodásához vezet, mert a társörökösök részére fizetendő tőke alig fog rendelkezésre állani.

A birtokos eladósodását a végrehajtás alól való mentesség sem a törzsörökösödési rendszer nem akadályozza. A kisbirtok megköttése, a kisbirtokból hitbizományok alkotása ezen nem segít. Ellenkezőleg az intenzív gazdálkodást akadályozza. Már a nyolczvanas évek elején foglalkoztak nálunk az akkori nemzetgazdák ezzel a kérdéssel és akkor Széchenyi „Hitel”-ének intő szavai a homesteadtől elidegenítették az ország közvéleményét.

A liberalizmus hívei nem is foglalkozhattak vele komolyan. „Ha valaha sikerül ez eszméket megvalósítani, mondotta Lang Lajos (Minimum és homestead 1883.) ugy azok bizonynyal a vizsály és egyenlenség magvát hintonék el a nemzet azon elemei közé, melyek kölcsönös rokonszenve és összetartása nélkül képtelenek volnának azon óriási feladatoknak megfelelni, melyek az anyagi és szellemi kultúra minden terén reánk vároznak.” Csak Istóczy nyújtott be határozati javaslatot a homestead megvalósítása érdekében, amelyet azonban a képviselőház elvetett.

A helyes birtokpolitikának egy eredménytelen kezdete volt nálunk a telepítés. Az 1894. évi V. t.-cikk a belső gyarmatosítás gondolatát akarta valóra váltani. A telepítéseket azonban siker nem koronázta. Ennek oka nemcsak az volt, hogy a kormány telepítési alapul teljesen elégtelen 3 millió forintot szánt, hanem nagyrészt a telepítési eljárás helytelenségében. A telepítésnek ugyanis a törvény értelmében a megszerzett föld tőke értékének egy tetemes hányadát kellett volna kifizetniök, amely értéket sem a föld hozadékából, sem egyébként előteremteni nem tudták, azonkívül a törvény olyan közszolgáltatásokat követelt tőlük, amelyek a rendes parcellázásnál súlyosabbak. Így a letelepülés a vagyontalan földéhes népre szinte lehetetlenné vált. Épp ilyen kevés eredménnyel járt a telepések hitelviszonyainak rendezését célzó 1897. évi XXXII. t.-cikk a pénzügyeztetek által kibocsátott kötvények biztosításáról. Mindeme törvényalkotások eredendő hibában szenvedtek. Nem vették tekintetbe azon gyakorlatilag bevált intézményeket, amelyeknek tudományos megalapozása Rodbertus járadék elméletéhez fűződik. Rodbertus kiindulva abból, hogy a földbirtok jövedelme a földbirtokon termelt javakból eredő jövedelem, ezt nem lehet úgy tekinteni, mint tőkejövédelmet. A tőkejövédelmet a földbirtok hozadékától különböztetik. A földbirtok jövedelme a termelt javak értékéhez igazodik és független a kamatláb esésétől, vagy emelkedésétől. A föld értékét a földből nyert javak értéke határozza meg. És mert a földbirtok jövedelme a termelt javak értékesítéséből áll elő, a földbirtokot csak visszatérő szolgáltatásokkal, csak járadékadóssággal szabad megterhelni. Tőkeadóssággal megterhelni nem szabad. Ha azonban a földbirtokot tőkeadóssággal terheljük meg, a birtokos nem tudja adósságát törleszteni, mert ő csak bizonyos évi járadékot nyer a földből, a földbirtokot reprezentáló tőkét a hitelezőnek nem tudja átszolgáltatni.

Ha pedig most a telepítési törvényünkre vonatkoztatjuk a mondottakat, úgy találjuk, hogy a földbirtoknak a járadékot termelő volta seholy

sem jut kifejezésre. A telepítési folyamat eredménytelenségét éppen az okozta, hogy a telepesre tökeadósságot rótt, amelynek ez megfelelően sehogysem birt.

Fellner Frigyes a járadék-birtokról írt kitűnő könyvében kimutatja, hogy a járadék-adósság rendszere mennyivel gyakorlatibb és mennyivel felülmulja minden téren a tökeadósságét.

Ha valaki földet vesz, melyet tökeadósság terhel, állandóan a feje fölött lebeg az árverés Damokles kardja, mert ha a kölcsön egy részletét nem tartja be, az egész tökekövetelés esedékes lehet. Míg a járadékadósságnál csak évi járadékot tartozik fizetni. Ha pedig a járadék-fizetéssel késik, csak a hátralékos járadékrészlettel marad adós.

A járadék-elv megkönnyíti a földbirtok megszerzését, mert találkozik bank, amely az eladónak kifizetheti a tőkét és ennek fejében felveszi a vevőtől a lekötött évi járadékot. Az örökösödés esetén találhatunk bankot, amely a társörökösök részét a birtokban maradó örökös helyett kifizeti, ha ennek fejében évi járadékot a birtokos leköti.

A járadék fizetés mellett a vevő azonnal teljes és nem megosztott tulajdonost szerez. Ez a teljes tulajdonnal járó járadék-elmélet tört magának utat a német polgári törvénykönyvben is, (1199—1203. §.) de a porosz-német politika nacionalista feladatainak megoldására is felhasználta. A nyugati Poroszországban és Posenben kifejezetten a német elem megerősítésére és a lengyel kiszorítására alkalmazták. „Zur Stärkung des deutschen Elements gegen polonisierende Bestrebungen“ miként az 1886. évi április 26-iki porosz törvény indokolásában nyíltan kifejezi. Ezen és az 1890. évi porosz telepítési törvény járadékfizetési kötelezettség ellenében teljes tulajdonjogot ad a telepesnek.

Ugyanígy Angliában a járadék-rendszert a small holdings act honosította meg.

Ha valamely grófság tanácsa (county council) úgy találja, hogy a kerületekben a kisbirtokok száma igen is gyér, úgy a grófság földterületet vesz, amelyek a kisbirtokok alakítására alkalmasak és évi járadék szolgáltatása ellenében kisbirtokokat alakít belőle. A vevő tulajdonost szerez és évi járadékot fizet (perpetual rentcharge). Ilyen telepeknél a hatóság belegyeződése szükséges az elidegenítéshez, a bérbeadáshoz, a terület egyébre, mint mezőgazdaság céljaira nem fordítható. Az építkezés korlátozott, a telepen épült házakban alkoholos italokat kímérni tilos.

A kisbirtok védelme abban áll első sorban, hogy az államnak a jó hitelszervezetről gondoskodnia kell. S ha e helyett a kisbirtok mindenféle módokon megkötetik, akkor ez első sorban a kellő hitelszervezet rovására megy. A mai viszonyok mellett a kisbirtokosság eladósodott, ez tény. A hitel igénybevétele azonban még nem jelenti annak improduktív voltát. Hitelre a mezőgazdának ezután is szüksége van. És a mai túltermelt kisbirtok legföljebb azt jelenti, hogy nem jól gazdálkodunk, de nem jelentheti, hogy a hitel igénybevétele ártalmas. A kisbirtok megkötése legtöbbször a beruházások kárára megy. Az eladósodás mai mérve után nem a birtok megkötésére van szükség, hanem azon okok eltávolítására, amelyek a maihoz hasonló állapotot előidéznek. Akinek pedig kedvet okoz, az azon tűnődhetik, mennyire megváltoznak az idők. Amit két évtized előtt a liberalizmus szent elvébe ütközőnek tartottunk, az ellen ma ki emelne szót?

Dr. Zerkovitz Zsigmond.

KÜLFÖLD.

Fallières Norvégiában.

Krisztjánia, augusztus 1.

Haakon király a tegnapi diszebednél Fallières elnökre a következő pohárköszöntőt mondta:

Őszinte örömmel üdvözöljük, elnök ur, a királyné és én az önrel való találkozást és szerencsések vagyunk, hogy önt abban az országban üdvözölhetjük, amelyben otthon vagyunk. Egész nemzetünk is nagy rokonérzéssel üdvözli Franciaország fejét. Ezt az összes norvégok nevében mondhatom és az ország fővárosában történt örömteljes fogadás

is szavaim igazáról meggyőzték. Reményem szerint azzal a meggyőződéssel fogja országunkat elhagyni, hogy Franciaország neve a norvég népnél tisztelőben és becsülésben van. A királyné és én nem felejtettük el azt a fényes fogadást, amelyben nekünk tavaly Franciaországban részünk volt nemcsak az ön részéről, elnök ur, hanem a francia nép részéről is és mindig szívesen fogunk arra a szíves fogadásra visszaemlékezni, amelyben minket Páris városa részesített. Ezt Norvégia lakossága sem felejtette el, amely ebben annak bizonyítékát látta, hogy az önök szép országában ez ország és népe iránt barátságos érülettel viseltetnek. És mi teljes mértékben tudjuk e szimpátia értékét megbecsülni. Az összes norvégok hálaival vannak eltelve ön iránt, elnök ur, e látogatásért, amelyvel Franciaország ma országunkat megtisztelte. Ez az első eset, hogy szerencsénk van a francia államfőt nálunk fogadni és remélem, hogy e látogatás a jó viszonyt, amely évszázadok óta országaink között fennállott, továbbra is szilárdítani fogja. E szavaimmal a francia köztársaság elnökét élettem és poharamat emelem a francia nép jólétére.

Fallières elnök Haakon király pohárköszöntőjére a következőleg válaszolt:

Szívesen köszönöm felségednek és köszönöm ő felsége a királynénak barátságos szavait, melyeket e pillanatban mondott. Elégtételekre szolgál, hogy kifejezhessem azt, amit ma érzek, midőn felséged és ő felsége a királyné látogatását várom, melyet önök pár hónap előtt Franciaországban tettek. Szerencsés vagyok önöket szép országukban biztosítani, hogy a megemlékezés az önök túlrövid látogatásuk nálunk hasonló mértékben emlékeztetben van és hogy Norvégiának Franciaország barátságos érzelmének biztosítását átadhatom. A meleg fogadás, amelyben a norvég nép engem részesített, a francia nemzetnek szól, mely teljes mértékben fogja méltányolni. A szíves szimpátia érzéseinek kifejezése az, amely országainkat egyesíti és szerencsésnek érzem magam, hogy a francia köztársaság elnökének látogatásával ismét új alkalom nyílt, hogy ez érzelmeket nyíltan tudomásukra hozzam. Franciaország mindig örömet érzett, hogy Norvégiával évszázadok óta meg nem szakított barátságos viszonyban van. És örvendek, hogy önökkel ama reménynek adhatok kifejezést, hogy a francia államfő első látogatása a norvég népnél továbbra is e szerencsés viszonyt fejlesztesse és szilárdítsa. E reményben emelem poharam felséged és ő felsége a királyné, valamint a trónörökös tiszteletére és üritem poharamat Norvégia szerencséjére!

Az angol miniszterelnök a leszerelésről. A tegnapi állami banketen Asquith miniszterelnök beszédében a kormány rokonérzését fejezte ki, kifejtette azonban, hogy általános leszerelésre nem lehet gondolni, mert minden állam nemzeti biztonsága valamennyinek legfontosabb életérdeke. Van azonban a vitás kérdések elintézésére más eszköz is, mint a háború és a döntőbírói ítélet és a nemzetközi szerződés.

A perzsa veszedelem. Bár mindent megtettek, hogy a török alkotmány helyreállításának hírére a perzsa nép előtt elitkolják, a hír mégis ismeretessé vált a bazároknak és a nacionalistákat igen felháborította. A reakciónárius mollák azzal prédikáltak irtak az alkotmány ellen, hogy az alkotmány ellenkezik a koránál és példának hozták fel Törökországot. Most a török alkotmány helyreállítása ezt az argumentumot semmivé tette.

Tebriszben a helyzet még mindig nagyon komoly. A nacionalisták lerombolták a Kizil Uzum hidját. Azt a híresztelést, hogy kurd lovasok segítik a forradalmárokat, megerősítik.

A pétervári „Riecs“ mai száma interviút közöl Hartwick teheráni orosz követvel, aki Perzsiának boldogulását az alkotmány megerősödésében látja. A perzsa parlamentben jeles férfiak vannak, de az is igaz, hogy sok képviselő megvesztegethető s e miatt a népképviselő tekintélye nem valami tulságosan nagy. A legnagyobb baj a sok endsumen, amelyek a nép legalsóbb rétegeiből verődtek össze. Ezek eleinte nem sok vizet zavartak, de az alkotmány megadása óta lehetlenné tették a parlament békés munkáját. Végzetes szerepet játszott Zill és Sultaneh herczeg vakmerő intrikáival, amelyek az országot végromlásba dönthették volna. A herczeg fegyveres sereget toborzott a sah ellen és a mozgalom igazán veszedelmes méreteket öltött. Mikor tavaly a sah összeültetésbe került a parlamenttel és az ellentét elsimult, mindenki tudta, hogy nem sokáig tarthat a béke az uralkodó és a népképviselő között. Most azonban egyszersmindenkorrá ki van zárva az ab-

szolutizmus helyreállítása, mert az önkényuralom megásná siriát Perzsiának. A sah maga mondta: Jó látom, hogy alkotmány nélkül nem fogok uralkodhatni.

Azt mondta továbbá a teheráni orosz követ, hogy a sah három napon belül elrendeli a választásokat noha ezelőtt az volt a terve, hogy csak félév múlva hívja össze a parlamentet. A népképviselőre nagy és sürgős feladatok várnak. Az első ezek között az igazságszolgáltatás rendezése, mert Perzsiában még most sincsenek rendes bíróságok és az igazságszolgáltatás még mindig a papok kezében van. Ez a legnagyobb baja a perzsa népnek. Most készül az új választási törvény, amely lényegesen megszorítja az aktív és passzív választói jogot.

Egy csecsemő születése.

☉

A csecsemő a török alkotmány. Szemünk láttára született meg. Ezzel a születéssel is körülbelül úgy vagyunk, mint mikor a golya érkezik meg: a tudós asszony kiküld mindenkit a szobából, nehogy az illúziók között tulságosan nagy legyen a pusztulás. Mikor a török alkotmány megszületett, nem küldtek el senkit és így bizony nem egy ábrándunk foszlott szét.

A hivatalos telegrammok ugyan váltig állítják, hogy szép, hófehér golya röptült a török házra... azaz, hogy a török nép végre megérett az alkotmányosságra s abban a szempillantásban, mikor megérett erre, irtózatossá erőkifejtéssel ki is küzdötte magának; s hogy a hadsereg áthatva a konstitúció nagyságától és a birodalom nagyszerű jövőjétől, mint egy ember állott a felséges szabadság kibontott lobogója alá. Sajnos, újságírók benn maradtak a szobában és két szemükkel látták, hogy született meg ez az alkotmány.

A felséges nép, mint valami esőverte birkanyi, tünyn terült el és eszedgában sem volt az alkotmányosság. Igen jól érezte magát a kémek, orgyilkosok, selyemzsindorok és a szultán egyik guvernamentális eszköze között. Ennek a népek nagyobb része irástudatlan és sejtelmével sincs arról, hogy más országban is lehet élni, mely nem fenéki rothadt. Alkotmányosságról, parlamentáriszmusról, ellenőrzésről fogalma sincs. De nem is lehet, mert a Korán megtilja, hogy legyen. A padisa, a Korán szerint, mindenható; amit ő csinál, jól van csinálva.

A hadsereg szintén nem áhitozott alkotmányosságra; a hadsereg csak a zsoldjára áhitozott. A tisztakat évek óta nem fizették. Rongyosok, piszkosak, éhesek voltak. A Times munkatársa leírja egy török őrnagy külsejét; a teste kilátszik a rongyokra szakadt egyenruha alól, csizmája nincs, a sarkantyú mezítelen bokájára volt erősítve, a rendjeleit az angol hírlapíró vette meg tőle, a gyermekei pedig professzionátus koldusok az utca sarkán. Valószínű, hogy nem minden török tiszt volt ilyen állapotban; de a hadsereg helyzetét jellemzi, hogy ilyen törzstiszt tagja lehet.

A legénység nemcsak a zsoldját, de élelmét és ruházatát sem kapta meg. Szemétdombokat turtak fel, hogy egy darab kenyérhéjhoz jusssanak. Ezen felül még a szolgálati időn túl is viszatartották őket, mert az újonczok nem akartak bevonulni.

Megjegyzendő, hogy a hadseregnek az a része, mely legelőször kiabált az alkotmány után, Macedóniában, a határon táborozott. Innen láthatta, hogy a külső országok katonatisztjei milyen ragyogó, fényes uniformisban járnak, milyen jól tápláltak s milyen előkelő helyet foglalnak el a társadalomban. Világos tehát, hogy ennek az alkotmánynak csudaerővel kell bírnia; ahova beteszi a lábát, a katonának nyomban kifizetik a zsoldját, tisztos ruhát adnak nekif és a

menázsit rendesen megkapja. Követellük tehát mi is az alkotmányosságot, mert vele együtt megkapjuk a tisztas egzsiztenciát is.

Igy született meg a török alkotmányosság; így emelték pajzsukra a katonatisztek az alkotmányosságot és így követelték a szultántól, hogy adoptálja az istenadát, mert ha nem, föllázad az egész hadsereg. S így jutott a szultán eszébe, hogy most már éretnek tartja népét az alkotmányosságra; és így jött rá a nép, hogy az alkotmányosság nélkül az élet nem élet.

Vajon minden alkotmányosság így született meg? Mindegyik a korgó gyomorban fogamzott meg? Oh, miért nem küldték ki mindenkit a szobából, hadd maradt volna meg az az illúzió, hogy az alkotmányosság után való áhítást isteni szikra táplálja, mely ha egyszer kipattan, lángba borít mindent és fölperzsel maga előtt mindent.

Elmélkedés egy omnibuszon

vagy,

egy háziasszony gondja.

Méla ügétessel haladt a főváros felé a budakeszi omnibusz két sváb érzelmi lova és fönt a rozoga alkotmány bakján egy idősebb sváb eregette a pipafüstöt a poros levegőbe.

A kocsiiban egy asszony ül és elmélkedik imigyen:

— Nyolcz órára bent leszek a városban, de a Tauszky csak kilenczkor jön.

— A házmesterné most azt számolja, hány ablakot fog velem megfizettetni.

— Az Adolka most ébred föl Budakeszin.

— Ha az uram korán végez a bőrszén, a Braunba megyünk ebédelni.

— A házmesterné most abban állapodott meg az urával, hogy a fürdőszoba csapját is meg kell fizetni.

— A Tauszky biztosan késni fog, mert ma sokan hurczolkodnak.

— Nem hurczolkodnak sokan, mert a legtöbb ember adós a házbérel és nem adják ki a butorát.

— Az Adolka most üvölt, mert a Kati, amilyen boshaft kutya, bőrral adta a gyermek kávéját.

— A Tauszky-legények tegnap berugtak és ma a nagy tükörral nekiszánkáznak a falnak.

— Az uram egy közönséges ember, mert a hurczolkodást az én nyakamba szóta, pedig azért mondtak föl, mert tíz óra után énekelte a Trubadurt.

— Ha a szekrényből, vagy a falból letörnek valamit, jó volna, ha a házmesterné a szekrény és a fal közt akarna elurranni.

— Az Adolka most biztosan a kut mellett játszik, de ennek a Katinak le is szedem a kontyát, für alle Fälle.

— A Tauszky-legényekről hallottam, hogy nem szeretik a modern butort. Az ebédlő-asztalomt már látom emberek nélkül megjönni a földszinten.

— Szagos szappant kell venni a sváb asszony leányának, mert egy hét óta már megint mondja: zsidó.

— A házmesterné máma kihuzza a lutrit, mert a rendőr be lesz hívva egy kis közbelépésre.

— Szeretném, ha a rendőr a hatodik és hetedik bórda közt lépne közbe.

— Az Adolka eddig biztosan pofon vágta a Szeptit. Ha nem, a Szepti vágta pofon az Adolkát.

— A Tauszky-legények tizre se fognak megjönni és ha megjönnek, foobhallt fognak játszani a berendezéseimmel. Az uram egy betyár, mert ilyenkor azt lesi, hogy husz krajczárral fölmenjen a magyar hitel.

— Egy pipát kell venni az öreg svábnak, mert egy hét óta ő is mondja: zsidó.

— Hallottam már, hogy a Tauszky baj és törés nélkül költözött át egyeseket. Mese...

— Az Adolkanak a homlokát most biztosan egy késsel lapitgatják, mert ráesett a fejére.

— Ha most szerencsésen hurczolkodtam, soha se hurczolkodom többé. Ha az uram még egyszer a Trubadurt énekl, elvások.

Az omnibusz sváb érzelmi lova a Lánchíd faburkolatján kocognak s az asszony csöndesen tovább fűzi gondolatait.

Ray.

A beregi kivándorlási hiénák.

— Sajdt tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 1.

Beregszászon teljes erővel folyik a vizsgálat. Gulácsy alispán vas következetességgel kutat a bűnösök után. Nem kimél senkit, akinek csak a leg-távolabbról is köze van a dologhoz. Ez a kérlelhetetlen nyomozás magyarázza meg aztán azt a most kipattant szenzációt, hogy a főbűnösök tulajdonképpen nem is azok a letartóztatott díjnokok, hanem egészen más emberek. Felbujtók vannak. Még pedig igen előkelő felbujtók. Kiderült, hogy néhány fiskálisnak is része van a visszaélésekben, sőt, hogy éppen ezeknek az uraknak van elsörendű szerepe a dologban.

Már neveket is tudnak, ezeket azonban egyelőre eltitkolják a vizsgálat sikere érdekében.

Kiderült még egész váratlanul az is, hogy a kivándorlási hiénák a határrendőrség embereit is megvesztegették.

Az aktalopások dolgában megállapította már a nyomozás, hogy az ítéleteket tartalmazó akták elikkasztása nem új keletű. Az akták sikkasztása két év óta folyt. Természetes, hogy eleinte csak az ügyek intézésének késedelmezése tünt fel. Eleinte senki sem merte gondolni, hogy az aktákat lopják. Később azonban kiderült az ocsmányság. Több vármegyei irnok külön foglalkozási és pedig övedelmező foglalkozási ággá tette az utlevelek kiadását, melyekre ráhamisította a főszolgabíró, vagy az alispán aláírását. Cihlár Jánosról, aki öngyilkossági kísérletet követett el, már bebizonyult ez a manipuláció.

Cihlár régóta gyanút ébresztett különös viselkedésével és szereplésével. Állandóan pénzzavarban szenvedett. Kiseb-nagyobb váltóit minden lejáratkor perelték; végrehajtások, foglalások napirenden voltak nála. Gyakran megszorult pár krajczár erejéig — de azért nem tartozott a ritkaságok közé, hogy öt-hatszáz koronát veszített kártyán. Partnerai, akik egyébként az utcán csak óvatosan fogadták Cihlár köszönését, a zöld posztóval bevont asztalnál nem firtatták, honnét veszi a szegény fizetésű irnok a százkoronás bankjegyeket. Kártyáztak, sőt mulatoztak is vele. Nem kérdezték, honnét szerzi a pénzt, pedig mindenki tudta, Beregszászon a veretek is csiripelték, hogy Cihlár utleveleket hamisít jó pénzért.

Az utlevélhamisítás ténye csak tegnap lett bizonyossá. Sándor László budapesti rendőrkapitány nem is ebben az irányban hallgatta ki őt, hanem az aktasikkasztások ügyében, amiben Cihlárnak, legalább úgy látszik, tényleg semmi része sem volt. Nem is felel meg a valóságnak az a hír, hogy Cihlárt letartóztatták. A hír abban a formában igaz, hogy Sándor kapitány felügyelet alá helyezte és huszonnégy óráig, a nyomozás érdekében, nehogy másokat értesíthessen, nem engedte meg neki a vármegyei épületeiből való távozást, ahol a kihallgatások történtek. Ez volt hétfőn. Kedden azonban Sándor kapitány feloldotta Cihlárt a felügyelet alól. Ekkor történt, hogy Cihlár mellbelötte magát a dolognak ekkor az a színe volt, mintha az alaptalan gyanubafogáson érzett szégyene miatt akart volna meghalni. Most kiderült, hogy az öngyilkosságot a további fejleményektől való félelmében kísérelte meg. A beregszászi kir. ügyészség a mai napon birtokába jutott egy Cihlár által hamisított utlevélnek.

Reinichowski Rezső kir. ügyész a kezéhez áttett kriminális anyag alapján igen energikusan dolgozik s kijelentést tett arra nézve, hogy az utlevelek hamisítását nem mint kihágást fogja inkriminálni (a közigazgatási hatóság ugyanis a kivándorlás körül elkövetett kihágásnak minősítheti ezt csupán) hanem közokirathamisítás címén emel vádat Cihlár és ismeretlen tettesek ellen. Cihlárt a beregszászi közokirathamisítás közzévesztéséért és két kis

leánya kétségbe vannak esve és gyakran keresik fel a betegágyánál.

Az utlevélhamisító irnok nem golyós, hanem sörétes töltényt lött magába revolveréből. A sörétek melle táján sebeztek meg, de nem életveszélyesen.

A beregszászi kir. ügyészség fogházában Blumberger Ignác és Boronkai Ferencz vannak letartóztatásban. Rendőrségi letartóztatásuk e hónap 22-én, szerdán történt. Három napot töltöttek a beregszászi városi rendőrkapitányság fogházában, honnét 25-én délben az ügyészségre vitték őket, miután Zafiry István törvényszéki bíró, a távollevő vizsgálóbíró helyettese fentartandónak véleményezte a rendőrség határozatát. A vizsgálóbíró illetén végzéséhez a beregszászi királyi törvényszék vádtaácsa 28-án, kedden tartott ülésében határozatilag hozzájárult. Kedden délben hirdetik ki előttiük a vádtaácsnak a vizsgálóbírói intézkedést, vagyis a fogvatartást helybenhagyó határozatát.

Boronkai megtörtén, a kétségbeeséstől zokogva fogadta a határozat közlését, míg Blumberger egykedvűen, szinte pökhendi módon jelentette ki:

— Nem szabályos a dolog...

Mind a ketten felebbeztek. Boronkai dr. Klein Jenő és Blumberger dr. Balkányi Gyula ügyvédek útján. A felebbezést pénteken délelőtt küldték el a kassai kir. Táblához.

Most érkezett haza szabadságáról dr. Illés Andor vizsgálóbíró, aki átvette az ügy további kezelését. A vádat dr. Reinichowsky Rezső kir. ügyész képviseli. Boronkai és Blumberger ellen lopás, bűnpalástolás és sikkasztás címén emel vádat; Cihlár János irnokot pedig (aki a hamis utleveleket állította ki) közokirathamisítással vádolja. Az ügyészség és a vizsgálóbíró egyelőre ezzel a három vádlat foglalkozik; a többiek, kivált Stern Jankevt s Fuhrmann Miklós szolvyai járásbírói díjnokok, egyelőre csak a közigazgatási hatóságokkal számolnak.

Stern Jankev ellen tényleg elrendeltetett a letartóztatás, de csak rendőrhatalósági, vagyis közigazgatási részről. A szolvyai főszolgabírónak illetén rendelkezése azért nem volt foganatosítható, mivel Stern Jankev orvosi bizonyítvány alapján arra hivatkozott, hogy oly mérvű tüdőbajban szenved, mely ránézve a fogház körülményei közepette életveszélyessé válhatik. Fuhrmann Miklós nincs letartóztatva, díjnoki állásából azonban tüstént elmozdítottatott, a vizsgálat pedig — egyelőre közigazgatási uton — folyik ellene.

Az olvasóhoz.

E hó elsején új előfizetést nyitottunk az „Egyetértés”-re, a legrégibb s legtekintélyesebb magyar függetlenségi napilapra.

Az „Egyetértés” úgy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közigazgatási, művészeti és irodalmi szerepében hi marad eddigi nagy multjához, amely a magyar olvasóközönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot nagy hagyományához híven, eddigi irányította, ezentul is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés” ezentul is törhetetlenül és megújuló intenzivitással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egyedül erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegít. Viszonzásul a legváltozatosabban és a legmeghízhatóbban megszerkesztett nagy magyar napilapot adjuk, amely úgy irányelvek szigorú betartásával, mint a napl események részletes és pontos feltárásával ezentul is a vezető helyen fog állani.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja” című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas,

számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességét, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

A magyar közönségnek az „Egyetértés” a legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezentúl csak fokozottabb munkássággal fogja kiérdemelni.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Álarczos rablók az országon.

— Véres rablógyilkosság a Rétságon. —

Budapest, augusztus 1.

A vácz-rétsági, országon véres rablógyilkosság történt ma délelőtt, melyben álarczos támadók súlyosan megsebeztek és kifosztották a dunai-polyvölgyi vasut két mérnökét, akik kocsin utaztak Nógrádra, hogy ott kiízzessék a munkások hetibérét. Az egyik mérnöknek, Grün Ákosnak sebe föltétlenül halálos, a másik, Mózer Antal szintén életveszedelemben van. Az elrabolt összeg harminczhétezer koronát tesz ki. A rablók a nyilasi rengetegbe menekültek, ahol a csendőrök és katonák hajtóvadászatot rendeznek ellenük. A gyanu a társulat elbocsátott munkásaira irányul.

A támadás.

A duna—ipolyvölgyi vasúti vonal vácz—budapest—gödöllői helyiérdekű villamos vasúti vonalának megépítését a Grün és Bildinger vasútépítő részvénytársaság vállalta el. A vonal megépítésén jelenleg Nógrád közelében dolgoznak a vállalat munkásai. Ide viszik ki minden szombaton Vácztól a munkások kiízetésére szükséges pénzüsszeget a vállalat megbízottjai. Ma reggel is Grün Ákos, az építő cég egyik belfüggetlen és Mózer Antal, a társaság mérnöke kocsira ültek, hogy 37.000 koronát vigyenek ki Nógrádra és kiízzessék a munkások hetibérét. Négyen ültek a kocsiban: Grün Ákos mannheimi mérnök, a vasútépítés egyik fővállalkozója; Mózer Antal pénztáros, aki a munkások kiízetésére ment főnöke kíséretében; Csepregi Lajos szolga a bakon ült és a munkások lajstromát vitte a kezében; a bakon ült még természetesen a kocsis is, akinek a nevét eddig a nyomozás adatai nem tüntetik fel.

Azt a pénzt, ami a munkások bérének kiízetésére szükséges, két fekete bőrtáskában vitték magukkal a kocsiban ülők. A szolga a munkások lajstromát vitte, a pénztáros, Mózer Antal pedig az ülésben tartotta a két fekete bőrtáskát. Összesen harminczhétezer korona volt a bőrtáskákban. Az egyikben, a kisebbikben voltak a papírpénzek, 50, 20 és koronás bankjegyek. A nagyobbikban, egy széles, levélhordótáskánál is vastkosabb fekete bőrtáskában az ezüst, nikkelt és rézpénzeket vitték. Körülbelül az egész kiízetni való összeg háromnegyed része, több, mint huszonötezer korona volt 5, 2 és 1 koronás ezüst, 20 és 10 filléres nikkelt és kétfilléres rézpénzekben. A vasútépítő munkások, akiknek kiízetésére mentek a vasúti vállalkozó és a pénztáros, most Nógrádon és a gyilkosságokról már untig nevezetes Rétságon dolgoztak. Hajnalban öt órakor kezdődött a munka, a legnagyobb rendben folyt egész délelőtt.

Fél hét lehetett. A kocsis nehéz zökkenésekkel gördült a rétsági országon, nem is a főországon, hanem annak a mentén, egy magas erdő szélén húzódó, keskeny ösvényen. A Katalinai-pusztához vezető dülő keresztezésénél, sűrű

erdő alján, egyszerre csak öt álarczos rabló tört elő a sűrűből. Magasra emelték fegyvereiket, pisztolyaikat, meglöbögötték töreiket, nehéz husángjaikat és rákiáltottak a megrettent emberekre:

— Megálljatok!

Idegen kiejtéssel, tört magyarsággal kiáltották ezt a rablók; egyik elsősorban a megriadt kocsis mellé ugrott, kitépte a kezéből a gyeplőt. Egy másik a lovak elé ugrott, megragadta a zablájukat és szorosan tartotta magánál.

Mintha nem 1908-ban és nem Magyarországon történt volna: bekormozott arcú, álarczos, álrühás emberek voltak a rablók. Mind az öten legexcentrikusabb ruhákban voltak. Az, amelyik a lovak zabláját megragadta, amint a nyomozás megállapította és a kocsin volt szolga előadja, nagy fekete czilindert hordott a fején, térdig érő fehér porköpeny volt rajta. Hasonlóan furcsa és különös ruhákban voltak a többiek: sűrűre czilinderben az egyik, fekete bársonykabátban a másik, nagy kockás dominó-kabátban a harmadik és így tovább. Valamennyin széles, fekete álarcz volt, amely vonásaikat teljesen felismerhetetlenné tette.

Egy pillanat műve volt az egész: az egyik rabló szorosan tartotta magánál a lovak gyeplőjét, a másik elvágta a lovak istrángját, majd a többi hárommal együtt a kocsit elé ugrott. Négyen voltak a rablók, akik a kocsiban ülőket támadták meg; az ötödik a lovakat tartotta. A négy rabló felemelt revolvert szegzett a négy kocsiban ülő mellébe:

— Pénzt vagy életet! — ordították a megrémült emberek fülébe.

Amint meglátták, hogy a pénz Mózer Antal pénztáros élében van, nekiestek, rálöttek, egy husánggal agyba-főbe verték és a két fekete bőrtáskát kiragadták a kezéből. A pénztáros félholtan bukott le az utra.

Amikor a pénztárossal végeztek és a pénztáskákat magukhoz ragadták, hamarosan végeztek Grün Ákossal, a mérnök-vállalkozóval. Itt nehezebb dolguk volt, mert Grün, aki állandóan revolverrel járt, revolvert szegzett a rablóknak. Ere mind a négyen nekiestek, agyba-főbe verték nehéz husángjaikkal, majd az egyik rabló rálőtt. A golyó Grün nyakába jutódott, Grün halálos sebet kapott, a pénztáros sebesülése is életveszélyes.

Mialatt a kocsiban ülő vállalkozóval és pénztárossal küzködtek a rablók, akik roppant nehezkésen és szinte ügyetlenül végezték véres munkájukat, a kocsis és Csepregi Lajos szolga, akik a bakon ültek, leugrottak a kocsiról, kétségbeesetten menekültek és gyors futásnak eredtek. Csepregi Lajos szolga a sűrűben utánuk lött a rablóknak, egyet állítólag meg is sebesített, majd egyenesen Nógrád-Verőcze felé iramodott, a kocsis pedig a sűrűbe menekült. Még mindezeideig nem akadtak a nyomára. Csepregi Lajos félnyolcz óra felé ért be Nógrád-Verőczére és azonnal jelentést tett a gyilkosságról a csendőrségen.

A rablógyilkosok elmenekültek; nyomuk vezetett. A nógrád-verőczei csendőrösről a csendőrös vezetésével az egész készenlét azonnal kivonult a gyilkos merénylő színhelyére. Elsősorban az eszméletüket veszített, sebesült áldozatokat hozták életre, majd kocsira tették őket, helyreigazították az istrángokat és behajtották a szomszédos Katalin-pusztá tanyájára, ahol az áldozatokat ápolás alá vették. Két privát- és egy törvényszéki orvos délelőtt tíz órára érkezett a sebesültekhez, azok közül Grün Ákos még délelőtt is teljesen eszméletlen állapotban volt, míg Mózer Antal, akinek állapota szintén életveszélyes, de valamivel könnyebb Grün állapotánál, csakhamar eszméltre tért.

Az áldozatok.

Az egyik áldozat, Mózer Antal, amikor magához tért, halkan és nagy kínok közt beszélni kezdett és értékes adatokat mondott jegyzőkönyvbe, a nyomozást vezető Marschall váczai csendőr-járásörmesernek, aki öt első ízben kihallgatta.

— Rettenetes még a visszaemlékezés is... Nem tudom a gondolataimat összeszedni, csak az első pillanatra, a megrémülés első nagy és rettenetes pillanatára emlékszem. Egy sportsapkás fiatalember és egy fekete czilinderes álrühás ember megragadta a lovak gyeplőjét, megállította a kocsinkat. Abban a perczen, amikor a kocsit

megállított, egyszerre négyen vagy öten löttek elő a sűrűből. Amennyire az álarcz alatt is kivethetem és amennyire idegen hangzású beszédükből és feltűnően ismerős hangjukból következtethetem, a vállalatnál alkalmazásban volt és elbocsátott szerb és bolgár munkások lehetek a rablótámadók. Tisztán nem lehetett látni egyiknek sem az arcát. Arra nézve, hogy elbocsátott munkásaink lehettek a támadók, abból is következtetem, hogy nagyon óvatosan eltakarták magukat. A pénztáskákban, amelyet kitéptek a kezemből, harminczhétezer korona volt. Feltűnő az is, hogy a rablók pontosan tudták, hogy éppen szombaton, éppen reggel hat és hét óra között és éppen az illető országon viszzük a pénzt a munkások fizetésére.

Mózer Antal ezt a néhány mondatot is a legnagyobb kínok között mondotta jegyzőkönyvbe. Állapota nagyon súlyos; életveszélyes. Grün Ákos eddig egy pillanatra sem tért magához. Az ő állapota feltétlenül életveszélyes.

Mózer Antal nem pénztárosa, hanem mérnöke volt a duna—ipolyvölgyi vasutvállalatnak. Megemlítszem méltó, hogy Mózer, aki rendszeresen részt vett a heti fizetések teljesítésében, ezelőtt két hónappal kétezer koronát kapott ezért jutalmul a vállalatától. A heti kiízetéseket azonban ő teljesítette. A mérnök huszonnyolcz éves, vőlegény, egy verőczei vasúti főtisztviselő leányával jár jegyben. Szeptemberre van kitűzve az esküvő. A halállal vívódó férfi szüntelenül menyasszonya nevét suttozza. Hozzátartozói már utban vannak Nógrád-Verőczéről, ahova a gyzásos hírt már ma megtáviratozták. Mózer a váczrétsági országonhoz közel fekvő katalinai pusztára szállították.

Az üldözés.

Hét óra után jutott el a rablótámadás híre a nógrád-verőczei csendőrörsre. A nógrád-verőczei csendőrség készenléte volt az első a helyszínén. Félnyolczra már értesítették a gyilkosságról a váczai csendőr-járásparancsnokságot, ahonnan Marschall József csendőrőrmester vezetésével tizenkét lovascsendőr ment ki a helyszínére. Azonnal kiment a helyszínére és a legszélesebb mederben indította meg a nyomozást. Kálló Antal váczai rendőrkapitány is, aki az esetről nyomban jelentést tett a budapesti csendőrségnek is. Tóth Lajos rendőrtanácsos is félkilenczkor értesült az esetről. Barta Endre rendőrfogalmazónak osztották ki az ügyet; a fogalmazó nyomban érintkezésbe lépett a váczai hatóságokkal, mozgósította az egész detektiv-kart, ahonnan több kitűnő detektiv ki is utazott a helyszínére, majd köröző-levelet adott ki a gyilkosok után, amelyet az esetről szóló értesítéssel együtt megküldöttek az összes vasúti állomásoknak. Minthogy a rablógyilkosok, akiknek eddig teljesen nyoma veszett, valószínűleg a roppant kiterjedésű, a püspöki uradalomhoz tartozó Nyilasi-erdőben rejtőzködnek, elégtelennek bizonyult a rendelkezésre álló nyomozó erő és szükséges volt a katonai segítség igénybevétele. Kálló Antal váczai rendőrkapitány intézkedésére a váczai hatodik huszárred készenléte, több század kivonult a Nyilasi erdőhöz, a katonaság körülrítette az egész erdőt. A rendőrök, csendőrök és detektívek azután bementek az erdő mélyébe és rendszeres hajtóvadászatot rendeznek a menekülő gyilkosok után. Valószínű, hogy ezzel az erélyes nyomozással hamarosan kézrekerülnek a rablógyilkosok.

A rablógyilkos merénylőket lázasan nyomozza a nógrád-verőczei csendőrörs, a váczai csendőrőrmester és a váczai rendőrség. Kálló Antal rendőrkapitány, aki két órával a véres támadás után a helyszínen volt, a következőket mondotta egy újságíró előtt:

— Annvit már megállapítottunk, hogy a merénylők, akik hibás kiejtéssel beszéltek magyarul, a vállalat elbocsátott munkásai közül valók. És pedig olaszok, szerbek vagy bolgárok. Megállapítottuk, hogy a támadók álrühában voltak. Egyikük, aki a lovakat megragadta, czilindert viselt és térdig érő sűrűre liszter-porköpenyeg volt rajta. A rablók a nyilasi erdőbe menekültek. Ez egy hatalmas kiterjedésű, évezredes őserdő, a püspöki uradalomhoz tartozik, tele bozóttal és rejtékhelyvel, úgy hogy itt a merénylők napokig, sőt hetekig kitűnő menedéket találhatnak. Mint-

hogy a váci rendőrség és csendőrség létszáma kevés, a több ezer hold erdő bekerítéséhez pedig sok ember kell, fölkértük a helyőrség parancsnokát, bocsásson néhány század legénységet a nyomozás czéljaira. A kérelmet előkényen teljesítették. A váci hatodik huszárezred öt századát rendelték ki, mely körülzártá az erdőt. Egész nap czirkálnak a lovasok is az ő fedezetük alatt nyomulnak be a rendőrök és csendőrök az erdőbe. Hajóvadászokat rendezünk a merénylőkre s reméljük, hogy elfogjuk őket vagy legalább is elvágjuk menekülési utját.

A pestvidéki ügyészséghez, a délelőtti folyamán részletes jelentés érkezett a rablógyilkos merényletről. A távirati jelentést a nógrádverőcei csendőrőrsvezető küldte. E szerint a rablók kézrekerítése csak órák kérdése, mert M ó z e r Antal mérnök, az egyik áldozat, a rablók teljes személyleírását megadta. E szerint egy magas, czilinderes ur és sportsapkás egyén állította meg a kocsit, mire a közeli erdőből öt vagy hat munkásember rohant oda s ezek hajtották végre a rablógyilkos merényletet. Ebből az tűnik ki, hogy a rablóbandának két intelligens ember volt a vezére és tervszerűleg készültek véres tettükre. A helyszínén a váci járásbíró és Kálló rendőrkapitány vezetik a nyomozást. Ezenkívül értesítve vannak az összes fővárosi detektívek, valamint az ország valamennyi csendőrőrsé.

Itt említjük meg, hogy Trieszti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali) által nemrég ujonnan bevezetett rablás elleni biztosítás az ilyen esetekre is szól.

A budapesti rendőrfőkapitányság ma délelőtti a következő köröző-levelet adta ki:

A váci rendőrfőkapitányság telefon-értesítése szerint ma reggel hat és hét óra között a Nógrád-Verőce-Duna-Ipolyi Villamos Vasut Építkezési Vállalatának Mózer Antal nevű pénztárosát és Grün Ákos nevű vállalkozóját, akik a munkásokat fizetni mentek kocsin Nógrádra és Rétságra, a Katalin-pusztá előtti erdőben öt ismeretlen munkásember megtámadta, a lovak istrángját elvagdosta, Mózer Antalt és Grün Ákost dorongokkal és revolverekkel megsebesítették, egy nagy börtáskában náluk levő harminczhátezer korona készpénzt elraboltak. Mózer életveszélyesen, Grün súlyosan megsebesült. A kocsinak sikerült elmenekülni. Ennek előadása szerint a tettesek valószínűleg a vállalatnál alkalmazott horvát, szerb vagy olasz munkások közül valók, némelyek úgy néztek ki, mintha álruhában volnának. Az elrabolt pénz nagyrésztben ezüst, de voltak közte 100, 50 és 20 koronás bankjegyek is. A tettesek a legszélsebb körben nyomozandók és feltalálásuk esetén letartóztatandók.

A köröző-levelet elküldötték az összes hatóságoknak, rendőrségeknek, csendőrségeknek és vasuti állomásoknak.

Ez a köröző-levelet azonban bámulatos lassúsággal küldődött szét, ami a legnagyobb mértékben kockáztatja a nyomozás sikerét. A budapesti rendőrfőkapitányságnak föladott táviratot például Vácraól egy óra negyven perczkor továbbították, ez a távirat csak hat óra husz perczkor érkezett Budapestre s itt csak egy órával később, hét óra tizenöt perczkor kézbesítették a főkapitányságon.

A nyomozás lázasan folyik, eddigi eredménye azonban mindössze annyi, hogy a Katalin-majorban letartóztatott egy oda bevetődött embert, akinek a kezei véresek voltak. Ez az ember Csepregi Lajosnak, a kirabolt kocsin ülő szolgának testvérbátyja, akit emiatt azzal gyanúsítanak, hogy a rémes rablógyilkosságban része volt.

Késő éjjel jelentik, hogy dr. Alapi sebész és egyetemi segédtanár megvizsgálta a két áldozat sebeit s azokat nem találta halálosnak. Felgyógyulásukhoz — a verőcei kórházban ápolják őket — biztos a remény.

TÁVIRATOK.

Az amerikai flotta útja.

Berlin, augusztus 1. (Saját tudósítónktól.) Pe-kingből táviratozzák, hogy az amerikai flotta szeptember végével Amoiba fog érkezni. A kínai kormány nagy ünnepekre készül s e czélra egy millió taelt szavazott meg.

A szolingerni bank

Berlin, augusztus 1. (Saját tudósítónktól.) A szolingerni csödbe jutott bank mérlege két millió márka veszteséget tüntet fel az idén.

UJDONSÁGOK.

Brigantik, mint m. sz.

Az utonállás krónikájában Magyarország minden átmenet nélkül új korszakba jutott. A betyárromantika kényszerű elvirágzása óta, jórészt a közbiztonsági intézmények fejlődöttsége miatt, a briganti-világ individuumaik jónak látták, ha a társadalmi rend ellen való tiltakozásaikat nem szövetkezeti alapon, hanem egyénenként intézik el. Rájöttek ugyanis, hogy a csendőrség és rendőrség polypkarijaiból könnyebb kisiklani az egyedül álló embernek, mint a több főből álló bandának, melynek a menekülési esélve fordított arányban áll a czinkostársaság egyénszámával. Az életben kifejtett praktikus tevékenységük hamar megtanította őket arra, amire az ugynevezett tisztességes társadalmakat egy északi elmeóriás, Ibsen tanított meg, hogy az egyedül álló ember a legerősebb. Erősebb már az egyedül álló ember mimikai képessége miatt is, melyet a tömegben éppen e képesség sokszoros kifejtése tesz feltűnővé, nyomravezetővé.

Ámde a világ minden perczen fejlődik és a természetes evolucziót a társadalom semmilyen rétege s így a gazemberek társadalmá sem kerülheti el. Amint fejlődnek a közbiztonsági intézmények, úgy ők sem ássák el magukat elavult fogásaik közé, hanem minden fejlődési fokozatnak amott, egy-egy fejlődési rubrikával felelnek emitt. Sőt mondhatjuk, hogy e téren minden időktől fogva ők voltak előnyben, mert a társadalom, mint védekező fél, ha még oly gyorsan és erélyesen is, csak ríposztal élhetett a támadások ellen. El nem követett támadási formák ellen a társadalom nem hozhatott előlegezett törvényeket, amint hogy a gázságok végtelen variánsára nem is hozhatott. A társadalom legalacsonyabb rétegének mindig meg lesz ez a lépés előnye, melyet a tisztességes társadalom még a kardja megtoldásával sem fog beérni soha. Ez a szociális fekély talán az egyetlen betegség, melyre preventív módszert találni sohasem fognak a büntető-orvosok. Amint hogy mindaz a sok intézkedés, melylyel a közbiztonságot ma támogatják, már csak utólagos gyógykezelés.

Az élet fejlődése természetesen nem állt meg Ibsennél és hiveinél, hanem Marx-al, Engelszel és a szociálizmus többi apostolával tovább rohant természetes útján és az egyedül álló erős embertől elérkezett ahhoz a tömörülési formához, melynek keretén belül az egyéni erő a tömegenergiától támogatva állhatott ki a lét küzdelmének porondjára. Ebbe a fejlődési fokozatba a társadalom legalsóbb és legkisebb rétege természetesen gyorsabban tudott elhelyezkedni, mint a nagy és éppen ezért kevésbé mozgékony társadalom, melyet a legérzékenyebben éppen azzal a fegyverrel tudott megtámadni, melylyel amaz fölelmetes dicsőséggel küzd ki magának jövő, szebb életét.

A modern brigantizmus kicsiny, de élénken resonáló tábora tehát ismét — különös, hogy éppen Magyarországon — elébe rontott a nagy társadalomnak, mely most újból nekikászolódnak hogy a saját zseniálisan megkonstruált fegyverrel ellen körülszancsolja magát.

Egy lépéssel természetesen ismét elkésett.

Elle.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, augusztus 2. — Róm, kat.: D. 8. — Prot.: D. 7. Guszláv. — Görög-orosz: jul. 20. E. F. Illés pr. — Zsidó: Ab. 5. — A nap két reggel 4 óra 39 perczkor, nyugszik este 7 óra 33 perczkor. — A hold két reggel 9 óra 33 perczkor, nyugszik este 10 óra 2 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

Allandó nyári kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 37. Nyitva 9—12-ig. Belépő-díj nincs. — Nyári kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—6-ig. Belépő-díj 1 korona. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva 9—2-ig. Belépődíj 20 fillér. — Egyenruházati kiállítás a Techn. Iparmúzeumban nyitva 9—12-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum összes terei nyitva 9—12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva — A Fővárosi Múzeum nyitva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A történelmi képcárnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum nyitva — A Széchenyi-Múzeum nyitva 9—1-ig. — Az aquincumi muzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. A Ráth György Múzeum (Városligeti fasor 10.) nyitva 10—4-ig. Az Erzsébet-Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítása zárva. — A nyilvános könyvtárak zárva.

— Az „Egyetértés Vasárnapja”. Rendes vasárnapi mellékletünk, az „Egyetértés Vasárnapja”, amely rövid idő alatt a legnagyobb népszerűsége telt szert, ezen a héten is szenzációs tartalommal jelent meg. Nyolcz oldalon pompásanál pompásabb képek sorakoznak és a lapban megvan a hét minden aktualitása. Három kitűnő fénykép Fallières utazását Svédországban örökíti meg, kettő az olympiai versenyek érdekes mozzanatait rögzíti meg. A patriarchaválasztásról négy képet közlünk, egy Roskovitz Ignácot, a fölgyógyult festőt ábrázolja a műtermében. Egy sereg apróbb kép és az állami gyermekmenhelyről képsorozat tarkítja az „Egyetértés Vasárnap”-ját. A mellékletbe Floriche irt pompás visszaemlékezést Napoleon egyik vitéz granátosáról és Geguss Dániel érdekes riportot az állami gyermekmenhelyről.

— Személyi hír. Gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó Fiuméből ma Bécsbe utazott.

— Taft élete. A Daily Mail-nek newyorki jelentése szerint egy ügynökség Taft elnökjelölt életét huszezer font sterlingre bebiztosította. A biztosítás díja a kikötött összeg öt százaléka. Az elnökjelölt életének biztosítása arra a két incidensre vezethető vissza, amely legutóbb Taft utazása alkalmával az Ohio folyón történt. Egy hajós ember rálőtt a hajóra, amelyen Taft utazott és több utast söréttel megsebesített. A következő napon valaki revolverlövést tett az elnökjelölt hálókocsijára. Taftot magát nem ijesztették meg ezek a merényletek, de barátai körében aggodalmat keltek.

— Nasztics leleplezése. „Finale...” czimmel ma német nyelvű röpirat jelent meg, melynek szerzője Nasztics György, a montenegrói bombapör egyik főtanuja, Nasztics leleplezi a délszláv, illetve nagyszerb összeküvést, annak szervezetét, tervét, minden szándékát és hitelesség okából teljes szövegében és facsimileben közli az összeküvést alap-szabályainak eredeti kéziratát és a rávonatközö levezetést.

Ezt a könyvet Nasztics védekezésül írta azok ellen, akik fizetett osztrák ügynököknek bélyegzik, akit arra béreltek fel, hogy a szabad szerb államok közt egyenlenséget szítson. Nasztics elárulja egy óriási délszláv forradalom tervét és dokumentumokkal bizonyítja, hogy cetera parva tervezett bombamerénylet ennek a forradalomnak elajúlása volt.

E könyv oly szakaszokat tartalmaz, amelyekben kimondatik, hogy minden országban, ahol délszlávok vannak, különösen Magyarországon, szervezni kell a terrorisztikus eszközökkel dolgozó forradalmat, be kell vinni ezt a szellemet az osztrák-magyar hadseregbe, hogy szükség esetén Szerbia és Montenegró katonai erejét ez is támogassa.

— Szerencsétlenül járt osztrák képviselő. Klagenfurtból táviratozzák, hogy Marckhl osztrák képviselőt tegnap végzetessé válható baleset érte egy vadászon. A képviselő Kirchbach közelében vadászott, miközben fegyvere véletlenül elsült és pedig oly szerencsétlenül, hogy a lövés a testébe furdott. A súlyosan sebesült emberré csak később találta rá. Marckhl sebesülése súlyos.

— Péter király házasi. A Wiener Allgemeine Zeitung kitünő forrásból azt az értesítést szerezte, hogy Péter szerb királynak sok gondot okoz két fiának nősülése. Arra gondolni sem lehet, hogy György trónörökös és Sándor herceg az orosz uralkodóháznál keressenek feleséget, mert nincsen eladó sorban lévő nagyhercegnő, sem más hercegnő. Még kevésbé lehet szó arról, hogy a szerb királyi család valamely kisebb német fejedelmi házzal keresse összeköttetést házasság révén, mert ezt a kombinációt anyagi okok zárják ki. Ilyen körülmények között a belgrádi udvarban az az eszme merült fel, hogy a két hercegnek az északamerikai plutokráciában kell keresnie megfelelő parthit. Az orosz császár minden tekintetben helyesli ezt a tervet, amely közel van a megvalósuláshoz. A moszkvai szláv jótékonyági egyesület elnöke, Cserrep Spiridonovics ezredes forma szerint megbízást kapott Péter királytól, de a csártól is, hogy menjen háztűznézőbe az északamerikai milliomosokhoz. Cserrep Spiridonovics már el is utazott, de megelőzőleg a császár vezérőrnagygyá léptette elő őt és a Szent Vladimirrenddel tüntette ki, ugyszólván ezzel is bizonyosságot téve arról, hogy a szerb királyi ház érdeke egyben az orosz uralkodóház érdeke is. Azért tette meg tábornoknak a császár Spiridonovics ezredesét, hogy az északamerikai milliomos-házakban annál nagyobb applombbal léphessen fel. Némelyek tudni vélik, hogy a császár Cserrep Spiridonovics tábornoknak azt a megbízást adta, hogy amennyiben megfelelő hozomány menyasszonyokat talál, helyezze kilátásba, hogy az esküvőn a császár hajlandó tanuként szerepelni, sőt elvállalja a keresztapasságot is az első gyermeknél. Így felkészülve, ment Északamerikába Cserrep Spiridonovics tábornok és utjának annyiban már is volt eredménye, hogy több milliomos családban sikerült érdeklődést keltenie a két szerb herceg iránt. E családok azonban nem a milliárdosok közül valók. Hianem az északamerikai trustvállalatok között keresendő. Északamerika bukaresti követe, aki egyben a szerb udvarnál is képviseli az Egyesült-Államokat, állítólag hivatalos megbízást kapott, hogy Belgrádban tudakozódjék a két herceg jelleme és előélete felől. A bukaresti követ sietett eleget tenni a megbízásnak s kiszivárgott, hogy Sándor hercegről mindenütt csak jót és kedvezőt tudott meg s arról is meggyőződött, hogy a trónörökösről elterjedt rossz hírek és állítólagos csínytevések rosszakaratu koholmányok. A szerb udvar terveiről diplomáciai körökben is tudnak és sokat beszélnek. Különösen érdeklődik az amerikai házasság iránt az orosz diplomácia, mert meg van arról győződve, hogy ha a két hercegnek sikerül házasság révén milliókra szert tennie, akkor az uralkodó család nem lesz annyira függő helyzetben a szkupstina többségtől és a sokféle intrika is meg fog szűnni, ha a Karagyevics-dinasztia vagyoniilag is megerősödik.

— Thaly Kálmán ajándéka. Thaly Kálmán, Debreczen város I. kerületének országgyűlési képviselője a Rákóczi korszakra vonatkozó összes ereklyéit és könyveit a Debreczeni Múzeumnak ajándékozta. A múzeum igazgatósága az ősz tudós nemes adományát némiképen viszonzni óhajtván, művészi kiállítás emlékalbumot fog ünnepélyesen átnyújtani, amelyben mindazok a momentumok, amelyek az ő 25 éves képviselői, politikai és irodalomtörténet-írói munkásságával összefüggésben vannak, képen és festményben lesznek megörökítve.

— A gyémántgyáros nyomában. A gyémántcsináló Lemoine nek úgy látszik, nagysokára mégis a nyomára jöttek. Mint Triesztből jelentik, az ottani rendőrség táviratilag értesítette a párisi rendőrséget, hogy Lemoine Triesztbe érkezett. Két párisi detektív azonnal Triesztbe utazott s megállapították, hogy Lemoine tényleg néhány napig tartózkodott a városban. A detektívek egy szállodában megtalálták Lemoine fotográfiáját, amely természetesen nem a gyémántcsináló nevére volt bejegyezve. Kifürkészték azt is, hogy Lemoine néhány nappal ezelőtt egy motoros csónakot bérelt, amelyért biztosítékot tett le. A biztosítékot Belisson név alatt deponálta, ezt a nevet használta gyakran Párisban néhány újság-cikke alatt. Lemoine megígérte a motorcsónak tulajdonosának, hogy 14 nap múlva visszatér, csak néhány kirándulást tesz a vidéken. A párisi detektívek most állandóan őrzik a kikötőt, hogy Lemoinet visszaérkezésekor, azonnal letartóztathassák.

— A franciaországi véres sztrájk. A villeneuvei véres események következtében a francia általános munkásszövetség vezérő-bizottsága az éjjel elhatározta az általános sztrájkot, amely 24 óráig fog tartani. Yvetot, a munkásszövetség titkára, valamint Busuet, az egyesület befolyásos tagja a villeneuvei események miatt az éjjel le lettek tartóztatva. Hír szerint még több letartóztatás várható. A főállamügyész elhatározta, hogy a szövetség több végrehajtó-bizottsági tagját is letartóztatja. Hír szerint a munkásszövetséget egész éjjel rendőrök őrizték, hogy szét ne széledjen. Hivatalos jelentés szerint, a Draveilben megsebesült 60 katonatiszt és közlegény közül 40-et a katonai kórházba kellett szállítani. A tegnapi miniszteri tanácskozáson szóba került az általános munkásszövetség feloszlásának kérdése is. Több miniszter hangoztatta, hogy a szövetség törvényes egyesület, de tevékenysége egyesesen törvényellenes és nem lehet megakadályozni, hogy ugyanazon alapszabályok mellett, a feloszlás esetén, újabb szövetség keletkezzék. A huszonnégy órási sztrájkot holnaputánra tervezik. Sembat szociálista képviselő, a „Humanité” című lapban ma cikket írt, amelyben azt állítja, hogy a draveili összeütközés a munkások és a csapatok közt, a hatóságok és a katonatisztek hibáján mult, interpellálni akarja a miniszterelnököt. Hír szerint a szociálista képviselők a draveili események miatt a parlament egybehívását akarják kérni.

Párisból jelenti éjjel tudósítónk: Maga Lepin rendőrvezető volt jelen a Confédération Generale három vezetőjének, Griffuelhies, Pouget és Merie munkásszövetségnek letartóztatásán. A munkástözsde vezetői a mai tanácskozás után kijelentették, hogy ha hétfőn nem sikerül általános sztrájkot rendezni, akkor megtartják azt később. A helyiség előtt semmiféle csődület nem volt.

— A Pállik-család köszönetnyilvánítása. Pállik Bélának, a napokban elhunyt kitünő magyar festőművésznek özvegye felkért bennünket a következő sorok közlésére:

„Forrón szeretett, felejthetetlen férjemnek elhunyt alkalmából az ország minden részéből és a külföldről is, ugy művészekről, valamint a közélet és társadalom előkelőségeitől oly tömördek részvételközvetet kaptunk, hogy azokat külön-külön, a súlyos csapástól egészen megtörten, alig lennénk képesek megköszönni. Ezért mindazoknak, akik mély-séges fájdalomukban jóleső vigasztalásukkal felkerestek, ezúton mondok ugy a magam, mint leányom nevében, őszinte, hálás köszönetet. Budapest, 1908 augusztus 1. Özvegy Pállik Béláné.”

— Nagyhercegek és színésznők. Vladimirovics Andrej orosz nagyherceg, Vladimir nagyherceg fia meghasonlott az apjával és elvesztette a császár kegyét, mert feleségül akarta venni a pétervári udvari színház egyik művésznőjét. A színésznő Sírinszka kisasszony, barnahaju pikáns szépség. A nagyherceg néhány száz szerelemtől izzó levelet írt már neki s több levelében világos szóval fölajánlja szívét és kezét. A színésznő, csodálatos dolog, csak tiltja a nagyherceg indulatának megnyilatkozásait, de nem visszonzza s egyáltalán nem kíván a feleség lenni a huszonkilenc esztendő, hatalmas természetű nagyhercegnél. A pétervári társaságban sokat beszéltek erről az egyoldalú szerelemtől. Megtudta végre a császár is, s annyira haragra lobbant miatta, hogy a nagyherceget Irkuczkba küldte egy esztendőre — feleljeni... Orosz nagyhercegeknek színésznőkért való rajongása éppen nem szokatlan dolog. A nagy I. Miklós is meghódolt Rachelnek, a franciaia tragikának s még több más színésznőnek is. A fia, Nikolájevics Miklós nagyherceg, szintén barátkozott színésznőkkel s egyiknek éppen a császári palota szomszédságában rendezett be szép kis palotát. Konstantinovics Miklós nagyherceg harmincz esztendő óta el száműzetésben egy amerikai színésznőért elkövetett ostobaságai miatt. Alexej nagyherceg, az orosz flotta volt főparancsnoka esztendő óta együtt él Párisban egy színésznővel s mikor II. Miklós császár még legény volt, ő is rabja volt egy szép táncosnőnek. De azt egyik nagyherceg sem tette meg, amit Vladimirovics Boris az orosz-japán háboruban elkövetett. A fenséges ur ugyanis egész színházra való kórust vitt magával, szebbnél-szebb leányokat, de nem azért, hogy az éneküket hallgassa.

— Seefried grófnő automobil-kalandja. Lőcse közelében Seefried grófnő, a király unokája, automobil-kirándulást tett. Az országuton egy szekér jött szemközt. A lovak megvadultak és a szekeret neki-vitték az automobilnak, miáltal az összeütközés nem volt elkerülhető. A szekér utasai kifordultak az országútra, de kisebb zúzódásokon kívül bajuk nem történt. A szekér utasait a grófnő felvette automobiljába és hazavitte őket Poprádra.

— Az Egyetemek Kórháza. Hosszu küzdelem után régi vágya teljesül az egyetemi ifjuságnak. Nagyszabású és a modern igényeknek megfelelő kórházat és ugyancsak állandó diákokthont is kap, amelyek eddig bérházak szűk helyiségeiben voltak kénytelenek meghuzódni és a szűkös anyagi körülmények miatt, nem is szolgálhatták kielégítően céljaikat. Most, hogy mindakettő állandó otthont kap, gróf Apponyi Albert közoktatási miniszter biztosított azok föntartásának lehetőségét. Ugyanis az ifjuság kérelmére, az egyetemi tanács fölterjesztése alapján, hozzájárult ahhoz, hogy a beiratásokor minden egyes hallgató által fizetett három korona az egyetem három humánus jellegű intézménye: a kórház, a diákokthont és a Menza-Akadémika között osztassék meg.

A kórház és a diákokthont létesítéséhez szükséges pénzt ugyszólván fillérekből gyűjtötték egybe s ezekből a fillérekből most kétszáz ezer koronáért megvásárolták a Szent Imre Egyletnek az Üllői-ut 22. sz. alatti házát, amelyből az egyet Budapestra költözött. Az épület hatalmas, háromemeletes ház, tágas, szellős udvarral s mivel a központi klinikák mellett van, a lehető legcélszerűbb a fekvése. Az átalakítás terveit igen praktikusán oldották meg. A munka már javában folyik is. Különös gondot fordítanak arra, hogy a betegek nyugalmát semmi ne zavarja s ezért a diákokthont teljesen elkülönítették a kórháztól. A kórház az épület első és második emeletét foglalja el, míg a diákokthont a harmadik emeletre helyezik. A földszinten a pompás pihenőkkel ellátott hidegvizgyógyintézet és diákokthont ebédlőjén kívül, a kórháznak, az otthonnak és a nemzetközi diákszövetség most Budapesten lévő központi irodájának hivatalos helyiségei lesznek. A betegeknek a kapu alól nyíló városzobából teljesen külön lépcsőt építettek egészen a második emeletig, míg a diákokthont lakói a meglévő, régi lépcsőn közlekednek. Van a kórházban nyolcz nagy kórterem, összesen harmincz ágygyal; egy műtőterem a nehezebb, egy a könnyebb természetű operációk számára, külön rendelő helyiség a bejáró betegeknek, kényelmes társalgó és ebédlőterem és főleg igen sok fürdőszoba. Az ügyeletes orvosoknak szintén állandó lakásuk lesz a kórházban. A pinzehelyiségben az otthon lakói szép vívó- és torna-termet kapnak s az udvart idővel kertté alakítják át, ahol a lábadozó betegek szórakozhatnak. Az otthonért a József főherceg védnöksége alatt álló Általános Egyetemi Segély-Egylet csak igen csekély évi bért fizet a Kórház-Egyletnek. Az otthonban negyven szegény törekvő egyetemi hallgató kap ingyenes lakást és ellátást, s ezek helyeiket már augusztus végével elfoglalják. A kórházat a tanév kezdetével, a legfőbb védnöknek, vagy helyettesének: József főhercegnek jelenlétében adják át rendeltetésének. A föl-avatató ünnepre valamennyi európai, sőt az amerikai egyetemek is elküldik képviselőiket.

— Házasságok. R. Radványi István, a Nemzeti Színház tagja eljegyezte özvegy Buzinkay Gyuláné, születet Zechmeister Gizellát.

Dr. Kertész Adolf budapesti ügyvéd 9-én, déli 1 órakor tartja esküvőjét Gyarmati Juliska zongoraművésznővel a dohány-utcai izraelita templomban.

Dr. Visnyey János lajtaszentmiklósi orvos eljegyezte Brotesser Saroltát, Brotesser János fővárosi bizottsági tag leányát.

— Nászajándékok. jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-kört 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Talált régiség. Dréher Antal uradalomban, a Tabajd községhez tartozó Katalin-majorban a munkások ásás közben egy ölnyi hosszú és három láb széles díszesen faragott kőkoporsót találtak, amely a rajta levő írásk szerint 560-ik évből való. A kőkoporsó erős vaspántokkal volt lezárva, melyet a hatóság közbejöttével felnyitottak s abban egy emberi csontvázat és több apró rézedényt találtak. A koporsó mellett pedig egy ló csontváza feküdt. Az érdekes leletről jelentést tettek a Nemzeti Múzeumnak.

— **Mészárosstrájk Szabadkán.** Szabadkán a mézárasmesterek strájkba léptek, mert a hatóság arra akarta kényszeríteni őket, hogy a túlságosan magas husárakat mérsékeljék. A mézárosok ezt kerek megtagadták s mikor Szalay főkapitány hatósági mézárászék felállításával fenyegette meg őket, Mukics Simon országgyűlési képviselő indítványára kimondották a strájkot. A strájk azonban, mint ma jelentik, csak két napig tartott, mert a mézárosok mégis csak meggondolták magukat és gondolkodási időt kértek. Hétfőn a város hatósága próbavágatást rendez s akkor majd hivatalosan megállapítják a husárakat. Addig szüntetelt a strájk, de a mézárosok hangoztatják, hogy ha a városi előjáróság nagyon leszállítja az árakat, becsukják üzleteiket és nem mérnek többé húst. Most nagy izgalommal várja a közönség a különös konfliktus eredményét.

— **Villamdelejes vasúti fék.** A „British Thomson-Houston Company” mostanában érdekes kísérletezéssel foglalkozik. A kísérlet tárgya egy villamdelejes fékezéskészülék. A készülék maga egy áramvezető tekercs által delezessé tett két aczélalpból áll, amelyek az áramindítás pillanatában több tonna súly erővel szétfeszülnek a kerékpár között és a kerekeket a vágányokhoz szorítják. A féket egy emelőszerkezet alkalmazása mellett kézierőre is használni lehet. A delejes fék különösen a lejtőnek való haladásnál a menetgyorsaság mérséklésére mutatkozott alkalmasnak, azonkívül azonban a veszély pillanatában a vonat gyors megállításánál is nagyon bevált.

— **Eulenburg után.** Stettinben nagy botránypörre van kilátás s már eddig is sok neves és szereplő egyént tartóztattak le a büntető törvénykönyv 175. §-ába fitkózó cselekmények miatt. Beszélük, hogy még sok letartóztatás lesz.

— **Politikai affér.** A Balaton-kávéházban a politikai törzsszótelnál összeszóalkozásból affér támadt dr. Sebestyén József ismert fővárosi ügyvéd, az új-párt titkára és Székely Sámel között, aki egy ismert alkotmányparti notabilitás védelmében, akire dr. Sebestyén József erősebb kritikai megjegyzést tett, dr. Sebestyént megsértette. A heves összeszóalkozás után a felek az ügyet lovagias utra terelik.

— **Leleplezett büntanya.** Budapest egyik legforgalmasabb helyén a minap megdöbbenő felfedezésre jutott a rendőrség. Az Erzsébet-körut 42. szám alatt, egy látszólag egészen szerény kis cukorka-üzletben olyan üzelmek folytak, amelyek jellemző képét adják a főváros erkölcselenségének. Érdekes, hogy néhány esztendővel ezelőtt ugyancsak az Erzsébet-köruton hasonló büntanyát lepleztek le. Akkor azonban egy kis tejszernak volt az a hely, ahol az erkölcselenségeket elkövezték. A hetedik kerületi kapitányság emberei már napok óta figyelik a köruton Weisz Mátyas cukorkaüzletét. A kis bolt előtt ott ácsorog a tulajdonosa, mialatt az üzlet mellett levő helyiségben, amelybe egy kis tapétaajtó vezet, úgy hogy jóformán alig látható, a legnagyobb erkölcselenségek történnek. A szobában éjjel-nappal rendkívül vidám élet folyik, de különösen éjszaka, amikor megtelik nőkkel, akiket a rendőrség állandó felügyelet alatt tart. A múlt héten aztán a rendőrség éppen akkor toppant be a bünbarlangba, amikor a leányokat és szeretőiket a legszemérméletlenebb helyzetben találta. Nyolcz nőt és hét férfit találtak ott, bevitték a VII. kerületi kapitányságra, ahol nyomban kihallgatták őket. Behozták a megrémült Weisz Mátyas is, aki eleinte tagadni próbált, de aztán bevallotta, hogy a titkos találkahelyet már hónapok óta tartja fenn. A rendőrség megállapította, hogy az előállítottak közül a legtöbben rovtott multiak. Weisz Mátyas száz korora pénzbüntetésre ítélték és egyuttal átírtak a kerületi előjárósághoz, hogy a bünbarlang tulajdonosától vonják meg az iparengedélyt.

— **Uj kulturintézmény.** Nevelési szempontból lézagpótló intézmény létesült Budapesten, Magyar Tanügyi Intézet (VIII., József-körut 10.) czimen, hatósági engedéllyel. A szülőknek gyermekeik iskolázatása körül, úgy bel-, mint külföldi iskolákról felvilágosítást nyújt, beiratásokat eszközöl, tanszereket szerez be, azonkívül vidéki tanulóknak, (egyetemi hallgatóknak) segédkezik a fővárosban való alkalmas elhelyezésénél s reájuk felügyel. A gyermekek előrehaladásáról, magaviseletéről, valamint egészségi állapotáról a szülőket pontosan értesíti. Az otthoni tanításra lelkiismeretes tanerőket (tanár, tanító, nevelő, nevelőnő) ajánl, korrepetálásról gondoskodik, utmutatást ad magánvizsgálati ügyekben stb. Ez intézmény, fejlődő kulturéletünk fontos té-

nyezője s létrejövételét a közérdek szempontjából szívesen üdvözöljük.

— **A tájfün pusztítása.** Hongkongban a tájfün borzalmas pusztításokat okozott. Több ház, közöttük nagyobb áruházak is, a szélvihar következtében beomlottak. Nyolcz nagy hajó zátonyra jutott. Ezek közül kettőt sikerült szabaddá tenni. A tájfün számszámra borította föl a tengeren lévő virágszállító hajókat. A várost árviz öntötte el. A Robin angol ágyunaszád, valamint két francia ágyunaszád zátonyra jutott és veszedelmesen megsérült. Megegrösltik azt a hírt, hogy a Yingking gőzös elsüllyedt és a katasztrófa áldozatainak számát kétszázra becsülik. A tájfün összes emberáldozatainak száma körülbelül ezerkétszáz.

— **Égő város.** Pograskoto-Slobovo városa lángokban áll. Eddig ötszáz ház égett le és a tüzvész egyre terjed.

— **Az eladott leány.** Bécsből jelenti tudósítónk, hogy Stuckart rendőrfőnök Madonna di Campiglioból, ahol szabadságidejét tölti, táviratot küldött haza, amelyben megczáfolja azt a vádat, mintha Veith Miczi grófnővel neki viszonya lett volna. A rendőrfőnök kijelenti, hogy nem is ismerte a Veith-családot s valószínűleg névcsere történt.

— **Kóbor cigányok harca.** Az ausztriai Friedekben a cigányok közt véres verekedés volt, amelynek nyolcz halottja és több sebesültje van. Valóságos esata volt ez a verekedés, amely valami csekélység miatt támadt a lóvásáron. Először két cigány verekedett össze, de csakhamar pártokra oszolva jöttek a többi cigányok is és ugyszólván egy pillanat alatt rémes kavardás támadt. Az egyik cigány egyszerre revolvert rántott s rálőtt ellenfelére, aki összesett és néhány perc múlva meghalt. A gyilkos cigány erre lóra pattant és elvágatott. A többiek folytatták a küzdelmet, amely mos már élet-halálra ment. Két cigánynak késsel felhasították a gyomrát; az egyik nyomban meghalt. Ezzel egyelőre vége szakadt a harcnak, a verekedők látszólag megnyugodva a vendéglőbe vonultak és ott időgáltak. Rövid idő múlva azonban ismét összeverekedtek. Most már többen revolverrel lövöldöztek. Legalább husz lövés dördült el; négy cigány, a huszonhat éves Krausz, az öccse és a két Nodytestvér, János és György holtan esett össze. Öt cigány halálosan megsebesült; ezeket a kórházba vitték. Több embert, akik nem is vettek részt a verekedésben, késsel összeszurkáltak. Amikor a csendőrök odaértek, a cigányok eszeveszetten menekültek a megáradt Osztravicznán át, közben két ember belefutott a vízbe. A csendőrök csak egy cigányt bírtak elfogni. A cigány ott hagyta a mezőn kocsiját, amelyeken a csendőrség sok — valószínűleg lopásból eredő — értékes holmit találtak. A kocsiánál levő asszonyokat és gyerekeket mind letartóztatták.

— **Bombamerénylet a léghajóból.** Bizarr, majdnem hihetetlen merénylet hírt jelenti egy pétervári távirat, amelyet csak fentartással közölünk. A jelentés szerint a Levinskaja Prospekten léghajóból bombát vetettek a rendőrfőnök kocsijára, amely azonban tökéletesen üres volt. A kocsi és őtjárókelő szörnyet halt, számos ember megsebesült. A vizsgálat megállapította, hogy a merényletet egy a forradalmárok szervezetéhez tartozó mérnök, Reclikow követte el. A léghajó utasával együtt nyomtalanul eltűnt. Eddig 14 embert tartóztattak le akiket a büntényben való részvétellel gyanúsítanak.

— **Gyilkosság egy dalszernokban.** Párisból táviratozzák, hogy a városban közkedveltségnek örvendő Scala-dalszernok tegnap véres gyilkosságnak volt a színtere. Egy Trombetti nevű olasz művészpár két barátjával együtt tegnap elment a dalszernokba, ahol négy szabad helyet ajánlottak fel nekik. De Trombetti nem volt megelegetve a kapott helylyel és a pénztárostól más helyeket kért. Ez azzal védekezett, hogy minden hely el van foglalva és így nem adhat neki más jegyeket. Erre Trombetti éktelen haragra lobbant és bevverte a tükröket. A pénztáros ekkor ki akarta vezetnie a tereméből, de erre a garázda olasz előhúzza revolverét és kétszer a pénztárosra lött, akit az egyik golyó a torkán talált. A szerencsétlen ember meghalt, miközben a kórházba szállították. Huszonnyolcz éves volt és özevegyet meg

két árvát hagyott hátra. A gyilkos olaszt letartóztatták.

— **A grófnő komornája.** Wartenszleben grófnő komornáját, Stégerne asszonyt, aki tudvalevően Berlinben a grófnő negyedmillió márká értékű nyaklánczát ellopta, ujra letartóztatták. Stégerne energikusan tiltakozott letartóztatása ellen és megmarad annál, hogy nem lopta el az ékszert, hanem csak bosszantani akarta a grófnőt.

— **Halálozás.** Spitzer Adolfné, szül. Krausz Sárika, Spitzer Adolf jászberényi lapszerkesztőnek neje huszenegy éves korában tegnap Budapesten elhunyt. Augusztus 2-án temetik.

— **Amerikai Park — Ósbudavára.** Kés hónapja, hogy az Amerika Park megnyílt a nagyközönség számára, ez idő alatt kétszer volt új program a Varietében és a Tabarin Moulin Rougeban. Mindkét hónapban a műsor e helyeken szinte utólrhetetlen volt. A Park lelkes és fáradhatatlan igazgatója a mai napon túltett önmagán. Olyan műsorokat állított össze, amelynél jobbat még elképzelni sem lehet. Persina, Amerika legnagyobb szelid állat-idomítója képezi a titáni új augusztusi műsor egyik fénypontját, amelyhez foghatót Budapest közönsége még nem látott. Persina száránál több kutyával, majommal, kaddával és ararával eljátszat egy valóságos szindarabot. A szinpadon a fényes jelmezekbe öltözött állatok minden emberi segítség nélkül sürögnek-forognak és az egész szindarab alatt a lehető legnagyobb derűtséget kelik a publikumban. Persina majomakrobata csapata valóságos csodája az idomításnak. Amerika legelső és legnagyobb kínai művészcsoportát, a Tan Kway kínai császári büvészeket látja a közönség. Amit ezek mutatnak, azt le se lehet írni, azt látni kell. A truppan van egy kínai főpap, aki egy nagy magasságu drótpályáról eopán lógva, szélsősebességgel lecsuszik. Az eltávozott Farabonisk helyett a nyolcztagu Colini-Clairons forgószél-csapat jött, akik tüneményes táncot lejtenek. A Tabarin Moulin Rougeban is huszonöt új táncszám van. Azonkívül egész sereg valódi attrakció. Megemlítjük még, hogy Johnson és Dean nagy sikerrel éneklük Chorin és Aggházy magyar dalait. Vasárnap délután hat órakor fél helyárok mellett és este 10 órakor rendes helyárok mellett lesz nagy és óriási előadás Persinával és az egész új augusztusi műsor. A délutáni előadásra ajánlatos a gyermekeket elvinni.

x **A száraz nyár** folytán kiváló minőségű málnatermés volt. Az idej málnából nyert szörp a szokottnál sokkal izletesebb, mely Gessler Siegfried cs. és kir. udvari szállító gyárában Kőbányán a legfinomabb koczakaczkorral és üstben lesz befozve. E fokozódó közkedveltségnek örvendő üdítő ital a budapesti „Altwater” likörgyár egyébké elismert gyártmányai közé sorakozik.

x **Idegesség, ideggyengeség** (neurasthenia, hysteria) képezi a modern kor legáltalánosabb betegségét, amelynek minden tünete (fejfájás, fejneműs, szédülés, bágyadtság, álmatlanság, szív- és gyomor-tünetek, bélrenyheség, görcsök, nyomott kedélyállapot, munkakedvhiány, gyengeségi állapot stb.) sikeres gyógykezelést talál dr. Hönig Izsó elektroterapiai intézetében (Károly-körut 24.). A kezelés kényelmes és teljesen fájdalomtalan.

x **Zászlók, czimerek** minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Fodor-léle vivóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

x **Kalap király.** Osztermann és Stern jóhírű kalaposmesterek, kiknek Hársfa-utca 33. szám alatt előnyösen ismert kalapműhelyük van, megvették a „Kalap király”-hoz czimzett nagy kalapüzletet Esküút 6. szám alatt és szakszerűen vezetik tovább. A czég derék főnökei az üzletet egészen átalakították és most a Kalap királynál egy a legjobb angol és olasz kalapok, mint a saját műhelyükben készült legújabb divatu kalapok jutányos áron kaphatók. Egyebekben utalunk a czégnek mai számunkban található hirdetésére.

x **A legerősebb ember.** Ez nem amolyan közönséges artistaczim, amelyet az artisták rendszerint saját maguknak adományoznak. Nino, a Beketow-cirkuszban tegnap este bemutatkozott izomember, tényleg a legerősebb ember azok között, akik eddig erőművészeti mutatványokkal cirkuszban vagy varietében közönséget szórakoztattak. Nino olyan súlyokat emel, melyek alatt másik öt ember megroppan, így többek között magasba emel két nagy autómobil a bennülő nyolcz személylyel egyutt. Az augusztusi műsor másik kimagasló produkciója a Verona-csoport kerékpármutatványai. Valóságos ördögösség, amit ez az öt leány és egy férfi a kerékpáron produkál. Az augusztusi műsor többi mutatványai is elsőrendűek.

x Szolgálatot vélnék teljesíteni, ha felhívjuk t. olvasóink figyelmét Guttermuth János (Baross-tér 23.) mai hirdetésére. E fogspeczialista szájpádás nélküli fogsorokat, a természetes fogaktól meg nem különböztethető módon, 10 évi szavatosság mellett készít.

x Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a Szent József egyesület Budán (I., Istenhegyi-ut 32.) mai hirdetésére. Fenti egyet a mai kornak teljesen megfelelő internátust 6-10 éves fiúk részére tart fenn.

x Felhívjuk a t. olvasóközönséget Keleti J. műszerész mai hirdetésére.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x „Az ásványvizek állandó összetételének egy érdekes példájáról” cím alatt a Klinikai Füzetek augusztusi számában közleményt irt Bauer Kálmán állami vegyész, akit az Orsz. Magyar Chemiai Intézet a Kristály-forrás ásványvizének vegyelemzése végett kiküldött. Ezen vegyelemzésnek a 10 év előtti-vel való összehasonlításából megállapítást nyert, hogy a forrás ásványvize ezen idő alatt nem változott semmit, a hajszányi eltérések a kísérleti hibák határain belül esnek, ami tekintettel arra, hogy ásványvíz-források az idők folyamán nagy ingadozásokat mutatnak, az állandóság egy ritka esetét képezi.

x Társas tanulmányi kirándulás Londonba. Az augusztus 15-én induló társasutazás iránt dus programja és az előző kirándulás fényes sikere folytán igen élénk érdeklődés nyilvánult meg. Az utasok Londonban a Cecil Hotelben laknak és az egész ottartózkodási időn át elsőrangú vezetés mellett a legváltozatosabb szórakozásban lesz részük. Részletes prospektussal készséggel szolgál dr. Molnár Ákos országgyűlési képviselő (Rákóczi-ut 22.) és a Magyar Királyi Államvasutak Központi Menetjegyirodája (Vigadó-tér 1.).

x A Szt.-Lukácsfürdő nagy látogatottságáról tanuságot tesz a július havi vendégnévsor, melyből felvettük a következőket: Neumann Jakabné, öz. Dressl Károlyné, New-York; Wagner Heinrich, földbirtokos, Sct.-Veith; dr. Haldan Emanuel és neje, orvos, Rannicuvulca, Glück Adolfiné, kereskedő neje, Dodge-City, Észak-Amerika; Cruse Alexander, igazgató, Mitau; Furchgott Miksáné, Hortensie és Oszkár, Charleston, Észak-Amerika; Pollak Luigi és neje, Paris; Geiringer Jenő, kereskedő, Berlin; Cutiana C. Cristo és neje, ügyvéd, Bukarest; Welden Hugó, Triest; Cruso Alfons, mérnök, Mitau; Milicevic Mária, Belgrád; dr. Popescu Demetrie és neje, orvos, Calafat; Bredescu Jaques, gyáros, Galatz; Georges H. Alfred és neje, Bukarest; Kellner Lipót, Wien; Hänel Vilmos és neje, igazgató, Pozsony; Szájbély Kálmán, udv. tanácsos, máv. igazgató és fia, Budapest; Okolicsányi János és neje, földbirtokos, Okolicsnó; Papp Elemér és kísérő, urd. gondnok, Kolozsvar és még számos küll- és belöldi vendég, akik e kiváló gyógyfürdő szállodáiban a kura használása végett tartózkodtak.

x Haladunk. Egy új ipart honosított be Hatschek Béla, Budapest, VII., Király-utca 69., földszint 3. alatt, ahol emberi műszemeket teljesen a meglévő valódi szem után készít a vevő előtt, és így feleslegessé vált a küllöldről ezeket hozatni, mert a legjobb e szakmában lévő munkásokkal rendelkezik. Felhívjuk a t. közönséget a mai lapunkban lévő hirdetését elolvasni, hol bővebbet is talál.

Nyilt-tér

rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köszvény-, asztma-, görvélykór-, sziv-, idült gyomor-, bél- és idegbajokban (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelési intézete van Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 9-1-ig és 3-6-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

KRONSTEINER KAROLY

Bécs, III., Hauptstrasse 120.

Homlokzatfesték „VIHARÁLLÓ”

mészoldó épületek mázolására 40 különféle mintában, kilogrammonként 24 fillértől feljebb. Mészoldó, vízelőző mázolások, mint románoshomlokzat és Lapidon festékek. — Prospektus és mintalapok ingyen és barmintre.

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.

Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérképezés, tüdőcsucsuhurut, kórházi eredetű tüdőgyulladások, tüdőbajok és székrekedés. Rendel. 11-12 és 2-4-ig.

KUNZ és MÖSSMER

vászon és fehérnemű-üzlete

Koronaherceg-u. és Kigyo-tér sarkáról helyiségét áthelyezte

Kigyo-tér 2. és régi Városház-tér sarkára

BUDAPEST.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.

Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forró-meleg kénos források. Iszapfürdők, iszapborogatások, massage, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvizuszodák. Olcsó és gondos penzió, Csuz, kőszvény, idegbőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a

Szt.-Lukácsfürdő Igazgatósága Buda.

Bécsi egészségügyi kiáll. 1906. állami díj, díszoklevél, aranyérem.

Serravallo China-Bor vassal.

Kapható a gyógyszerárakban 1/2 liter 2.60 K. 1 Liter 4.50 K. palackokban. 27887

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(* Művészképzés. Kiss Sándor neve nem ismeretlen a művészetet kedvelő magyar publikum előtt. Tizenkét esztendő korában tünt fel és gróf Apponyi Albert, báró Podmaniczky Frigyes, Hock János, Vilmos császár és Muzafferedin arcképeivel nemcsak a hazai művészköröknek, de Munkácsi Mihálynak érdeklődését is felkeltette. Azóta sokat dolgozott Kiss Sándor, de mostoha anyagi helyzete nem engedte meg, hogy magát tovább képezhesse. Hivatalos köreink tán módot találhatnának arra, hogy a mindennapi munkában öröklődő piktor-talentum továbbképzése érdekében állami támogatást nyerjen.

(* A bőregér. A Városligeti Szinkörben ma este néhány vendég közreműködésével „A bőregér” került színpadra. A vendégművészek közül Fehér Olga, a debreczeni színház tagja Rosalindát énekelte és gyönyörű hangjával nagy tetszést keltett. Hegedűs Ferencz, az Operaház tagja, humoros bőrtörő és Falussy, a budai szinkör tagja, elegáns Eisenstein volt, a többi szereplőre azonban kár szót vesztegetni. Nálunknál rosszabb csak az együttes lehetett.

(* A Király-Színház megnyitása. Mint minden esztendőben, úgy az idén is a Király-Színház az első, amely a nyári meleg holt szezonjában a rendezői színházi szórakozást nélkülözö közönségnek megnyitja kapuit. Öt heti szünet után, amely idő alatt a nézőtér díszítéseit felrészítették és a színpadi berendezést megújították, szombaton, e hónap 8-án lesz az első előadás. Az új évadot a múlt évad záródarabja: Martos Ferencz nagyszerű látványos revüje, a „100 év múlva” nyitja meg, amelynek előadásain az új évadban is Németh József, Papir Sándor, Szilágyi Ida, László Rózi, Z. Molnár László, Rátkay, Szirmai, Raskó, az angol artista pár: Hooc és Pauly stb. stb. vesznek részt. A szombati megnyitó előadásra már szerdától kezdve lehet jegyet váltani.

(* Budai Szinkör. A Budai Szinkörben holnap, vasárnap, szerdán, pénteken és szombaton a nagyszerű „Csókkirály” című daljátéknak lesznek a folytatólagos előadásai. Kedden és csütörtökön „A kék egér” című új bohózatot ismétlik, míg hétfőn a „Varázskeringő” van műsoron. Jövő vasárnap Offenbach „Szép Heléna” című híres operettjét elevenítik föl.

6 visit Fénykép 1 frt. 50
HUNNIA FÉNYKEPESZ.
BUDAPEST. KAROLY-KÖRUT 6.

IRODALOM.

Tao Te King.

— Kétezer év előtti filozófia. —

Laotse kínai költő és filozófus, aki Krisztus előtt a hatodik században élt és több filozófia és vallásbölcseleti munkát irt. Laotse életrajza rövid; Krisztus előtt hatszázegyben született. Eleinte állami hivatalban volt, de a körülmények kényszerítő hatása alatt meg kellett ettől válnia és átvándorolt a nyugati államokba. Itt készült el művével, amelynek címe: Tao Te King.

Laotse eszméi természetesen óriási hatással voltak korára. Valósággal korszakalkotó volt és átment a köztudatba. Érthető tehát, hogy ez az érdekes munka az európai irodalmárok figyelmét is fölhívta. A francziák közül Stanislas Julien és Abel Rémusat, mellettük Strausz-Torney Viktor és a legújabbban Ceras P. foglalkoztak és méltatták munkáját.

Laotse, a misztikus irány híve. Az élet és a gondolkodás ellentéte nem izgatták az agymenetét. Zseniálisan iparkodik a közönséges valóságon túl az ötletek tiszta aetherjébe szárnyalni, miután ő is minden létezőnek belső egységéről és lelki rokonságáról meg van győződve. Ez a semmiképpen sem kínai világnézet néhány tudósnál azt a meggyőződést keltette, hogy Laotse indus, vagy inkább indogermán hatás alatt áll (az ismert Vedanta-tan). Mindenesetre feltűnő, hogy Laotse munkáiban idegen költők idézetei is vannak, sőt néhol költeményei hasonlóan idegen behatások alatt állanak.

Mint a legrégibb és igazi misztikus megveti az érzékek által nyújtott biztos támpontot. Mindenben a belső érzésekre bizza magát. Hisz a lelki világ sugalataiban és bizik abban, hogy ez fölvilágosítja őt a dolgok lényegéről. A tökéletesség utolsó stádiuma, vallásos kifejezéssel az abszolutórium, a teljes nyugalom.

Különbözik Tolstojnak is ez a felfogása. Tehát kétezer év előtti gondolatok nem avultak még a mai napig sem el!

Az igazi világnézet és a valódi életelv vezetnek az elképzelhetőleg tisztább erkölcsi felfogáshoz. Az ember ne csak önmagának, hanem a köznek is éljen, menten minden irigység és gögtől. Dolgozzon szakadatlanul a közjóért és legyen elnéző a bűnösökkel szemben, ne legyen boszúálló és tűrje nyugodtan mások kicsinyeskedését. Vannak oly nagy mondásai, amelyek Krisztus tanaira vallanak és ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy mondásából Máthé apostol evangéliumában több — majdnem teljesen egyező idézet van.

Laotse azonban nemcsak nagy filozófus volt, hanem mint ethikus is számos tanujelét adta éles agyának. Uralkodóktól első sorban mérsékletességet, józanságot, bölcseséget és igazságosságot kíván. Szinte szociális jellegű dolgokat kér az uralkodóktól. Megjegyzendő azonban, hogy ő első sorban a belső újjászületésnek a híve. Ennek megtörténte után véli elérni a sokat dicsőített felszabadulást és csak ezután következik az élet igazi élvezete.

Pusztán tudás nem világosítja fel eléggé az emberiséget. Nem elég tudni, mert minél többet tudunk, annál több újabb kérdés marad előttünk megoldatlanul. Ezért ajánlja az uralkodóknak, hogy ne tudományos foglalkozásokra szorítsa népét, hanem hagyja őket nyugodtan élni az idillikus, patriarkális életben. (Ez sem kínai felfogás, mert hisz teljesen elült Konfuczius tanaitól.) Tanaiban még bizonyos demokratizmusnak is látszik árnynyoma, amennyiben több ízben hangoztatja, hogy az uralkodó ne önmagáért, hanem a népért és annak javáért éljen. A háborút nem tartja elismerésre méltó dolognak, a győzött éppen úgy elítéli, mint a legyőzöttet.

Ime egy kétezer év előtti filozófus, akinek tanai még ma is frissek. Mindenesetre vannak annyira nagyok és eredetiek, hogy megérdemelték azt, hogy most foglalkozzanak velük.

* Hét esztendő. A magyar könyvpiacra ritka eset, hogy könyvek első kiadásukban elkelnek. Még ritkább ez, ha e könyvek tartalma nem szórakoztat.

tásra szánt könnyed mesék, hanem komoly irodalmi értékelést igénylő munka s hozzá: versek. És hogy verseket méltányoljon a közönség második kiadásra, az éppenséggel ritkaság a magyar irodalomban. Ráskai Ferencz könyvének, a „Hét esztendő”-nek immár második kiadását tette lehetővé a közönség érdeklődése s ezzel egy meleg szívű poéta szubjektív munkásságát becsülte meg kellő értékeléssel.

* A „Vasárnapi Ujság” augusztus 2-iki száma 26 képpel jelent meg, melyek nagyrészt a heti eseményekre vonatkoznak. Eredeti fényképvételeket közöl a londoni olimpiai versenyekről, a nyugati pályaudvarról, melyet közelebb át fognak alakítani és kibővíteni, a törökországi eseményekről, a most elhunyt kiváló festőművészről, Pállik Béláról, pompás nyári képet Neogrady Antaltól, továbbá sok egyéb illusztrációt. Költeményeket Szabolcska Mihálytól és Lampérth Gézától közöl e szám, továbbá novellát Vértessy Gyulától, s e mellett Krúdy Gyula eredeti és Fogazzaro fordított regényének folytatását is közli, ezeken kívül még sok egyéb olvasni való s a szokásos rendes rovatok egészítik ki a szám tartalmát. Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónikával” együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában, (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* A Gyermekevédelem bölcselete. Dr. Engel Zsigmond ügyvéd, (Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám) előfizetést hirdet „A gyermekevédelem bölcselete” című műre, mely ez év őszén jelenik meg és melynek előfizetési ára tizenkét korona.

FŐVÁROS.

(—) A végrehajtási törvény és a fővárosi tisztviselők. A főváros polgármestere maap egy rendeletet bocsátott ki, amelyben kifejti, hogy utóbbi időben egyes fővárosi tisztviselők a végrehajtási törvény rendelkezéseinek kikerülésével, lakáspénzüket oly személyekkel foglaltatják le, akikkel bérleti viszonyban nem állanak. A rendszerességgel üzött eme visszaélést úgy követik el, hogy okirattal engedélyeznek meghatározott összeget, sőt néha még a bíróságot is igénybe veszik és bírói egyezség után marasztaltatják magukat bizonyos összegekre.

Az ily eljárás — ugymond a rendelet — mindenképen a törvénybe ütközik s adott esetben az igazi bérbeadónak sérelmére lehet. Az a létminimum, amelyet a törvény a tisztviselőknek biztosít s melyhez a lakáspénz is tartozik, már a közszolgálat érdekében is megvédendő minden visszaélés ellen. De ezenkívül ezzel a törvényt kijátszó tisztviselők fegyelmi vétségét is követnek el. Nehogy az említett visszaélések elharapodzzanak és a már különben is eladósodott tisztviselőket a teljes anyagi romlás szélére juttassák, a polgármester figyelmezteti a lakáspénzben részesülő összes tisztviselőket és alkalmazottakat, hogy lakáspénzüknél akár bíróság előtti, akár bíróságon kívüli átruházása oly személyekre, kikkel lakásbérleti viszonyban nem állanak, a törvénybe ütközik, fegyelmi eljárásra alkalmat szolgáltat s a jövőben a legszigorubb eljárásra alkalmat szolgáltat s a jövőben a legszigorubb eljárást fogja maga után vonni. A polgármester egyben utasította a számvevőseget, hogy az eddigi lakáspénz-foglalásokat bocsássa a tisztí ügyészség elbírálása alá és annak véleményéhez képest a lefoglalt lakáspénzt adja ki, vagy tartsa vissza. A jövőben érkező letiltásokat pedig még a feljegyzés előtt a tisztí ügyészségnek kell kiadni s csak annak hozzájárulásával lehet följegyezni. Azokat a letiltásokat, amelyeket az ügyészség nem véleményez följegyzésre, ezentúl a polgármesternek kell bemutatni. Hasonló elbánásban részesítendő az a visszaélés is, ha az alkalmazott lefoglalhatatlan fizetésének egy részét, vagy az egészet harmadik személyre ruházza át azzal a száddal, hogy a törvény foglalási tilalmát ezen módon megkerülje.

(—) Kórházak szénszükséglete. A tanács a kórházak szénszükségletének a fedezésére, a balparti kórházakra nézve elfogadta az akna-szénre a 178 filléres ajánlatot, a darabos-szénre a 244 filléres ajánlatot. A jobbparti kórházakra elfogadta (darabos-szénre) a 256 filléres ajánlatot. Ezeknél a kórházaknál az akna-szén beszerzésének a biztosítását mellőzte a tanács és elhatározta, hogy — kísérletkép — a naftatüzelést rendezi be; erre nézve elfogadta egy czég ajánlatát két évre, amely szerint a berendezést és szállítást két esztendőre 105.000 korona átalányért elvállalja. Egyszersmind utasította a tanács az ügyosztályt, hogy tegye tanulmány tárgyává, milyen módon lehetne megépíteni a központi nafta-tárházat.

(—) A tereztvárosi templom új orgonája. A tanács 1200 koronát szavazott meg arra a czélra, hogy a tereztvárosi templom új orgonáját elhelyezzék.

(—) A községi kenyérgyár építése. A fővárosi tanács az építendő községi kenyérgyár föld-, kőműves-, ács- és vasmunkáira nyilvános árlejtést hirdet. A vonatkozó ajánlatokat augusztus 24-ikéig lehet benyújtani a Központi városházán levő közgazdasági és közlelmzési ügyosztályhoz.

EGYESÜLETEK.

(—) A Kereskedőifjak Társulata augusztus 2-ára fervezt nyári mulatságát a Budagyöngyénél tartja meg. Kedvezőtlen idő esetén ezer számára van fedett helyiség. A mulatság iránt rendkívül élénk érdeklődés nyilvánul, a jegyek nagyrésze elővételben kelt el.

(—) Pályaválasztó nőknek. Pályaválasztás előtt álló leányok, mielőtt véglegesen pályát választanának, forduljanak felvilágosításért a Nőtisztviselői Országos Egyesülethez (VI., Andrassy-ut 83.), amely a tisztviselői pályára vonatkozó mindennemű felvilágosítást készséggel megad.

(—) Az Állami Díjnokok Országos Szövetsége mozgalmi bizottsága Budapesten, Wesselényi-utca 54. szám alatti helyiségében augusztus 2-án, vasárnap délután három órakor demonstráló nagygyűlést tart, melyre az összes budapesti hatóságoknál alkalmazott díjnokokat és napidíjas szolgálat ezuton is felhívja és kéri a bizottság, hogy a szerfelett fontos tárgyra való tekintettel e gyűlésen minél számosabban jelenjenek meg.

(—) Siketnémák felvétele. A siketnémák budapesti állami intézetében harmincz új növendék számára van üresedés. Felvételt nyerneik első sorban a fővárosban és a szomszéd falvakban élő siketnémák, részleges hallással és beszédmaradvánnyal bíró gyermekek. A helybeli szegénysorsu gyermekek eltartást, vagy utsegélyt nyerneik az intézettől. Másodsorban az ország távolabbi részeiből is felvétetnek hasonló gyermekek, ha eltartási díjaik a hozzátartozók részéről egészben, vagy részben biztosítottak. Pályázni lehet augusztus 10-ig. Érdeklődőknek díjtalanul küld felvételi nyomatványokat az intézet VIII., Mosonyi-utca 8. sz. alatt levő igazgatósága.

SPORT.

Kottingbrunni versenyek.

— Nyolczadik nap. —

Az utolsóelőtti napon kisebb díjazásu versenyek voltak, de azért nagyszámu közönség nézte végig az egyes futamokat. A nap főszáma az 5000 koronás Schlosspark-handicap volt, melynek 1000 méteres távján tizenhét ló vette fel a küzdelmet. A versenyt az Egyedy-istálló Juliettája nyerte meg Varróleány és Vincenz Albert előtt. Győzelme szenzációzt kellett, amennyiben tizennégyeseres osztályt fizetett kevés számu hívének. Az Államdíjban csak három ló indult és Galantuomo igen könnyen győzött Miután előtt.

Részletes eredmény a következő

I. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Mautner V. Kaiseruhlan 56 kg. (Birkenruth), 2. Mr. Adrien Reine 54½ kg. (Fries), 3. Pálffy herczeg Gravosa 54½ (Carlslake). Futottak még: Impatience (Aylin), Kamp (Krouzil), Polyta (Taral), Blue Peter (Guttman). Küzdelem után rövid fejhosszal első, 1 hosszsal harmadik. Tot.: 10:33, 20:28, 39, 36.

II. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv 1200 méter. 1. Capt Don Ormód 53 kg. (Pretzner), 2. Mautner V. Simeon 59 kg. (Birkenruth), 3. Mr. F. Milne Ovidius 59 kg. (Taral). Futottak még: Prokop (Puszter), Palikám (Pulai), Windsbraut (Seiler). Küzdelem után 1½ hosszsal első, 2 fejhosszal harmadik. Tot.: 10:20, 20:27, 28.

III. Schlosspark-handicap. Díj 5000 korona. Táv 1000 m. 1. Egyedi L. Julietta 43½ kg. (Gulyás), 2. gróf Wenckheim D. Varróleány 53½ kg. (Janek), 3. Dreher A. Vincenz Albert 50 (Vivian). Futottak még: Tábornok (Taral), Blizzard (Krouzil), Napsugár (Miles), Mataswitha (Birkenruth), Tante Agnes (Seiler), Sodoma (Cockeram), Master Jack (Pulai), Paula (Kisziváth), Mayenne (Guttman). Küzdelem után ½ hosszsal nyerve, nyakhosszal harmadik. — Tot.: 10:134, 20:86, 63, 69.

IV. Államdíj. Díj 5000 korona. Táv 3200 m. 1. Mauthner V. Galantuomo 58 kg. (Birkenruth), 2. Jankovich Bésán Miután 53½ kg. (Carlslake), 3. Zangen Pretty Dick 53½ kg. (Vivian). Könnyen 1 hosszsal nyerve, 8 hosszsal harmadik. Tot.: 10:14.

V. Eladó kétévesek handicapja. Díj 2000 korona. Táv 1000 m. 1. Zombory R. Sisa Pista 49½ kg. (Kisziváth), 2. Mr. Lincoln Saba 55½ kg. (Carlslake), 3. Mr. Beeson Jutalom 52 kg. (Cockeram). Futottak még: Maricza (Pratt), Monferrina (Krouzil), Boncompagno (Taral), Lobogó (Vajda), Mase (Miles), Lohor (Seiler). Küzdelem után ½ hosszsal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:38, 20:23, 22, 25.

VI. Háromévesek gátversenye. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Dreher A. Tinca 65 kg. (Aylin), 2. Mauthner V. Baldur 65 kg. (Dillon), 3. Mattausch Validol 65 kg. (Slim). Futottak még: Maurus (Lawton), Ambra (Opatovski), Remek (Huxtable). Igen könnyen négy hosszsal nyerve, négy hosszsal harmadik. Tot.: 10:15, 20:27, 58.

VII. Kétévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Gróf Meran Hochschwab 58½ kg. (Taral), 2. Blaskovich E. Szomszéd 56 kg. (Carlslake), 3. Capt. Don Rugany 53 kg. (Pretzner). Futottak még: Fortunatus (Birkenruth), Dictator (Krouzil), Random (Vivian), Lesvár (Blades), Florio (Miles), Pletyka (Tausz). Erős küzdelem után nyakhosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:90, 20:46, 32, 47.

A Helenenthalii díj.

— Kilenczedik nap. —

A kétévesek leggazdagabban dotált versenye, a 40.000 koronás Helenenthalii díj, a holnap utolsó napon kerül dűlőre. A legfiatalabb évjárat színe-java szokott e versenyben évről-évre debutálni és így mindenkor elsőrangú sportesemény volt. Az idén különösen érdekfeszítő lesz már azért is, mert a versenyben félelmes riválisunk Németország egyik legjobb kétévese, Stossvogel is résztvesz. A német lovat alaposan kipróbálták otthon és ha ide küldötték, úgy okvetlen esélyteljes pályázónak kell tekintenünk. Minthogy a propozíciók következtében csupán „sötét” lovak indulhatnak, a versenyben így természetesen a megbízhatóbb nyilvános formák helyett a rendesen ingatag alappal bíró istállóhírekre kell támaszkodnunk, ha az esélyeket mérlegelni akarjuk. Eddig meglelt kétéveseink közül Slecinkát, Stixenstein- és a Blaskovich-lovakat, Hasznost, Dicsőt és Dámát tartjuk a legjobbaknak. Minthogy pedig az utóbbi istállóból induló Kunilinde az otthoni trialokban a már kiváló formákat mutatott istállótársainál is jobbnak mutatkozott, így az első helyre

Kunilinde-t

Kell jelőlnünk, megjegyezvén azonban, hogy a Reeves H.-istálló jelöltje, Kamsin, a kiváló Slecinka istállótársa tapasztalt trainere teljes bizalommal áll start-

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, kőszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plomбир) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postánálvél mellett teljesítetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmúlhatatlan házi- és mindama gyomor-bajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postánálvél mellett teljesítetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

hoz és így győzelme egyáltalában nem volna meglepő. A németek képviselője, Stossvogel és a Dreher-istálló kiküldöttje, Vampyr, szintén nem kisebb eséllyel indulnak és így látható, hogy teljesen nyílt verseny előtt állunk.

Jelöltjeink:

- I. Grammaire - Fortunatus.
- II. Remek - Recolte.
- III. Lepke - Mirabeau.
- IV. Knnilinde - Stossvogel - Kamsin.
- V. Menyörgös - Kara Muslafa.
- VI. Gessler - Juhar.
- VII. Egyedűl - Meglehet.

Tátralomniczi versenyek.

— Első nap. —

A Kottlingbrunni meeting befejeztével az Urlovások Szövetkezete Tátralomniczon tartja meg három napos meetingjét. Mindössze csak két jobban dotált verseny kerül döntésre, a Lomniczi gátverseny és a Hölgyek díja, de ezek is csak a második, illetve harmadik napon szerepelnek. Az első nap legérdekesebb száma a Senior-verseny lesz, melyben csak 40 évnél idősebb urlovások szállhatnak nyeregbe. Mint-hogy pedig a nevezések várakozáson felül jól sikerültek, ennél fogva érdekes sportra van kilátás.

Jelöltjeink:

- I. Andalgó - Jankovich-ist.
- II. Macska - Ténsasszony.
- III. Jankovich-ist. - Tiny-Tim.
- IV. Geist ist. - Marasquin.
- V. Remete - Sepröst ménés.

(1) Az olimpiai evezősversenyek. Vége van immár az olimpiai evezősversenyeknek is, úgy, hogy még csak az ősszel lejátszandó labdarugó világbajnokságok vannak hátra az angol olimpiai évből, amely anyai csalódot hozott ránk nézve. Tegnap eldőlt az evezős világbajnokságok is, amelyeknek döntői azonban közvetlen nem érdekelték bennünket, mert a magyar színek képviselői már az elő- és középmérkőzéseknél kiestek. A nyolczas döntője mindazonáltal azt a vigasztalást nyújtotta, hogy ugyanaz a legénység nyerte meg, amely csapat a Pannóniát kiverte a versenyből, a Leander, mely tulajdonképpen válogatott legénység volt. Most már minden elfogultság nélkül megállapíthatjuk, hogy a sorsolás véletlenül a Pannóniát biztos második helyről ütötte el, mert a magyar csapat kétségtelesen jobb a belgáknál és a Cambridgenél, ugyszintén Canadánál is. A verseny részletes eredményei egyébként a következők:

A skiff-verseny világbajnokságában győztes: H. T. Blackstaffe (Vesta Rowing Club, Putney), 2. A Mac Culloch (Leander R. C., Henley an Thames). Erős küzdelem után egy hosszal nyerve. A négyevezős-verseny világbajnokságában győztes: a Magdalen College B. C., Oxford (C. R. Cudmore, A. Gillan, Macknon, R. Somers-Smith stroke). 2. Leander R. C. (P. R. Filleue, H. R. Barker, F. K. Feuing, G. L. Thomson stroke). Két hosszal könnyen nyerve 8 p. 35 mp. alatt. A párevezős verseny világbajnokságában győztes: a Leander R. C. (G. E. Fairbairn, P. Verdan).

A nyolc-evezős-verseny világbajnokságában győztes: a Leander R. C. (A. C. Gladstone, F. S. Kelly, B. C. Johnston, Guy Nickals, C. D. Burner, R. H. Sanderson, R. B. Etherington-Smith, stroke, C. C. Maclagen cox.). 2. a Royal Club Nautique de Gaud, Belgium (Oscar Taelman, Marcel Morimont, Renni Orban, Georges Mys, Francois Vergnolt, Polydore Veirman, Oscar de Sanwille, Rodolpha Porne stroke, Van Landerghem cox.). Három hosszal könnyen nyerve 7 p. 52 mp. kitünő idő alatt.

(2) Nagy motor- és kerékpárverseny lesz vasárnap a Thököly-uti millenáris versenypályán. A verseny délután 4 órakor kezdődik. Egyébként ez lesz vasárnap a székesfővárosban az egyetlen sportesemény, mely annál inkább is nagy érdeklődésre tarthat számot, mert nagy mezejnyök indulása várható. Az egyes futamok végkiüzdelméi izgatónak lesznek, de különösen érdekes lesz a kis motorok versenye,

melyben több mint féltucat gép fog a starthoz sorakozni. A versenyen megjelenő nagyközönség kényelmét a verseny rendezőse teljes mértékben biztosította. A multkor tapasztalt életveszélyes tolongást elkerülendő, a versenyt rendező „Sport-Világ” szerkesztőse a pálya Thököly-uti tribünjeire 60 filléres belépőjegyeket bocsájtott ki; a Stefánia-uti állóhelyen belépő díj nincsen. Itt a 20 filléres program váltása azonban kötelező.

(3) Sportünnepély. A Fővárosi Torna-Club 1908. évi augusztus hó 9-én, vasárnap, Mátyásföldön, a Park-vendéglő összes helyiségeiben táncestélyvel egybekötött sportünnepélyt rendez.

Lawn-tennis, Football, Diaboló

Angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis felszerelések, fitelesített athlétikai sportcikkék, Tornaszerek, Uszó övek, Kágyiált és sződágópek, Hinta és nyugvóágyak, Nyaralókba és ifjúkba való eszükségleti cikkek és szórakoztató játékok, Lampion magnesium lámpa, Tombola. Árjegyzék ingyen.

YERTÉSZ TÓDOR, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR

TÖRVÉNYSZÉK

§ Félmillió per egy város ellen. A kassai törvényszéken a napokban érdekes keresetet nyújtottak be. Egy nagy közmunka elkészítéséhez fűződik ez a per, amelyet a vállalkozó felperes Kassa városa ellen indít. A Fried és Adorján cég félmilliót követel Kassa városán, mert a csatornázási és vízvezetési munkálatoknál, amelyeket a cég végzett, az elszámolás körül differenciákat támadtak. Eder polgármester ebben az ügyben a jogügyi és pénzügyi bizottság tagjait hétfőn délutánra tárgyalásra hívta össze.

§ Zsarolás. A Siever-Joel-ügy tárgyalását nagy izgalom között folytatták a londoni központi büntető bíróság előtt. A tárgyalás megnyitása után Mr. J. Barnato Joel sértettre került a sor. Mr. Joel elmondja, hogy vagyona ma ingatlanokban és készpénzben körülbelül 8 millió font sterlinget képvisel. Sértve érzi magát, mivel illetéktelen ember a multjárt, melyért megszenvedett, felelősségre vonta és erkölcsileg tönkretette. Az első támadó cikk — ugymond — a „Winning Post” 1908. január első napjában megjelenő számában volt. E támadások, melyek eleinte csupán közéleti szerepléssel foglalkoztak, egész január végéig tartottak. A cikkek engem nagyon izgatottá tettek, míg feleségem belebetegedett. Január végén egy magát Mr. Millsnek nevező uriember jött hozzám.

— Nem kellemes dologban járok — mondotta Mr. Mills a bemutatkozás után. — Mr. Siever üzenetét hozom, aki hajlandó lenne 5000 font sterlingért (százhuszezer korona) a további támadást leszerelni. Én tiltakoztam e nyílt zsarolás ellen és kidobással fenyegettem Mr. Millst. Sőt ha jól emlékszem, ki is utasítottam. Erre Mr. Mills a zsebébe nyúlt, kivette a „Police Gazette” egyik 24 év előtti számát és egy rézmetszetet. A „Police Gazette” az ellenem kiadott köröző levelet és huszonnégy év előtti arcképemet tartalmazta a rendőrség számával ellátva. A rézmetszetet már nemcsak az ifjúkori fényképem, hanem a legutóbbi napokban felvett arckép is volt azzal a fölírással: A tolvaj Joel huszonnégy év előtt és most. Amikor ezt láttam, tisztában voltam azzal, hogy egy szövetkezett csalóbandával állok szemben. Azt mondtam Mr. Millsnek, hogy nincs nálam ily nagy összeg, de elmegyek a bankba és délután öt órakor átadom a pénzt. Délután elmentem a bankba, ahonnan Drew detektívfelügyelő lakására mentem, akit arra kértem, hogy legyen jelen a pénzáadásnál, úgy, hogy Mills ne láthassa. Ugy is volt. Drew detektív elbujt a szomszéd szobában, melynek ajtaja nyitva volt és minden szó hallható volt. Öt órakor pontosan megjelent Mr. Mills. Én alkudni próbáltam vele és az összeg felét kínáltam. Ő a dolgozó szobából telefonált Siever szerkesztőnek, aki fülem hallatára kijelentette, hogy 5000, vagy semmi. Én erre hangosan a telefonba kiáltottam: Gazember, zsaroló! A pénzt átadtam Millsnek és átvettem a lapot és a rézmetszete-

ket. Mindazonáltal nagyon nyugtalan voltam, mivel ismertem Sievert, aki ilyen súlyos sértést nem hagy szóltanul. Feltéve semben nem tévedtem. A „Winning Post” másnap reggeli kiadásában ott voltak az arcképeim, két rablógyilkos arcképe között. Az egész első oldalon velem foglalkoztak, annak daczára, hogy az 5000 fontot lefizettették velem. Én azóta nem mentem ki az utcára. Tiszteletbeli állásaimról lemondtam. Foglalkoztam az öngyilkosság eszméjével is, de előbb vissza akarom fizetni az itt ülő zsarolónak azt, amit ő velem tett. Ezzel Mr. Joel kihallgatása véget ért. A vádlott tagadásba vett mindent. Drew detektív megerősítette Joel vallomását. Mr. John E. Mills kihallgatása majdnem két órát vett igénybe. Mr. Mills elmondta, hogy ő régen ismerte Mr. Joelt, aki egy napon arra kérte, hogy Sievernél szerelje le az ellene indított támadásokat. Amikor a pénz a kezemben volt, szóltam csak Sievernek. A telefonbeszélgetés nem Sieverrel történt. Siever kijelentette, hogy kölcsönképp felveszi a pénzt és ad róla váltókat. Ellenkező esetben nem fogadja el. A bíróság késő este hirdette ki az ítéletet, mely szerint Sievert a vád alól felmenti. Izgatottan várta az utczán álló tömeg a bíróság ítéletét. Amikor a felmentő ítélet hirtelen lejött az utcára, éktelen hurrah-kiáltásokba törték ki. Siever több újságíró kíséretében hagyta el a törvényszék palotáját. Amikor az utcára ért, a tömeg lelkesen éljenzte. Egy elegánsan öltözött hölgy Siever nyakába vetette magát és arcon csókolt. A tömeg lakására kísért a szerkesztőt, ahol sokáig éljenzték.

§ Uzsorás asszonyság. A hajdani Zaránd vármegyének egyik zugában, Nagyhalmgy mellett egy oláh faluban szatócsboltja volt Izrael Dávidnak. A megszorult szegény nép, ha adóvégrehajtó fenyegette, a jólelkű asszonysághoz fordult segítségért, aki bolti árut, gabonát, készpénzt adott nekik hallatlan nagy kamatra. A lelketlen asszony a kis falu lakosságának csaknem felét tönkretette s valahányszor följelentették, mindig sikerült neki a büntető pragrusok közül megmenekülni. Legutóbb az aradi törvényszék egész nap tárgyalta Izrael Dávidné bünpörét, akit az ügyesség indítványára letenhét rendbeli uszora vétségeért helyeztek vád alá. A törvényszék azonban bizonyítékok elégtelensége folytán fölmentette a vádlott asszonyt s ezt az ítéletet a nagyváradi törvényszék is jóváhagyta. A Kuria mind a két alsóbíróság ítéletét megsemmisítette s a vádlottot kéntheti fogházra és száz korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Elítelt nemzetiségi képviselő. A pozsonyi törvényszék most tárgyalta nagy érdeklődés mellett dr. Ivánka Milán tót nemzetiségi képviselőnek pörét, aki ellen izgatás miatt emelt vádat az ügyesség. Ivánka a bazini kerületben márczius havában a pótválasztás alkalmával több községben izgató programbeszédet tartott. A csendőrség feljelentésére Ivánkát a hazafiatalan és izgató tartalmu beszédekért pörbe fogták. A tárgyaláson, amelyet Samariay Károly bíró vezetett, Popovics Szilárd ügyész töltötte be a közváltó tisztét. Két napig tartó tárgyalás után ma hozta meg a törvényszék ítéletét, amelyben Ivánkára egyévi államfogházra és 1000 korona pénzbüntetést rótt. A terjedelmes indokolás a súlyosbító körülmények között kiemeli, hogy Ivánka makacs megátalkodottsággal állta tettét és hogy azt érett megintolással követte el. Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a vádlott fölébtek.

Urihölgyek kérése megtagadva.

(Az amerikai „Evening Post”-ból)

Ohio államban a nagy nögyesület kérvényt adott be a vasut-igazgatósághoz, hogy a vonaton alkalmazzon egy-két „World” vibrációs massage apparátust, hogy a hölgyek, akik megszórták, hosszabb utazás alatt is használhassák.

A vasutársaság a következő indoklással utasította vissza a kérvényt:

„Mintán nevezett apparátus minden hölgynek birtokában van és a legkönyebben szállítható, akinek szüksége van rá, magával viheti.”

A „World” vibrációs massage apparátus már Magyarországon is kapható, az Amerikai Porcellán Powder Részvénytársaság magyar országi főképviseleténél, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1. Ár: 20.—, 40.—, 100.—, 300.— és 500.— korona.

Reggelizés előtt fél pohár **Igmándi keserűvíz** Schmidthauer-féle
 Használatra valódi áldás gyomorbajosok-
 nak és székszorulásban szenvedőknek
 az elrontott gyomrot
 2-3 óra alatt tel.
 jessen rendbe hozza
 Kis üveg 40 fillér.
 Nagy üveg 60 fillér.

KÖZIGAZGATÁS.

A kongresszista párt programj

— Levél a szerkesztőhöz. —

Az őszi rendes közgyűléstől még pár hónap választ ugyan el bennünket, de program-pontjaink szellőztetésének éppen most van itt az ideje.

Ezen a közgyűlésen, ha nem is fogunk még szervezeten fölléphetni, de föltétlenül elő kell készítenünk a szervezkedést. Gondoskodni fogunk róla, hogy kivánalmaink a közgyűlés elé kerüljenek, ha másként nem: interpelláció alakjában hogy az elnökség velök szemben állást foglaljon, a tagoknak alkalmuk legyen a választ tudomásul venni, vagy a fölvetett kérdéseket további tárgyalásra kitűzni. És mindezeknek tevébe: megállapodhatunk valakinek a személyében, akit mozgalmunk élére állítsunk és akitnek kötelességévé tegyük a járásoként való szervezkedés megindítását.

Mert minden ettől függ: a járási értekezleteket mindenütt járási egyesületekkel kell fejleszteni. Szolgabírói járás van az egész országban 427, járási egyesület vagy 70—80. Ha kevés is ezek száma, elegendő ahhoz, hogy létezésükkel az ilyen egyesületek életrevalóságát bizonyítsa, és hogy élő szemrehányással szolgáljon arra nézve, hogy a többi járásokban, miért nem alakultak hasonló egyesületek. Ha legalább csak 150 járási egyesület állana fenn, vagyis kétannyi, mint most, ezekkel már lehetne egy tekintélyes kongresszust szervezni s azon pártprogramunkat hitelesíteni, mint a jegyzők nagy többségének programját.

Mint látható: a kongresszista párt megalakulása voltaképpen csak utánajárás, vagyis magyarán: a szorgalmas munka kérdése. Nem kell hozzá más, csak egy akaraterős ember, aki egy írónk segítségével pár hónapig levelezést folytat részben a meglévő járási egyesületekkel, részben azokkal, akiket ezek vezetői a többi járások jegyzői közül, mint a szervezkedés munkájára alkalmas embereket megjelölnek.

A legelső kongresszuson aztán meg kell mutatnunk, hogy kettős czélt követünk. Első sorban igenis: a jegyzői állásból tisztességes tisztviselői egzisztencia-alapot akarunk teremteni azoknak az érdekeknek a biztosításával, amelyeket előző levelemben felsoroltam, de másodsorban meg kell mutatnunk, hogy a községi közigazgatás bajait is gyökerük mélyéig ösmerjük, jobban talán (tisztelet a kivételeknek) néha nagyon is szigorú feljebbvalóinknál és meg tudjuk mondani, hogy melyik bajnak, mi az orvossága. Ránk nézve ez a voltaképeni életkérdés; a kongresszista-párt csak akkor számíthat komoly számbavételre, előismerésre, és bizonyos tekintélyre úgy a nagyközönség, mint a kormány előtt, ha ezen a téren valami hasznosat tud termelni. Mert közérdek ugyan a jegyzők egzisztenciájának megszilárdítása is, de ez csak a mi szűkebb világunk közérdeke. Az igazi nagy közérdek: a közönségé, amely a községi közigazgatási hiányai miatt velünk együtt szenved, és ha mi ezeken a hiányokon segíteni tudunk, vagy csak legalább a kibontakozás útját ki tudjuk tűzni: ha anyagot hordunk össze a törvényhozás számára, melyet az sikeresen felhasználhat, akkor már hasznos szolgálatot tettünk a hazának, és a kongresszista párt létjogosultságát hosszú időre biztosítottuk.

Hogy pedig konkrét megjelöljem, mely dolgokkal kellene legelőször is foglalkoznunk, felsorolom a községi közigazgatás ezidőszerint legégetőbb nyílt sebeit.

Ott van például legelőször is: az illetőségi kérdés. Hogy mennyi munkaerőt pazarolnak el Magyarországon ezzel a dologgal, az egyszerűen mesés és borzalmas. A törvényhozás, ha tudná, felzudulna e miatt, s a felzudulás áttörné a pártkereteket. De mert a képviselő urak közül alig kettő-három ért ehhez s azoknak is más a dolguk: a haza 6000 jegyzője naponként legalább is 1—2 órát illetőségi ügyekkel vesződik. Könnyű kiszámítani, hogy ha a jegyző 5 koronába kerül naponként s 10 órai munkaidéjéből 1 órát fordít erre, az jegyzőnként és óránként 50 fillér, vagyis 6000 jegyző után 3000 korona, egy esztendőben tehát 1,000,000, azaz egymillió korona. De lehet az két millió is, mert a községek ugyszólván éjjelnappal kénytelenek védekezni idegenbeszakadt lakosaik és azok leszármazottjainak önkéntelenül okozott költségei ellen. Már sokszor gondoltam rá, hogy ennek az elpazarolt munkaerőnek az értékét pontosan meg kellene állapítani, minden egyes jegyzőre kivetni és egy biztosító intézetét alapítani, mely e kivetett díjak egy bizonyos hányada fejében megszüntetve minden levelezést, ehelyett azonban szó nélkül fizetné a községeknek ezen a czimen egymás ellen támasztott követelését. Meg vagyok győződve róla, hogy ez lenne a legvirágzóbb biztosító intézet a hazában, mert csakhamar kiderülne, hogy az illetőségi ügyekben a tényleges érték, ami körül a veszekedés folyik, sokkal csekélyebb, mint a ráfordított munka értéke. Értsük ezt meg a törvényhozással és remélünk lehet egy olyan rendezést, amelynél képletesen szólva, maga az állam vállalja el ennek a biztosító intézetnek a szerepét. Ami alatt azt értem, hogy szállítsák le legcsekélyebbre azokat az eseteket, amelyekben az illetékeség megállapítására szükség legyen, a többi esetekben pedig ne keressék az illetőséget, és viselje a községeket agyonnyomorító költségeket az egész ország. Így aztán biztosítva lennének a községek a tönkretétel, a jegyzők pedig az agyondolgoztatás ellen.

Egy másik nagy baj a községi adminisztrációban: a községi pénztár koronkénti fizetési képtelensége. Ennek is rendesen a boldogtalan jegyző iszsa meg a levét, de szenvedni miatta igen gyakran számos közérdek is. Régen törvényt kellett volna hozni, mely kimondja, hogy minden község csakugy, mint a részvénytársaságok és szövetkezetek: tartalékalapot kötelesek létesíteni. Ha fillérekkel és koronákkal kezdenők is, az évek bizonyos száma alatt mégis jelentékeny összegekre szaporodnék az föl, míg végre egyenlő lenne az évi szükséglettel s ez által a pénztárt mindig fizetőképesség állapotban tarthatnánk.

Ezzel kapcsolatban rámutatunk egy harmadik nagy bajunkra is: a községi vagyonszerzés vagy elidegenítés körüli retentő hosszadalmas és vexatórius eljárásra. A múlt hónapban ösmerette például az „Egyetértés“ az aradmegyei Czoposd község esetét, amelynek lakosai megvették egy darab közlegelőnek való erdőt, az árát letétbe helyezték, a birtokba be is léptek, de a vármegyei közigazgatási bizottság érdekezeti albizottsága belekötött a vételbe s annak megsemmisítésére minden lehető és lehetetlen eszközt fölhasznál. Így például a birtokába került takarékpénztári könyvet bírói ítélet ellenére vonakodik kiadni és ezáltal kiteszi a czoposdiakat annak, hogy az eladó a végrehajtást egyéb birtokaik ellen folytatja s őket rövid uton hajléktalanokká teszi. És mindezt miért? Azért, hogy az erdőmesternek, aki a vételt rosszalotta, minden áron igazsága maradjon. Szép az a gyám-

kodás, a szegény ember védelme az esetleges becsapások ellen, de mint minden éremnek, ennek is két oldala van és ha a gyámkodás tulajdonságba megy, amint látható, sokkal nagyobb bajt okoz, mint hasznat hozhatna. Az ilyen esetek ismétlődésének végét kellene vetni. Am helyes, a közigazgatási bizottság tárgyalja jövőre is a községek ingatlan adás-vételi ügyeit, tiltakozások is a visszaélések ellen, de legyen e tiltakozás joghatálya korlátok közé szorítva és ne menjen a fejtelenségig, a bírói ítélettel daczoló anarchiáig. A legkevesebb, amit ily esetek megszüntetésére a törvénytől követelünk: az anyagi felelősség kimondása legyen és sujtssa ez mindazokat a bizottság tagjai közül, akik az eféle kárral járó huzavonákat megszavazzák. Ma könnyű nekik: a perköltségeket, ha elveszítik, a vármegye viseli. Viselnék ök: kétszer is megfordulnák, külön bepereltessék-e magukat a vételtől magában foglaló könyv kiadásáért, vagy pedig meghajolnának már ama bírói ítélet előtt, mely a vevőket fizetésre kötelezi.

Kívánjuk továbbá, hogy jövőre a közigazgatási törvénytervezeteket közölje a kormány velünk is. Ha nem is minden jegyzővel, de legalább a jegyzői egyesületekkel, hogy azok foglalkozhassanak velük, azokra megtehessék székény gyakorlati megjegyzéseiket.

Végül fölemlitem, mint már többször is megtettem e lapok hasábjain — a lelenz-ügynek szükségessé vált reformját. A lelenz-ügy országos rendezése gyönyörű munka, örök dicsőségére válik belügyi kormányunknak. De ami a költségek igazságos megosztását illeti, e tekintetben még ki kell találni valamit, különben rettenetes bajok következnek be. Egyes községek, amelyek abban a szerencsétlen helyzetben vannak, hogy sok lelenz eltartásáért kell fizetniök, anyagilag teljesen tönkre fognak menni. Igaz, hogy ilyen esetben lehet kérni, hogy az állam vállalja el a terheket, de minden egyes lelenz ügyében külön kérvényezési eljárást kell indítani és az megint tenger sok időpazarlás és oknélküli megterhelése a községi közigazgatás embereinek. Ezt ugy kérjük megoldani, hogy a lelenztartási díjakat fizesse az állam, esetleg a betegápolási pótdadó módjára vettesse ki külön és közadók módjára hajtsa be.

Ime, ezek a pontok lennének a közérdek szempontjából benne a kongresszista programjában.

Egy körjegyző.

Andrássy belügyminiszter a jegyzőkért. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a községi és körjegyzői karnak régi kivánságát teljesítette, amikor körrendeletet intézett valamennyi vármegyei törvényhatóság első tisztviselőjéhez és tudomásukra hozta, hogy már az 1908—09. tanévtől kezdődőleg a községi és körjegyzők leányárvai és leánygyermekai részére 25 ingyenes és 50 félfizetéses tanulmányi alapítványi helyet létesített. A belügyminiszternek ezen nagyjelentőségű intézkedése általános örömet és meglepetést keltett a jegyzők körében, akiknek már legutóbbi országos kongresszusán a miniszter kiküldött képviselője élénk helyeslés közben jelezte Andrássy belügyminiszter azon szándékát, hogy a jegyzők gyermekei részére létesítendő internátusokra, amint csak a körülmények engedik, jelentékeny államsegélyt fog előirányozni. Mint a miniszter rendeletéből kitűnik, már most a legközelebbi tanévre nézve is államköltségen jelentékenyen megkönnyíti a jegyzők leánygyermekének felnevelését. A szóbanforgó rendelet a következőket mondja:

„A községi és körjegyzők érdekeit támogatni öhajtván, a magyar kormány hozzájárulásával, eelőre a jegyzők leányárvai és leánygyermekai számára a Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületének czinkotai leánynevelő-intézetében az 1908—09. tanévtől kezdődőleg 600 korona javadál-

mazással 25 ingyenes és 300 korona segélyvel 50 félfizetéses alapítványt létesítettem, fenntartván a mindenkori belügyminiszternek az alapítványi helyek betöltési jogát. A szóban levő alapítványi helyek betöltésére vonatkozó „Pályázati hirdetés”-t mindenkor a Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete fogja kibocsátani. (92835/1908. B. M. számú körrendelet.)

A községi és körjegyzők legközelebbi országos közgyűlésük alkalmával foglalkozni fognak a miniszter ezen fontos rendeletével és külön felirathban fognak köszönetet mondani gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek, gróf Hadik János belügyi államtitkárnak, továbbá Wekerle Sándor pénzügyminiszternek és Décsy Zoltán pénzügyminiszteri államtitkárnak a jegyzői kar iránt nyilvánított jóindulatukért és egyúttal kérték a jegyzői internátusok kérdésének kedvező megoldását is.

KÖZGAZDASÁG.

Mire volt jó a bankkارتel?

— A magyar kapzsiság az osztrákok hasznára. —

Budapest, augusztus 1.

Létrejött tehát a bankkارتel, vagy — mint az érdekelt körök nevezik — a „bankközi megállapodás”, mely a fővárosi pénzügyintézeteket és bankcégeket a felekkel szemben egyöntetű eljárásra kötelezi a feltételek megállapítása tekintetében. Ezeket a feltételeket, melyek „bizalmasan” kezelendők, ma már mindenki ismeri, részben az „Egyetértés” nyomán, részben azokból az értesítő-levelekből, melyeket a budapesti pénzügyintézetek és bankcégek július 29-iki kelettel küldöttek el, nagyobbára ajánlva, ügyfeleiknek, tudván velük, hogy ezek a feltételek augusztus hó 10-vel lépnek életbe. És ezzel a tényssel meg van pecsételve egy újabb csapás, mely évek óta vajdó gazdasági életünket váratlanul olyan oldalról sújtotta, amelytől azt legkevésbé várhatta, amelytől ezt meg nem érdemelte és amely csapásnak hordereje pillanatnyilag át sem tekinthető.

Hangsúlyozzuk, hogy a csapás olyan oldalról érte a gazdasági életet, melytől meg nem érdemelte, mert számszerű adatokkal bizonyítható és a fővárosi pénzügyintézetek büszkén hivatkoznak erre évről-évre mérlegeik kapcsán közölt üzleti jelentéseikben, hogy a magyarországi és különösen a budapesti bankok és takarékpénztárak fellendülése és vagyoni konszolidálódása a legutolsó évtizedekre esik és ezt a fellendülést, ezt a vagyoni konszolidálódást a pénzügyintézetek ügyfeleiknek, a gazdasági élet munkás tényezőinek köszönhetik. A gazdasági élet — ipar, kereskedelem és mezőgazdaság egyaránt — fejlődése szükségképpen teremtette meg a hiteligényeket, a pénzügyintézetek a hiteligények kielégítésére alakultak meg, vagy arra rendezkedtek be. A hitel kölcsöndíját ezek az adósok fizették s a pénzügyintézetek szedték be. S míg ma az adósok a belföldi és külföldi politikai és gazdasági viszonyok rosszabbodása és pangása folytán vegetálnak, a pénzügyintézetek meggazdagodva és konszolidálódva nemcsak hogy passzív módon nézték, sőt gyakran hitelek megvonásával még rontották is e siralmas állapotokat, mi több, most orozva rátörnek a kifáradt, meggyötört, általuk kihasználts félre, aki védtelen, mert rájuk szorult és újabb terhekkel, önkényes adókkal még jobban megrontják amugy is nehezen elviselhető helyzetét.

A kartelek jogosultsága általában kétséges. De még a kartelek szószólói is csak mint önvédelmi eszközt tartják azokat alkalmazhatónak. Ha valamely iparágban rosszak a konjunktúrái, ha a termelési előfeltételek rosszabbodtak, ha a túlprodukczió az eladási árak hanyatlását okozza, szóval, ha az iparág, mely munkát és tőkét koczkiázta, az erők egyesülése nélkül tönkre menne, még megérthető a karteel. A fogyasztó

közönség fizeti meg ugyan az ilyen érdekszövettség árát akkor is, de javára esik az a gazdasági élet egyik faktorának, a veszélybe jutott iparágoknak.

Hogyan alkalmazható ez a felfogás a mai viszonyok között a bankkارتelre? A tönk szélére jutottak talán a mi bankjaink és takarékpénztáraink? Avagy olyan volt-e talán az ő áru-cikküknek, a pénznek a kínálata, hogy nem volt arra vevő, vagy nem fizettek-e azért normális kamatot? Önvédelmi harcra kellett-e összefogniok a bankoknak, mikor ők vonták meg és szálították le a hiteleket és mikor a nehezen nyújtott hiteleknek árát ők maguk szabták meg kényük és kedvük szerint?

Láthatatlan ellenség ellen küzdöttek, mi több, sebesülteket ütöttek agyba-főbe, nyomorékok megrendszabályozásában merült ki a hősiességük.

A pénzügyintézetek üzlete összefügg természetesen az érdeke azonos a mindenkori gazdasági élettel. Abból merítik az erőt, a hasznot; abból alkotják a rejtett és bevallott tartalékokat, abból fizetik a tantiémeket és a dividendákat. Miért rúgnak tehát azon, akiből mindent merítenek akkor, mikor az leginkább igényli a támogatásukat?

Ha már minden áron karteelt akartak csinálni, hogy jövedelmeiket megszaportítsák, ha az egymással való konkurrálásnak gátat akartak vetni, miért most csinálták meg ezt a bankközi megállapodást, mikor a gazdasági élet minden ízében recessió és ropog, miért nem olyan időben, mikor a pezsgő gazdasági konjunktúra sikerrel, eredményesen dolgozik s amikor ha kelletlenül fogadja is, de könnyen elviselheti ezt a ráerőszakolt megterhelést?

Frivolitás és izléstelenség volt ez a ténykedése pénzügyintézeteinknek és bizonyítéka annak, hogy a gazdasági élet igényeivel és kívánalmival szemben indolenssek, mely indolenciát bizvást öntudatlan rosszakaratnak is lehet minősíteni, de mely a kapzsiság bélyegét mindenesetre magán hordja.

És hogy az osztrák és bécsi pénzügyintézeteket is belevonták érdekkörükbe, ez a tény — amig egyrészt hazafiatlan, másrészt okatlan is és politikailag érthetetlen, mert az országot gyöngíti Bécs javára akkor, amikor általános a panasz, hogy elviselhetetlen az adó, amelyet a gazdasági élet minden mesgyéjén Bécsnek fizetünk. Hogy az osztrák bankok a magyar pénzügyintézetek erőszakolására fogják magyarországi amugy is busás jövedelmeiket szaporíthatni, ezt még ők sem remélhették!

Ez a bankkارتel kétségtelenül a kapzsiság jegyében született!

Az alábbi pár adat, amelylyel itt szolgálunk, csak halvány képét adja annak, hogy milyen adóval sújtották a budapesti pénzügyintézetek az ő klienseiket, amelyeknek létüket köszönhetik. A különböző és minden üzletágban statuált jutalékjövédelmet nem is véve figyelembe, ha abból indulunk ki, hogy az összforgalmon csak egy napi valutát nyernek, 4% kamattal számítva, az 1906. évi üzletjelentések alapján a következő eredményekre jutunk:

- A Magyar Általános Hitelbank összforgalma volt 1906-ban: 13.074.496.436, aminek 4%-os egy napi kamata K 1.452.722.—
- A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank összforgalma volt 1906-ban: 12.527.420.600, ami 4%-os egy napi kamata K 1.380.825.—
- A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület összforgalma volt 1906-ban: 8.448.909.807, aminek 4%-os egy napi kamata K 938.768.—

És így megy ez tovább! De hol vannak még az egyéb különböző jutalékokból eredő jövedelmek?

Hát erre volt jó a bankkارتel! . . .

Ahogy az „Egyetértés” nyilvánosságra hozta a bankkارتel végleges megállapodásait, közgazdasági,

de különösen pénzügyi körökben általános megütközéssel tárgyallák a karteel önző és az egész gazdasági életet veszélyeztető eljárását. Míg a karteel csinálók mélységesen hallgatnak a nyilvánosság előtt, addig a karteelt ellenzők a meggyőző érvek egész tárházával vonultak fel s ostromolják a tökélyes hatalmában bizakodó karteel-várat. A legkiválóbb pénzügyi szakemberek nyilatkoznak sorra a karteel ellen. Így a Magyar Pénzügyintézetek Központi Hitelbankjának ügyvezető igazgatója, Gyenes Lajos, ki a bankügyek terén általában elismert szakember, nyilatkozik ma a karteellel szemben való álláspontjáról. Nyilatkozata igen politikai és óvatos, de érdekes fényt vet arra, hogy mennyire sérti a karteel a vidéki intézetek érdekeit. Ime Gyenes nyilatkozata:

„Szükségesnek tartom első sorban kijelenteni, hogy a karteel elleni állásfoglalásomban engem a leg tárgyilagosabb és egyszerűs mind a legideálisabb indokok vezértek. Intézetünk a magyar pénzügyvilágban, helyesebben a magyar közgazdaságban speciális helyet foglal el céljánál és ebből kifolyólag szervezeténél fogva. Helyét az alapszabályokban lefektetett elvek jelölték ki számára. Intézetünk lényegileg fővárosi érdekképviselője azon körje csoportosult vidéki intézeteknek, amelyek belátták a szükségességét annak, hogy legyen olyan központi szervük, amely az ő husuk, az ő vértük s melynek kizárólagos hivatása az ő érdekeik támogatása, de mindenesetre védelme, még pedig azokkal az eszközökkel, amelyek az azt megalkotó vidéki pénzügyintézetek akár részvénytőke, akár betétek elhelyezésének formájában neki nyújtanak. A fővárosi intézetek állásfoglalása kizárólag üzleti célzatu, mely természetesen ellenében áll a vidéki pénzügyintézetek érdekeivel. A fővárosi vezető, de a karteelbe bevont közép és kisebb intézetek is nagyon jól tudják, hogy mennyire rájuk van utalva a vidék, de ez az állapot egyúttal azt is kétségtelenné teszi, hogy a vidéki pénzügyintézetek a fővárosi intézeteknek gyakran ki is vannak szolgáltatva. Megmutatta ezt a tapasztalat, de megmutatta a múlt év őszén lefolyt válság is, amely annak volt a szomorú bizonyítéka, mennyire a fővárosi intézetek jó, avagy rosszakaratától függ a vidéki intézetek existenciája, vagy legalább is boldogulása. Megmutatta a tapasztalat azt, hogy a vidéki intézetek mennyire magukra vannak hagyatva és igen valószínű, hogy a válság alatt szerzett tapasztalatok szűlték azt az ideát, hogy a fővárosra ráutalt vidéki intézetek helyzetének lucratív módon leendő kihasználását rendszeresíteni, állandósítani lehet. A karteel általános ismert feltételeivel nem akarok foglalkozni, de utalnom kell arra, hogy azok ezen állításomnak minden kételyt kizáró bizonyítéka. Ily körülmények között csak a legtermészetesebb, hogy a vidéki intézetek érdekeinek megvédésére, a vidéki intézetek által alapított intézetünk, amelynek ügyfelei vidéki intézetek és főleg, amelyek részvényesei túlnyomó részben ugyancsak a vidéki intézetek, nem mehetett a karteelbe, vagyis oly megállapodásba, amely egyenesen ellenkezik a vidéki intézetek érdekeivel. Megmaradt tehát azon eredetileg elfoglalt álláspontján, amelyet fentebb említettem, t. i. a rendelkezésre álló anyagi eszközöknek oly felhasználása, amelynek nem a kihasználás, hanem a támogatás a célja és rendeltetése. Intézetünk pénzügyintézet, tehát üzlet, vállalat. De csak formailag. Lényegileg oly intézmény, amely megtestesíteni igyekszik a viribus unitis hatalmas elvét és azon az uton halad, hogy idővel minden tekintetben támogatást, de védelmet is nyújtani tudó tényezővé fejlődjék.

Azt hiszem, hogy ezek után nem is kell bővebben indokolni, hogy ilyen, jórészt ideális célú, a vidéki intézetek anyagi erejét összpontosítani igyekvő és azt részben máris koncentráció intézménynek nem szabad oly mozgalomban résztvennie, vagy oly iránynak követője lennie, amely alkotó elemei, a vidéki pénzügyintézetek ellen is létesült.”

A vidéki pénzügyintézetek is erősen szervezkednek a védelmi harcra. A Magyarországi Pénzügyintézetek Országos Szövetsége, amely a vidéki pénzügyintézetek központi szerve, igen népes tanácsülést tartott, melyről rovatunk más helyén emlékezzünk meg. A gyűlésen élénk eszmecsere fejlődött ki a bankkارتel kérdésében is. Alapos és helylyel-közzel szenvedélyes felszólalások után abban történt megállapodás, hogy a szövetség a Giro- és Pénztár-Egyesület igazgatóságához, mint a karteelben levő bankok központjához és a pénzügyminisztériumhoz előterjesztéssel fordul, melyben a karteelnek a vidéki pénzügyintézetekre és általában a közhitelre való kihatását nyomatékosan hangsúlyozza és a mutatkozó sérelmek orvoslását követeli. Végül elhatározott, hogy a pénzügyinté-

teket fenyegető veszedelmekkel szemben való egyöntetű állásfoglalás czéljából megindított országos mozgalommal számolva, a szövetség a parlament megnyitása után, legkésőbb október hó első felében országos pénzügyi kongresszust hív egybe, amelyre minden hazai pénzügyet hivatalos.

A karte ellen való védekezés két legsikeresebb módjára már ismételtén rámuattunk. Az egyik az, hogy az állami betétek vétessenek ki a karte bankjaiból és tétessenek a Magyar Pénzügyi Központi Hitelbankjába, a másik, hogy a központ tökéreje szaporíttassék. És a nagyobb vidéki pénzügyi központok már ki is nyilatkoztatták, hogy a Központi Hitelbank részvénytökéjét öt millióról tíz millió koronára fogják felelni. Így, ha az eddigi buzgóság nem lankad, alapos reményünk van arra, hogy a karte nem lesz hosszúéletű.

A vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslat.

Budapest, augusztus 1.

A kereskedelemügyi miniszter, amint már előre jeleztük, ma tette közzé a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénytervezetét. A tervezettel lapunk más helyén foglalkozunk. A törvényjavaslat — kivonatolva — a következő:

A huszonhét szakaszból álló törvényjavaslat összes rendelkezéseinek végigvételére az az elv, hogy a vasárnapi munkaszünet a lehető legteljesebb mértékben érvényre jusson.

A törvényjavaslat az 1891. évi XIII. t.-cikkben megállapított munkaszüneti napokon, a vasárnapokon és Szent István király napján, mint nemzeti ünnep kivül a Gergely-naptár szerinti karácsony első napját is munkaszüneti napnak nyilvánítja. A munkaszünet a törvényjavaslat 3. szakasza szerint, a javaslat szövegében megállapított kivételektől eltekintve, legkésőbb a munkaszüneti napon reggel hat órakor kezdődik és a megkezdéstől számított huszonnégy óráig tart. A törvényjavaslat épen úgy, mint az 1891. évi XIII. t.-cikk kizárólag az ipari munkák szüneteléséről intézkedik, de míg a mostani törvény azt, hogy minő munka tekintendő ipari munkának, nem állapítja meg, addig a törvényjavaslat e részben szigorú meghatározást tartalmaz. Nem esik a törvényjavaslat rendelkezései alá az olyan ipari munka, amelyet az iparos műhelyén, üzletén, vagy irodáján kívül lakásán, nem nyilvánosan és mások munkaejérének igénybe vétele nélkül végez. Ugyancsak nem esik a törvényjavaslat rendelkezései alá a mezőgazdasági termelés, a kert- és szőlőművelés, a selyemtenyésztés és méhészet, valamint a háziipar, ez utóbbi azonban csak akkor, ha azt idegen munkacsoport igénybevétele nélkül folytatják.

Kivételek.

A törvényjavaslat megállapítja azokat az eseteket, melyekben a feltétlenül kényszerítő okokra való figyelemmel a munkák munkaszüneti napokon is végezhetők s e végből a 4. §-ban felhatalmazza a kereskedelemügyi minisztert, hogy a felsorolt munkákra nézve a munkaszünet szabályai alól az érdekelt miniszterekkel egyetértéssel rendeleti uton kivételeket állapíthasson meg; kiköti azonban, hogy a rendeleti szabályozásnál a végezhető munkát pontosan meg kell határozni, az azonos természetű üzemekre és munkákra nézve a szabályoknak egységeseknek kell lenniük s a végezhető munkák általában, vagy részleteikben a munkaszüneti napoknak bizonyos óráira is szoríthatók. Az ilyen kibocsátandó rendeleteket és azoknak minden módosítását az országgyűlésnek be kell mutatni.

Olyan munkára nézve, amely erőhatalom, elemi csapás, vagy forgalmi akadály elhárítására, ezek következményeinek megszüntetésére, vagy enyhítésére, avagy közbiztonsági, közegészségi, vagy hadászati érdekből szükséges, vagy kivételes ünnepi alkalmakkor a nyilvános diszitással és a közlekedéssel jár, a törvényjavaslat 7. §-a értelmében a munkaszünet alól a törvényhatóságok első tisztviselője esetről-esetre kivételt állapíthat meg, feltéve, hogy a kérdéses munka előrelátható és kiegészítő munkacsoport alkalmazásával, vagy más módon megoldható nem volt, vagy ha az illető munka elvégzését közérdekből, vagy lényeges magánérdek miatt a munkaszüneti napot követő napra elhalasztani nem lehet.

A törvényjavaslat 10. §-a szerint munkaszüneti napokon minden engedély nélkül végezhető:

a) a műhelyeknek, üzleti helyiségeknek és ipartelepeknek, azok mindennemű berendezési tárgyainak és tartozékainak felügyelete, ugyancsak a műhelyekben, üzleti helyiségekben és ipartelepekben a közbiztonsági, tűzrendészeti és közegészségügyi szolgálat;

b) a saját, vagy más üzem rendes fentartásához szükséges tisztogatási, javítási és jókarban tartási munka, amennyiben azt az üzem megszakitása, vagy az alkalmazottak életének, testi épségének és egészségének veszélyeztetése nélkül hétköznapi módon végezni lehet;

c) a feldolgozó nyers anyagoknak s az előállított árukna: megromlásától való megóvása érdekében szükséges és el nem halasztható munka;

d) az évi leltár és zárószámok elkészítésével járó munka, azonban legfeljebb egy munkaszüneti napon és legfeljebb délutáni egy óráig.

A kereskedelmi üzletek munkaszünete.

A kereskedelmi üzletek munkaszünetét, melynek szabályozását az érvényben lévő törvény a rendeleti utra hagyja, a javaslat közvetlenül olyképen szabályozza, hogy az ipari és kereskedelmi árusítás munkaszüneti napokon, Budapest kivételével, reggel hat órától déli tizenkét óráig végezhető. Budapest területén továbbra is csak a közfogyasztásra szolgáló élelmiszerek s ezek is csak reggel hat órától déli tizenkét óráig árusíthatók.

Szeszés italok kimerése.

A dohány, dohánygyártmányok és a dohányzás-hoz szükséges cikkek árusítása tekintetében a javaslat fentartja az érvényben álló rendelkezéseket, ellenben az égetett szeszés italok árusítását lényegesen korlátozza, olyképen rendelkezve, hogy azok az italmérések, amelyekben az engedély szerint kizárólag égetett szeszés italokat szabad kimeríteni, munkaszüneti napokon csak reggel hat órától déli tizenkét óráig tarthatók nyitva. Amennyiben pedig az italmérőnek bor, sör, vagy más ital kimerésére is van engedélye, üzletét munkaszüneti napokon déli tizenkét óráig tartva tarthatja ugyan, de a megállapított időn kívül égetett szeszés italokat üzletében kimeríteni, vagy árusítani nem szabad.

A karácsony ünnepét megelőző vasárnapon a nyitott árusítással foglalkozó üzletek az egész napon át nyitva tarthatók.

Az ipari és kereskedelmi irodák.

Az ipari és kereskedelmi irodákban a munkának általában szünetelnie kell a törvényjavaslat szerint, kivételt egyedül az olyan irodai munka képez, mely a megengedett ipari munka végzéséhez multhatatlanul szükséges s rendeleti uton ilyennek nyilvánították, de ez az irodai munka is kizárólag az üzem telephelyén és csupán déli tizenkét óráig tartható.

A törvényjavaslatot Kossuthi Ferenc kereskedelemügyi miniszter előző tervezet gyanánt adta ki és megküldte azt az érdekelt szaktestületeknek véleményezés végett, ezenkívül szaktanácskozmány elé terjeszti, melyet oly időben óhajt megtartani, hogy a javaslat lehetőleg az évben még törvényerőre lépjen emelhető.

A mezőgazdasági érdekképviselet törvényes rendelkezése. Lapunk mai számában megírtuk, hogy a földművelésügyi minisztérium — mint ismeretes — szétküldötte már a gazdaszervezeteknek a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat tervezetét. Megemlékeztünk arról is, hogy a tervezet, elterőleg a kereskedelmi és iparkamarák rendszerétől, megadózhatja a gazdasági és erdészeti alkalmazottakat is; igaz ugyan, hogy a kötelező megadózásti rendszer egyúttal választási jogot is ad az érdekeltnek, de ha tekintetbe veszünk azt, hogy a kisebb jövedelmű gazdasági és erdészeti alkalmazottakra súlyos teher gyanánt fog nehezedni, a kamarai illeték, ezzel nem fogja elérni a törvénytervezet azt a célt, amelyet az intézmény létesítéséhez a gazdaszervezetek fűztek. A gazdatársadalmi szervezetek közül többen máris állást foglaltak a törvénytervezet ellen s élénk vitára van kilátás az október huszadikán tartandó országos gazdaszervezési. Legsérlemesebb pontja a törvényjavaslatnak az, amely a plurális szavazati jogra vonatkozik.

A takarmányhiány és a gazdatársadalmi szervezetek. A gazdatársadalmi szervezetek körében általános az óhaj, hogy az ország jelentékenyen nagy területén mutatkozó takarmányhiány következtében immár a kormány tegye meg a legsürgősebb intézkedéseket a magyar állattenyésztés és a mezőgazdaság érdekében. Ennek az immár türelmetlenségig fokozódó kívánságnak a gazdatársadalmi szervezetek központját képező Országos Magyar Gazdasági Egyesület is kifejezést ad hivatalos lapja útján, mely a legközelebbi számának vezető helyén foglalkozik ez ügygel és saját adatai alapján megállapítván a vidékeket is, ahol a takarmányhiány a legfenyegetőbb a következőket írja „Miert késik a kormány a takarmányhiány enyhítését célzó intézkedések elrendelése-

vel? Miért engedi mulni a napokat anélkül, hogy a haladékot nem tűrő intézkedéseket az ország állattenyésztését fenyegető veszedelem elhárítása s a bekövetkezendő bajok enyhítése czéljából megtenné. Minden egy napi halogatás a már meglévő súlyos helyzetet csak még inkább súlyosítja s azért a legnagyobb mértékben kell a segítő-akció legsürgősebb megindítását a kormány figyelmébe ajánlanunk. Az ország több mint egyharmad részében, tehát a téli takarmányozásra elégtelenek a készletek s szűken fog teini a felvidéki vármegyék kivételével az ország többi részében is. Nagyon is érthető ennélfogva, hogyha a takarmánykivitel tilalom elrendelését sürgeti és követeli ugyszólván az egész ország gazdaszervezései. De követel egyebet is. Azt nevezetesen, hogy a kormány anyagi eszközök rendelkezésre bocsátásával tegye lehetővé, az inségos természetű vidékek gazdáinak a szükséges takarmányok megszerzését. Ehhez pénz kell s erre a kormánynak kell pénzének lennie. Ha Ausztria idáig 4 milliót szánt ugyanily célra, a magyar kormánynak is elő kell tudni teremteni a szükséges pénzt. És ha a kormány az iparpártolásra számlálatlan milliókat képes áldozni, akkor a magyar mezőgazdaság s az annak alapját képező állattenyésztés óriási károsodástól való megóvására is elő kell tudni teremteni a szükséges fedezetet. Nem ajándékot kér a magyar mezőgazdaság a kormánytól. Ne ajándékot osztogasson, mert az demoralizál, hanem könnyű feltételek mellett visszafizetendő kölcsönt adjon. De azt sem egyeseknek, hanem a gazdatársadalmi testületeknek, akikre a megindítandó inségakció vezetését és lebonyolítását is reá kell bízni, fenntartván magának az irányítást és ellenőrzést.

A m. kir. postatakarékpénztár mint adóközvetítő. A gazdasági életnek az egész vonalon való szezon-szerű pangása időt és módot nyújt a közel jövő gazdasági kérdésének áttekintésére. A gazdasági életben az utóbbi években a modern irány igyekszik felszínre jutni. Konzervatív felfogások hirdetőjükkal együtt letűnnek a szereplés teréről. Új áramlatok keletkeznek, lekött eszmék felszabadulnak; észrevétlenül terjeszkedik a hosszú reakció szülte gazdasági forradalom. Az új irányzat megértésében hazánk szükségszerűen vezet. Fekvése, ipara, kereskedelme, politikája, közjogi helyzete predestinálja a modern áramlatok magába szívására és gyakorlati alkalmazására. Ennek a gazdasági irányzatnak egyik üdvös hajtása az őszszel tárgyalás alá kerülő új adótörvényjavaslat. A felvetett eszmék, azok jó és rossz oldalainak megvitatása elég anyagot fognak nyújtani közgazdasáinknak. E helyütt a javaslat egy szerényen meghuzódó, de annál fontosabb passzusához szólunk: az adófizetés reformjáról. A javaslat szerint az adó a m. kir. postatakarékpénztár útján lesz fizethető. Üdvös intézkedés ez a polgárság és állam szempontjából. A postatakarékpénztár — ez a hatalmasan fejlődő intézmény — mai üzletágaiban az állammal mint üzletféllel áll nexusban. Milliókra rugó betéteit nagy mértékben kölcsönképpent az állam kezeli. Az állami járadékpapíroknak a piacpon való irányításában vezető szerepet játszik. A Nyugat a postatakarékpénztárak megteremtésével egyúttal rájuk ruházta az adók közvetítési jogát is. Tehát ott az intézmény nem máról-holnapra szaporodott ezzel az üzletággal, hanem vele együtt fejlődött. Ez üzletágnak — mert hisz jövedelmi forrás — nálunk való bevezetése, bár előreláthatólag nem fog szervezeti rázkódással járni, de mindenesetre oly óriási feladatot ró a vezetőségre, melynek megoldása nagy közgazdasági tudást, előrelátást igényel. A cheque-forgalom bevezetése óta ez üzletág olyan egyforma perzentuális arányban szaporodott, hogy az igazgatóság évről-évre létszám-szaporítással előre gondoskodhatott a forgalom minden igényt kielégítő lebonyolításáról. Az átlagos évi szaporulat a befizetési lapok tételek számában egy millió. Az utolsó években a cheque-forgalom tételek száma 10 millióra rugott. Ennek feldolgozására körülbelül 250 ember elegendő. Már most az adónak ez uton való befizetése által — pesszimista számítás szerint — az ez üzletágnak forgalom már az első évben meg fog kétszereződni. Ezzel arányban lesz tehát a munkacsoport emelendő. Nem titok, hogy az új postatakarékpénztári épület helyszüke miatt már a mai forgalom mellett is sok kívánni valót hagy hátra. Ennek oka egyedül a rohamos haladás. De tény nyel állunk szemben, hol az ok kutatása a helyzetet nem változtat, legfeljebb okulásra int. Az állam mihamar tudná értékesíteni az intézet tulajdonát képező épületet — esetleg minisztérium vagy

más áll...
felelő m...
a munka...
nyel, ho...
Munkae...
gozását...
lására...
most él...
lettel. A...
ki az eg...
gatósági...
egész or...
helyes in...
való esz...
kezelésé...
nek. Az...
vetítő hi...
pénzkeze...
állam mi...
nagyobb...
állam m...
állal fog...
sok sorá...
forgalom...
vonuln...
tökele...
ring. C...
szernek...
merésére...
dasági m...

Fizet...
a követk...
keresked...
Arad; Sc...

Kend...
Biharvár...
jesztést...
melyben...
földmivel...
vármegye...
áztató lét...
íránt a m...

Orsz...
megyei...
keresked...
gazdák...
Miskolc...
rendező...
üzletszab...

A so...
festőgyár...
tanak, h...
tanácsko...
magyará...
záratásár...
lettek.

A so...
legujabb...
bügyimis...
ben kiad...
gunk rés...
látták bi...
késztimé...
hogy az...
szabadon...
tették a...
mennyib...
ból, ha r...
zákevert...
közül az...
szitójét...
nyugtatt...
hatja fo...
gosításr...
egyébke...
budapest...
közegés...
nak ide...
ezen int...
fokban...
revéte...
Gyáripa...
Kereske...
voslát...
ellen s...
belügym...

Harc...
budapest...
szati és...
rendezé...
klinika...
amelyek...
„Honl I...

más állami hivatal céljaira. Fontos feladat megfelelő munkaerő időbeni beszerzése. Speciell ez a munkakör oly gyors, hibátlan, avatott munkát igényel, hogy annak begyakorlása időt vesz igénybe. Munkaerő tömeges alkalmazása az anyag jó feldolgozását hátrányosan befolyásolná. Ennek meggátolására az adónak cheque utján való befizetése már most életbe léptetendő lenne — miniszteri rendelettel. A rendelet hatálya egyelőre nem terjedne ki az egész országra, csak bizonyos pénzügyigazgatósági kerületekre s csak fokról-fokra terjedve az egész országra. Rázkódtatás elkerülésére egyedüli helyes intézkedés ez lenne Az adófizetés ez uton való eszközöze által az állami jövedelem technikai kezelésének súlypontja a postatakarékpénztárra esnék. Az adóhivatalok csak mint nyilvántartó és közvetítő hivatalok fognak szerepelni. A tulajdonképeni pénzkiszárolást a postatakarék végzi, kívül szemben az állam mint számlatulajdonos, de egyúttal mint legnagyobb betétel rendelkező fél fog mutatkozni. Az állam a rendelkezésére befolyó pénz fölött átutalással fog rendelkezni, úgy hogy a számlatulajdonosok sorába belépő adóhivatalok egyúttal a clearing-forgalomban is részt fognak venni. Be fog tehát vonulni az államháztartásba a legelőkeltebb fizetési eszköz: a clearing. Célravezető eszköz lesz ez a cheque-rendszernek a közönség minden rétegében való megismerésére. Ez már maga is hatalmas lépés a gazdasági modernizmus jegyében.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésképtelenségeket közli: Blau Jenő kereskedő Szamosújvár; Eisele József kereskedő Arad; Schulz Rezső kereskedő Pöstyén.

Kenderáztató Nagyváradon. Megírtuk már, hogy Biharvármegye alispáni hivatala márcziusban fölterjesztést intézett a földmivelésügyi miniszterhez, melyben egy kenderáztató telep létesítését kérte. A földmivelésügyi minisztérium most értesítette Biharvármegye alispáni hivatalát, hogy a népies kenderáztató létesítése érdekében megindítandó munkálatok iránt a nagyváradai kulturmérnöki hivatalt utasította.

Országos sörárpavásár Miskolcson. A Borsodmegyei Gazdasági Egyesület karöltve a miskolczi kereskedelmi és iparkamarával és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével folyó évi augusztus 28-án Miskolcson országos sörárpavásárt rendez. A vásár rendezése most küldi szét az érdekelteknek a vásár üzletszabályzatát.

A selyemárak emelkedése. Az osztrák selyemfestőgyárosok a legközelebbi napokban gyűlést tartanak, hogy a selyemárak áremelkedése kérdésében tanácskozzanak. A gyárosok elhatározásukat azzal magyarázzák, hogy a munkabérek a munkások kizártságának megszüntése óta lényegesen magasabbak lettek.

A sósorszesz ügye. „Az Üzlet” nevű szaklap legújabb számában a következőket olvassuk: A belügyminiszternek a sósorszesz-készítmények ügyében kiadott rendelete alapos bírálatra szorult. A magunk részéről úgy vélekedünk, hogy ha már jónak látták bizonyos óvó- és gyógyító célokra szolgáló készítményekre nézve azt a kivételt megállapítani, hogy azok, mint „házi szerek”, mindenki részéről szabadon forgalomba hozhatók és ilyennek minősítették a sósorszeszt is, mi baj származik abból és mennyiben veszít a sósorszesz „házi szerek” jellegéből, ha menthol, vagy más egyéb ártatlan szer hozzákevertetik? Érdekes különben, hogy az érdekeltek közül az „Alföldi fehérkeresztes” sósorszesz készítőjének annak idején a belügyminisztériumban megnyugtatták, hogy „sósorszeszt” háborítatlanul hozhatja forgalomba, két év múlva azonban a felvilágosításról megkezdődött a bírálata. Megállapíthatjuk egyébként azt is, hogy a „Diana” sósorszeszről a budapesti VII. kerületi előjáróság, mint elsőfokú közegészségi hatóság határozatilag kimondotta annak idején, hogy szabadon forgalomba hozható s ezen intézkedésről a székesfővárosi tanács másodikfokban, a belügyminiszter pedig harmadfokban észrevétele nélkül tudomást vettek. Az érdekeltek a Gyáriparosok Országos Szövetsége és Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara utján fognak ezért orvoslást keresni a szóbanforgó „hangzatos” rendelet ellen s miként halljuk, ez ügyben augusztus 4-én a belügyminisztériumban szaktanácskozás lesz.

Harcz a fogászati klinika berendezése körül. A budapesti tudományegyetem most rendez be új fogászati és szemészeti klinikát. A fogászati klinika berendezése körül az érdekelt magyar iparosok és a klinika vezetője között állandó surlódások vannak, amelyek immár a nyilvánosság elé is kiléptek. A „Honf. Ipar” mai száma ugyanis ezt írja az ügyről:

A közszállítási szabályzat iparpártoló tendenciája ellen — értesülésünk szerint — valóságos megrényület akarnak elkövetni a fogászati klinika berendezésénél. Nem szokásunk függő ügyekbe beavatkozni, de ezúttal az intézet élén álló személyiség oly nyíltan és leplezetlenül adott kifejezést annak a szándékának, hogy a klinikát külföldi iparcikkkel szereli fel, hogy külön kell felhívunk a kereskedelmi miniszter figyelmét erre, a közszállítók terén talán egyedül álló ügyre, amely annyira elmérgesedett, hogy pártját alig találjuk. Ova intjük a kereskedelmi kormánytól, hogy ez ügyben kizárólag az u. n. tekintélyi érvek után induljon. Vizsgáltsa meg a saját szakközvegyével a hazánkban gyártott szakközvegy tárgyakat és csak, ha azok nem bizonyulnának megfelelőeknek, csak abban az esetben adja meg az engedélyt a külföldi iparcikk behozatalára. Hogy csak egyetlenegy argumentumot hozunk föl ezen álláspontunk mellett nem lesz érdektelen, ha felemlítjük, hogy az intézet vezetője egy, a fogorvosi életben nélkülözhetetlen és a pályázaton résztvevő magyar gyártmány, mely a pécsi kiállítás aranyérmét nyert és melyet több, mint 300 fogorvos nyilatkozta teljesen megfelelőnek mond, beadványilag hasznavehetőnek minősített. Notandum: ebben a mérkőzésben a magyar gyártmány a legolcsóbb is. Megjegyzendő még, hogy a tanár ur az egész nagy szállítást kéz alatt akarta kiadni és a szűkebb versenytárgyalási eljárást valóságos hajtsza árán kellett kieroszakolni. A dolog lényegéhez tartozik az is, hogy a pályázati feltételek úgy vannak összeállítva, hogy a magyar speciálgyáros amugy is csak a kirt quantum egy részére pályázhatik. Valóságos drákói „különös pályázati feltételeket” eszeltek ki ez alkalommal. A megállapított szokatlanul rövid szállítási határidő is csak a nagy készletekkel rendelkező külföldi cégeknek kedvez. Ezenkívül olyan konstruktív előirásokat követelnek, melyeknek semmi közük sem a használhatósághoz, sem pedig a tudományhoz, hanem melyek betartása kizárólag bizonyos meghatározott gyártmányok favorizálásával lenne egyenrangú. Nem akarjuk ez alkalommal ennek az odiosus ügynek összes árnyoldalait feltárni. Bennünket az egész dolog csak annyiban érdekel, hogy keresszünk akariuk az ott felbukkanó, egy fiatal magyar iparág elfojtására irányuló törekvéseket. Nem egyes érdekeltekről van itt szó, hanem egy egész érdekeltektől összes magyar képviselőiről. Csak a kereskedelmi miniszter pártatlan és saját hatáskörében eszközölt vizsgálata tisztázhatja ezt az ügyet az árban legolcsóbb és minőségben teljesen egyenrangú magyar ipar előnyére.”

A Magyarországi Pénzügyintézetek Országos Szövetsége tanácsülése. A hitelügyi törvényhozás készülőben levő munkálatai, a végrehajtási novella és a bankkattel kérdése igen tekintélyes számban hozta összes vidéki hitelintézet vezetőit, a Pénzügyintézetek Országos Szövetségének Mándy Lajos miniszteri tanácsos elnöklése alatt tartott tanácsülésére, amelyen Mándy Lajos bevezető beszédében utalt mindazokra az okokra és körülményekre, amelyek ebben a szokatlan időben az igazgató-választmány egybehívására készítették.

Dr. Hantos Elemér ügyvezető főtitkár terjesztette elő ezután jelentését a Szövetség működéséről. Megemlékezett az adóreformról, az uszortörvényről, a hitelszövetkezeti és a csekkörvényről, a végrehajtási novelláról, a családi otthon védelméről (homestead) stb., amelyeket a pénzügyintézetekre nézve sérelmesnek mond. Majd megemlékezett az agilis titkár a pénzügyintézet tisztviselői társadalmi mozgalmáról, a nyugdíjügyről s a szövetség belső ügyeiről. Megemlékszik még a jelentés arról a fontos szerepről, amelyet a központi iroda, mint véleményező és közbenjáró fórum betöltött és vázolja azt az eddig háromszáz intézet által támogatott mozgalmat, amely a pénzügyintézetek nagy mértékben veszélyeztetett érdekeinek nyomatékossabb megvalósítására céljából országos pénzügyintézeti kongresszus egybehívását célozza. Végül hálával adózik a jelentés a napi sajtónak azért az önzetlen, odaadó támogatásért, melylyel a Szövetség minden akcióját kísérte és a vidéki pénzügyintézetek érdekeit a bankkattellel, a végrehajtási novellával és több más sérelemmel szemben készséggel részesítette. A jelentés előterjesztése után a végrehajtási novella tétetett beható eszmecsere tárgyává. Mándy elnök ismertette azt a tevékenységet, amelyet a Szövetség a novella körül kifejtett és azon pénzügyintézet vezető férfiakból álló küldöttség eljárásának azon okait és eredményeit, amelyet a novellának parlamenti tárgyalása előtt az igazságügyminiszterhez vezetett. A novella főbb hibáira többen rámutattak. Hosszas vita után az ülés Mándy elnök indítványára megállapította, hogy bár a Szövetség vezetősége a novella hibái és hiányai orvoslására a maga idején megtette a szükséges lépéseket, sajnálatos tapasztalja fáradósai eredménytelenségét, mindazonáltal minden rendelkezésére álló eszközzel azon lesz, hogy a novellának sérelmei megszüntetessenek. A Szövetség a novellával szemben követendő eljárást az intézeteknek meg nem szabja, ez nincs is módjában, miután ez

minden intézetnek legjobb belátása szerint intézendő belügye. Ifj. dr. Schwarz (Sopron) javaslatára ez a indítvány megtoldatott azzal, hogy a Szövetség a végrehajtási novellának jogi és közgazdasági tvedéseit behatóan feldolgozó előterjesztéssel járuljon a kormány elé. Ezután a családi otthon védelméről szóló törvénytervezetre került a sor abból a szempontból, hogy milyen kihatással lesz a pénzügyintézetek szerzett jogaira és a közhitelre általában. A tervezet Mándy elnök ismertette történeti, jogi és gazdasági vonatkozásaiban. Fejtegetései megnyugtatólag hatottak a tekintetben, hogy a homestead abban az alakban, amelyben a tervezet tartalmazza, a hitelezők érdekeit nem érinti. Mindazonáltal kell, hogy a javaslat a pénzügyintézetekkel megismertessék és ezért elfogadtatott Csepely (Komárom) azon javaslatára, hogy a homestead kongresszusi állásfoglalás tárgyává tétessék.

A bécsi tőzsdetanács ülése. A bécsi tőzsdetanács ma az alelnök vezetése mellett teljes ülést tartott és megvitatta a módosított usanceokat az ásványszén-forgalom tárgyában. A tanács jóváhagyta az új szabályzatot és a mai nappal életbeléptette. A teljes ülés elismerését fejezte ki báró Stauner-Tovornok Ágoston elnök az anket vezetőjeért.

A 4%-os forint-értékű községi kötelezők kisorsolása. A magyar jelzálog-hitelbank 4%-os községi kötelezőinek 1908. augusztus 1-én történt kisorsolása alkalmával a következő számok huzzattak ki, u. m.: 1 drb 5000 frtos 308 szám, 12 drb 1000 frtos 112, 819, 957, 1026, 2445, 2509, 2744, 3601, 5209, 5512, 5879, 6037 számok, 4 drb 500 frtos 266, 325, 516, 673 számok, 20 drb 100 frtos 1041, 1236, 1437, 1523, 1580, 1797, 1976, 2113, 2132, 2133, 2147, 2175, 2297, 2508, 2517, 2588, 2839, 3015, 3047, 3273 számukat.

Villamos vasutaink forgalma. A budapesti közúti vaspálya társaságnak július havában 982,494 korona bevétele volt; a múlt év július havában 913,692 korona. Az összbevétel január 1-től július 30-ig 6.595,457 korona volt, a múlt év hasonló időszakában 5.917,230 koronára rugott. — A budapesti villamos városi vasút részvénytársaság vonalain f. év július havában összesen 412,700 korona bevétel éretett el. A múlt év ugyanezen hónapjában a bevétel 402,956 koronát tett ki. A f. év január 1-től az összes bevétel 3.237,284 koronára rugott a múlt év ugyanezen időszakában elért 3.004,889 korona bevétellel szemben.

A Leánykihazasító Egylet forgalma. Az Első Leánykihazasító Egylet mint szövetkezet. Gyermekek és életbiztosító intézetnél július havában 2.014,500 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtatott be és 1.696,000 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 128,504 korona 02 fillér fizettetett ki. 1908. január 1-től július 31-éig bezárólag 11.775,900 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtatott be és 10.123,300 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében a folyó évben 898,518 korona 91 fillér és az intézet fennállása óta 13.296,404 korona 82 fillér fizettetett ki.

Hajózás. Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság gőzsei közül a „Mátyás király” Valencziából Fiuméba, a „Deák” Fiuméből Rouenba, a „Széchenyi” Fiuméből Rotterdamba indult, penken a „Kolosvár” Rouenből Fiuméba érkezett.

DR. HÖNIG IZSÓ
Elektrotherapiai és Röntgen-
Intézete. Elektromágneses gyógyítás
 Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
 Telefon 102-38.

Gyógytényezők:	Idégyengességi állapotok
Elektromágneses gyógyítás.	Almatlanság.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Hűdések (Paralysis).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalsalfo).	Idégyfájdalmak, Idégyzabák (Neuralgiák, Ischias).
Kék fényvaló kezelés.	Gerincvelősorradás (Tuberculosis).
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Szívelbetegségek.
Villamos fénnyűfürdők.	Véredényelmeszesedés.
Villamos masszázs (Vibratio).	Köszvény és csusz (Rheumatismus, húgysavas lerakódások, izületi és csontbajok).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Székrekedés.
Villamos vízfürdők.	Anyagserebajok. (Előfokú cukorbetegség, vérszegénység).
Szénsavas fürdők.	Bőrbajok. Bőrbetegségek.
Főbb javallatok:	Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Altlanság, Idégyengesség (neurasthenia, hysteria).	Anyanyeres csomók.

— Gondolts d. 6-11-ig, d. 12-1-ig
 Készlet egész napon 2. — — Készlet egész napon 2.

Amort. román járadék 1905. —, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.35, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. —, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 95.75, 4 százalékos unifikált török jár. 96.02, Török sorsjegy 177.75, Török dohányrészevénye 939.—, Osztrák földhitelintézet 1115, Osztr. Länderbank 467.—, Magyar jelzálogbank 455.—, Banque de Paris 1451, Banque Ottomane 698.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridional vasut 654, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 536.—, Rio Tinto 16.76, Sucrerie d'Egypte 31.—, Tula 234.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 151, Chartered —, De Beers 268.—, East Rand 101.50, Jagersfontein 88.75, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 49.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csek Londonra 251.30, Magánkamatláb 1 1/2. Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

1908. július 31-én.

Jelentősebb üzlet csak a gyümölcsfélékben van. Dinnye naponta nagy mennyiségben érkezik és csökkenő árban nyer elhelyezést. Görög fajtájú, turkesztán s cantalup, jó kereslet mellett, kedvező árban talál vevőre, míg a selejtesebb árú nagy tömegével szemben a kereslet árengedmény nyújtását követeli. Délmagyarországi szőlő ma nagyobb mennyiségben érkező, az árak lényegesen estek. Finomabb fajták ára azonban tartott maradt. Korai burgonyában az üzlet csendes, az árak némileg csökkentek. Tojás változatlan.

Mai árak:

Husneműk: Helybelli marhahús hátulja 128-140 K, eleje 112-120 K, vidéki borjú, bőrbőn hosszan mérve sulylevonás nélkül 70-80 K helybelli borjúhús 84-96 K, sertésbőr szalonával 132-134 K, lehuzott sertés 146-150 K, szalonna friss 128-132 K, szalonna sózott 116-120 K, szalonna füstölt 128-132 K, olvasztani való 120-124 K, hárj 144-156 K, sertészsír 136-140 K, mind métermázsánként. Füstölthús

(vidéki) kg.-ja 1.30-2.00 K, hazai sonka 1.84-2.10 K, szalámi magyar 3.20-3.40 K, nyári szalámi 1.20-1.40 K.

Vad: Öz 1.60-1.80 K, szarvas —.70—.80 K, dämvad —, vaddisznó —, K kg.-ként egészben, nyul nagy —, K, nyul süldő —, K, fogoly —, K, fácán —, K szalonka —, K, darabonként. Fenyvesmadár kötege —

Baromfi-félék: Élő rántani való csirke 1.50-2.— K, sütni való 2.60-2.80 K, kacsa sovány 2.60-3.40 K, kacsa hizott 4.—5.— K, liba fiatal 7.—12.— K, lud hizott 10.—16.— K, tyúk —, K, pulyka —, K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.40-1.60 K, hizott rucza 1.50-1.60 K, hizott pulyka —, K, levestyúk 1.90-2.40 K kg.-ként, Pulárd —, darabonként.

Zöldsejtelék: Burgonya (vagonáru) sárga 8.20 8.40 K, róza új 6.60-6.80 K, fehér —, K, kifli —, K, sárgarépa 5.—12.— K, petrezselyem 5.—12.— K, vöröshagyma makói 12.—13.— K, közönséges hazai 1.20-5.— K, fokhagyma 26.—28.— K, káposzta 10.—20 K 100 kg.-ként. Burgonya, új 16.—, K, kalarábé 2.—4.— fill, spárga solo K, közep —, K, leves — f kg.-ként. Zöldbab hüvelyes —, K, kifejtett —, K, zöldborsó hüvelyes —, K, kifejtett —, K. Paradicsom 14.—18.— K 100 kg.-ként. Uborka salátának 2.—5.— K, ecetbe —, 70-140 K 100 darabonként.

Gyümölcsfélék: Szőlő 30-1.20 fillér kg.-ként Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) —, K, másodrendű 12.32 K, harmadrendű apró áru —, K. Körte elsőrendű 20-40 K, másodrendű —, K, dió I. 40-60 K, II. 30-40 K. Fontos (rétes) alma 24-28 K.

Vegyesárak: Méz —.70—.95 K kilogrammonként

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, augusztus 1-én. (Hivatalos tudósítás). Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felül) — fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz

páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 127-129 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 129-131 fillér. Könnyű (páronként 250 kg-ig) 133-137 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertésleltékszám: 1908. évi július 30. napján volt készlet 38371 drb., 1908. július hó 31-én felhajtott 49 darab, 1908. július 31-én elszállított 270 darab, 1908 augusztus 1. napjára maradt készletben 38150 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, aug. 1. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 424 darab sertés, 12 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 252* darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 676 darab sertés, 12 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 316 darab sertés, 2 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 360 drb sertés, 10 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül életsulyban — fillér, életsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig, 96 100 fillér, életsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül — 112 fillérig, életsulylevonással 128-132 fillérig; fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig — fillér, életsulylevonással 130-136 fillérig, könnyű 220 kg-ig — fillér, életsulylevonással 128-136 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogramm felül —, könnyű 140 300 kgr-ig — fillérig, életsulylevonással — fillérig. Belföldi süldő —80 fillérig, horvát süldő — fillér Malacz — fillérig. — (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsulyban értendő.) A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató ERDŐS ARMAND.

Table with columns: Buza, Egyéb gabonafélék, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri magvak, Repoze, Burgonya, Különféle termények. It lists various agricultural products and their prices in different units.

Table with columns: Államadósság közkölcsönök, Záloglevelek, Biztosító társaságok, Gözmalom, Különféle vállalatok. It lists financial and industrial data, including interest rates and company information.

Table with columns: Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Sorsjegyek, Pénztermékek és váltók. It lists bank shares, savings banks, lottery tickets, and other financial instruments with their respective prices.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

203. számú játszma.

Játszották a prágai mesterversenyen 1908 május 27-én.

Vezérgyalog királygyalog ellen.

Világos:	Sötét:
Schlechter	Mises
1. e2-c4	d7-d5
2. e4xd5	Vd8xd5
3. Hb1-c3	Vd5-a5
4. Ff1-c4	Hg8-f6
5. d2-d3

Világos eltér a szokásos folytatástól, ami itt tudvalevőleg 5. d2-d4 volna.

5.	Hb8-c6
6. Fc1-d2	Hc6-d4

Fenyegetett 7. Hc3-d5.

Most már 7. Hc3-d5 nem érne semmit, mert 7... Va5-c5 kielégítő védelmet nyújtana. A tett lépésre világos tempóval fejlődik.

7.	Va5-b6
8. Hb5xd4	Vb6xd4
9. Hg1-f3	Vd4-d6

Hibás volna 9. ... Vd4xb2-vel gyalognyerésre játszani, mert 10. Ba1-b1, Vb2-a3 11. Fd2-b4, Va3-a4 12. 0-0 után sötét nagyon kényelmetlen állásba kerülne. A tett lépésnél azonban, mivel a vezér négy lépés múlva ugyanis b6-ra kénytelen menni, jobb volt azonnal 9. ... Vd4-b6.

10. Vd1-e2!

Kitűnő lépés, mely meghusztítja a sötét futár fejlődését g4-re.

10.	e7-c6
----------	-------

Ha 10. ... Fc8-g4, úgy 11. Fc4xf7, Kc8xf7 12. Hf3-e5 stb. következnek.

11. 0-0	Fc8-d7
12. Hf3-e5	Ff8-c7
13. Fd2-f4	Vd6-b6
14. Ff4-g5!	Fd7-b5

14. ... 0-0 nem ment 15. Fg5xf6 stb. tisztgrás miatt, 14. ... Fd7-c6-ra pedig 15. Hc5xf7 nyer.

15. a2-a4	Fb5xc4
16. Hc5xc4	Vb6-a6

Helyesebb volt 16. ... Vb6-c6.

17. Ve2-e5	0-0-0
18. Ve5-b5!

Világos ezzel azonnal jobb játékhoz jut; sötét kénytelen cserélni és arra a nyílt bástyavonalra igen erős lesz.

18.	Va6xb5
19. a4xb5	Fe7-c5
20. Fg5-e3	Bd8-d5

Sötétnek nem látni jobb folytatást; 20. Fc5-b6-ra következnek 21. Fe3xb6, a7xb6 22. Hc4-e5! stb. és nyer. 20. ... Fc5xe3 21. f2xe3 után pedig világos először e3-e4 s utána a bástyák duplázása következnek az a-vonalon.

21. Fe3xc5	Bd5xc5
22. Ba1xa7	Hf6-d7
23. b5-b6!	c7xb6
24. b2-b4	Bc5-c6
25. b4-b5	Bc6-c5

Nem jobb 25. ... Bc6-c7 sem, 26. Hc4-d6, Kc8-b8 27. Bf1-a1 miatt.

26. Hc4-d6	Kc8-c7
27. Hd6xb7	Bc5xb5

Ha 27. ... Bc5xc2, úgy 28. Hb7-c5, Kc7-b8 29. Bf1-a1 és nyer.

28. Hb7-d8!	Kc7xd8
29. Ba7-a8	Kd8-e7
30. Ba8xb8	Hd7-f8
31. g2-g3	g7-g6
32. Bf1-a1	Bb5-a5
33. Ba1-b1

Világosnak természetesen nem szabad a bástyát cserélni.

33.	Ba5-a6
34. Bb1-b4	föladja.

204. számú játszma

Játszották a prágai mesterversenyen 1908 május 29-én.

Hármas huszárjáték.

Világos:	Sötét:
Treybal F.	Süchting
1. e2-c4	e7-c5
2. Hg1-f3	Hb8-c6
3. Hb1-c3	g7-g6

Ez a Steinitz által bevezetett védelem, mely az 1870. bádeni versenyek után egy ideig igen használatos, napjainkban már alig fordul elő. Ha sötét a négyes-huszárjátékot akarja elkerülni, úgy jobb

3. ... Ff8-b4, mely folytatást Schlechter ismételt sikerrel alkalmazott.

4. d2-d4

Általában ez volt a szokásos, de Paulsen egy játszmában Anderssen ellen 4. Ff1-c4-el folytatta és 4. ... Ff8-g7 5. a2-a3, d7-d6 6. d2-d3, Fc8-g4 7. h2-h3, Fg4xf3 8. Vd1xf3, Vd8-d7 9. Hc3-e2 után egyenlő játékot ért el.

4.	e5xd4
5. Hf3xd4

Igy írja elő a teoria; sokkal jobb azonban 5. Hc3-b5, Ff8-g7 6. Fc1-g5!, f7-f6 7. Fg5-f4, d7-d6 8. Hb5xd4 stb.

5.	Ff8-g7
6. Fc1-e3	Hg8-f6
7. Hd4xc6

A csere nem szükséges, jobb 7. Vd1-d2 és Ff1-e2.

7.	b7xc6
8. Ff1-c4

Számításba jön 8. Ff1-e2. Schlechter a következő támadójátékot ajánlja. 8. e4-e5, Hf6-g8 9. f2-f4 és ha f7-f6, úgy 10. f4-f5.

8.	Vd8-e7
9. Vd1-d3	0-0
10. 0-0	Bf8-e8
11. Fe3-g5

Jobb volt 11. f2-f3, például 11. ... d7-d5 12. Fc4xb3, d5xe4 13. Hc3xe4, Hf6xe4 14. f3xe4 és sötétnek védeni kell az f7 pontot.

11.	Ve7-c5
12. Fg5xf6	Fg7xf6
13. Kg1-h1?

Sulyos hiba, mire a játék azonnal tarthatatlanná válik.

13. Fc4-b3 volt helyén.	d7-d5!
13.
14. Fc4-b3

14. eXd5, Fc8-f5 után elvész a c4 futár.

14.	Ff6xc3
15. b2xc3	Be8xe4
16. Vd3-g3	Fc8-a6

Világos feladja, állása reménytelen.

Sakk-üzenetek.

Kiváncsi. Ön különösképpen találja, hogy az egyetlen magyar sakk-újság a Prágában oly kitűnő sikerrel szerepelt Abonyitól éppen egy veszített játszmat látott jónak közölni. Mi hozzátesszük még azt, hogy az egyetlen játszmat, melyet A. a csoportversenyen elvesztett. — Hogy mi ennek az oka? Lehetséges, hogy a lap szerkesztője, verseny után csupán, azért közli egyes játszóknak, vagy játszóknak veszített játszmatát, hogy a kimutatott hibákból úgy az illető játékos, valamint a magyar sakkozók okuljanak. Ha ez így van, akkor ez dicseretre méltó dolog. Csak azt nem értjük, hogy néhány verseny után, melyet a t. szerkesztő ur változó eredménnyel játszott végig, miért nem hódolt ez elvnek s miért nem csatolt lapjához ehhez képest mellékletet — külön füzetben?

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 1. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gergely Kornélia dévai állami polgári iskolai helyettes-tanítónőt a belényesi állami polgári iskolához a XI. fizetési osztályba segéd-tanítónővé, Pojárné Lengyel Mária és Hrabéczy Jolán belényesi állami polgári iskolai helyettes-tanítónőket ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segéd-tanítónőkké, Biró Irén orosházi állami polgári iskolai helyettes-tanítónőt a turkevei állami polgári iskolához a XI. fizetési osztályba segéd-tanítónővé; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök báró Pongrácz Albert budapesti lakost ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztte a fő- és székvárosi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez; a kereskedelemügyi miniszter Szalai Gábor, Buszói Mihály és Hrubai József zuhatagkalauzsegedeket az aldunai hajózási hatósághoz fizetés nélküli II. osztályu zuhatagkalauzokká; a vukovári pénzügyigazgatóság Markovics Márk vámgyakornokjelöltet a zimonyi fővámmihatalhoz fizetés nélküli vámgyakornokká; a nagyszombati állami elmeorvosintézet igazgatója Miesz Mihály intézeti hivatalszolgálati intézeti levélhordóvá nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Varga Jenő nagyszombati állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanebben a minőségében a brádi állami polgári iskolához helyezte át és az igazgatói teendővel is megbízta, Benedek János pástói állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanebben a minőségében a turkevei állami polgári iskolához, Jerome Róbert karánsebesi állami polgári iskolai rendes tanítót pedig ugyanebben a minőségében a nagyszombati állami polgári iskolához helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Teitelbaum Ottó és Erzsébet budapesti lakosok családjai nevének Tihanyira kért átváltoztatását megengedte.

IDEGENEK UTMUTATOJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár teásütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközözi.

Fleischmann Lípót szalámi és füstölt húsu gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27-08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Triestini) áll. biztosító-társaság Ala ut 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint flonellási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítmány-, betörésses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Légbiztosítás a Magyar légg- és vízszonbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Elő o. áll. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Elő Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-közt 40-42. Alapítatott: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főeljárású helye: VI. Andrásy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-közt 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-közt 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Droga és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett). Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12-30. Hozz Isidor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorogvár.

Arnok J. Henrik, Budapest, Gyár: IX. Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrásy-ut 82. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legjutányosabbak. Vidéki megrendelésekre különös súlyt-fektetünk. Arjegyék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszeszvezeték és csatornázás.

Pizsurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, épületbelső mőhelye és horgany díszítmények gyára. Légszesz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, arnyékszékék, vizeldék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvíz-gyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések fűtő-fűzhely összeköttetéssel vagy saját fűzhelyvel. Ambergi légszeszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszesz-készülék minden házban. Telefon 20-83.

Angol férfi- és nőiszabó.

Pobner Ferenc férfi és női szabó Váci-utca 26. Parisi-utca szrok. Allandó nagy választék a legújabb divatszövetekben.

Villamosságai berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamosságai részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lípót-közt 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos-vasutakat. Bányá-vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikkeit. *Különlegességek:* felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztalisz, tálak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemruk.

Szenágy, Hoffmann és Társa selyemruházása IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenágy cég van, tisztelettel kérjük, selyemruházunknak szóla b. rendeléményeknél a pontos címünknek szives kírását, Szenágy, Hoffmann és Társa selyemruházás kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

Az agyvelő.

Irta: Meyrink Gusztáv.

A plébános már előre örült Márton testvére-
nek, aki hazatérőben volt a délvidékről és ami-
kor ez végre belépett az ódivatu szobába, —
egy órával előbb, mint ahogy várták, — min-
den örömmel egyszerre vége lett.

Mi volt az oka, azt a plébános nem tudta
megérteni, csak érezte, mint ahogy az ember
megérzi a novemberi napot, amikor a világ
mintha hamuvá akarna szétmállani.

Az első pillanatban az öreg Orsolya sem
birt szólni.

Márton megbarnult, mintha egyiptomi vol-
na és barátságosan mosolygott, amikor a plébá-
nossal kezét szorított.

Vacsorára persze otthon marad és csöppet
sem fáradt, — mondotta. Legközelebb valame-
lyik nap a fővárosba kell ugyan mennie, de
azután az egész nyarat otthon akarja tölteni.

Iju korukról beszélgettek, mikor még élt
az atyjuk — és a plébános észrevette, hogy
Márton arcának sajátságos mélabus vonása
még inkább fokozódott

— Nem hiszed-e te is, hogy bizonyos meg-
lepő, élebevigó események csak azért követ-
keznek be szükségképpen, mert az ember nem
fojtathja el magában az azoktól való titkos fé-
lelmet? — ezek voltak Márton utolsó szavai,
amikor aludni mentek. — És emlékszel-e még,
milyen iszonyu borzalom fogott el már kis gyer-
mekkoromban, amikor egy alkalommal a kony-
hában véres borjuvelőt pillantottam meg...?

A plébános nem birt elaludni. Mintha fojtó,
kísérteties köd borult volna az imént még oly
barátságos szobára.

— Az újság, a szokatlanság, — gondolta a
plébános.

De nem az újság, a szokatlanság, hanem
más valami volt, amit a testvére magával
hozott.

Mintha mások volnának a butorok, mint ed-
dig. A régi képek úgy függnek a falon, mintha
valami láthatatlan erő szoritáná oda. Az a szo-
rongó sejtés támadt az emberben, mintha vala-
mi rejtélyes, idegen gondolat pusztia megvil-
lanásának hirtelen, rendkívüli változást kellene
felidéznie... Csak semmi újat ne gondolj, —
maradj a réginnél, a mindennapinál, — így int
egy belső szózat. A gondolat veszedelmes, mint
a villám!

Nem ment ki a plébános fejéből Márton ka-
landja az omdurmani csata után, amikor az
obeszknégek kezeibe jutott, akik őt egy fá-
hoz kötötték — — — A fővarázsló kijön a kony-
hájából, Márton elé térdel és véres emberi agy-
velőt tesz a dobra, amelyet rabnó tart a kezében.

Azután a varázsló hosszú tüvel beleszur
több helyen ebbe az agyvelőbe és Márton min-
den egyes szurásnál felordít, mert a saját fejében
érzi a szurást.

Mit jelentsen ez?!

Uram, irgalamazz nekik!...

Angol katonák vitték akkor a tábori kór-
házba Márton, akinek minden tagja megbéult.

Egyszer a plébános önkívüli állapotban ta-
lálta otthon a testvérét.

A mézsáros hust hozott, — jelentette az
öreg Orsolya — és akkor Márton ur minden ok-
 nélkül egyszerre elájult.

— Ez nem mehet így tovább. Büffelklein ta-
nár ideggyógyintézetébe kell menned. Ez az em-
ber világhírnek örvend, így szólt a plébános test-
véréhez, mikor magához tért. És Márton bele-
egyezett.

— Schleiden ur? Bátyja, a plébános ur már
szólt nekem önről. — Foglaljon helyet és mondja
el a baját röviden, így szólt Büffelklein tanár,
amikor Márton a rendelő-szobába lépett.

— Márton leült és így kezdte:

— Három hónappal az omdurmani esemény
után, tetszik tudni, az utolsó benuási tünetek...

— Mutassa a nyelvét... hm, semmi elvál-
tozás, mérsékelt tremor, — szólt közbe a tanár.

Miért nem beszél tovább?...

— Az utolsó benuási tünetek — folytatta
Márton.

— Rakja az egyik lábát a másikra... így,
még jobban... így! — parancsolta a tudós és

azután kis aczékalapáccsal a pacziens lábszá-
rára ütött, közvetlenül a térdkalács alatt. A láb
a magasba szökött.

— Fokozott reflexzok, — mondotta a ta-
nár. — Mindig mutatkoztak önnél a fokozot re-
flexzok?

— Nem tudom. Sohasem ütöttem a térdem-
re, — felelte Márton.

— Hunyja be az egyik szemét... most a
másikat... nyissa ki a balszemét... így; most
a jobbat... jól van; a fényreflexzok rendben
vannak. Mindig rendben volt önnél a fényre-
fleksz, kivált az utóbbi időben, Schleiden ur?
Márton elszántan halgatott.

— A zilyen tüneteket pedig meg kellett volna
figyelnie, — jegyezte meg szemrehányólag a ta-
nár, majd pedig azt mondta a betegnek, hogy
vetközzék le.

Hosszas, alapos vizsgálat következett ez-
után, amelyet az orvos a mély gondolkodásnak
minden jelével végzett és közben latin szavakat
mormolt.

— Az imént azt mondta ön, hogy benuási
tünetei vannak, de én ilyeneket nem találok, —
mondotta hirtelen.

— Nem; hisz éppen azt akartam mondani,
hogy három hónap múlva megszűntek, — felelte
Schleiden Márton.

— Hát az ur már olyan régóta beteg?
Márton álmélkodó arcot vágott.

— Csodálatos jelenség, hogy a német paczi-
ensek majdnem valamennyien ilyen homályosan
fejezik ki magukat, — mondotta barátságos mo-
solylyal a tanár. — Volna ön csak jelen egyszer
orvosi vizsgálatnál valamelyik francia klinikán,
milyen szabatosan fejezi ki magát ott az egy-
szerű ember is!... Egyébiránt az ön betegsége
nem komoly természetű. Neuraszténia, semmi
egyéb... Bizonyára az is érdekelné fogja önt
hogy nekünk orvosoknak éppen a legutóbbi idő-
ben sikerült ezeknek az idegbajoknak a végére
járni... Igenis, a modern kutatási módszer ál-
dása az, hogy ma már egészen bizonyosan tud-
juk, hogy jóformán semmiféle szert — orvossá-
got — sem alkalmazhatunk... Czéltudatosan
megfigyelni a körtüneteket! Napról-napra! Ön
bámulna, hogy ezzel mit tudunk elérni. Hisz ön
ért engem... Meg aztán a földolog: kerüljön
minden felindulást, ez önnek méreg — és minden
másodnap jelentkeznek nálam vizitre... Tehát
még egyszer mondom: semmi izgalom!

A tanár kezét fogott a beteggel és úgy lát-
szott, mintha a szellemi megerőltetés kifáraszt-
otta volna.

A szanatórium tömör középület volt, egy
tisztá utca sarkán, amely a legcsöndesebb vá-
rosrészt metszette.

Szemközt vele Zahradka grófné ódon pala-
tája állt, amelynek állandóan lefüggönyözött ab-
lakai fokozták az élettelen utca betegesen nyu-
gódtt benyomását.

Szinte soha sem járt arra senki, mert a sü-
rűn látogatott szanatórium bejárata a másik ol-
dalon volt, a diszkert mellett, a két vén
gesztenyefa közt.

Schleiden Márton szerette a magányt és ki
nem állhatta a kertet virágszönyegeivel, kere-
kes székeivel és szeszélyes betegeivel, az unal-
mas szökőkúttal és az ostoba üveggolyókkal.

Vonzotta e csöndes utca és az ódon palota,
a sötét rácsos ablakokkal. Vajon mi lehet oda-
benn?

Régi, szinehagyott gobelinek, kopott buto-
rok, bebukolt üvegszillárok. Egy őszhajú nő,
fehér szemöldökkel és fanyar, rideg vonásokkal,
akit elfelejtett az élet és a halál.

Márton minden nap elment a palota előtt.
Ilyen néptelen utczákon szorosan a házak
mellett kell haladni.

Schleiden Mártonnak sajátságosan nyugodt,
kimért volt a járása, mint az olyan embereké,
akik sokáig éltek a tropikus égöv alatt. Ő nem
zavarta meg az utca képét; nagyon jól illettek
egymáshoz ezek a vadidegen létalakzatok.

Három forró nap következett és Márton
minden alkalommal találkozott magános utjában
azzal az öreggel, aki állandóan egy gipszfigurát
vitt.

Mellszobor volt, közönséges arczczal, ame-
lyet senki sem jegyezhetett meg magának...

Ezuttal egymásba ütközött a két ember —
olyan ügyetlen volt az öreg!

A mellszobor megingott és lassan a földre
esett.

Lassan esik minden, csak hogy ezt nem tud-
ják az emberek, akik nem érnek reá a megfigye-
lésre...

A gipszfej összetört és a fehér cserepek kö-
zül véres emberi agyvelő bugygyant ki...

Schleiden Márton merően oda nézett, kiegye-
nesedett és arca ónszínűre vált. Azután szétter-
jesztette karjait és mind a két kezével az arczába
csapott.

Nagyot sóhajtott és elvágódott...

A tanár és a két segédorvos véletlenül látta
az ablakból a történeteket.

A beteg nemsokára a rendelőszobában fe-
küdtt, teljesen megbéulva és eszméletlenül.

Fél órával később bekövetkezett a halál...

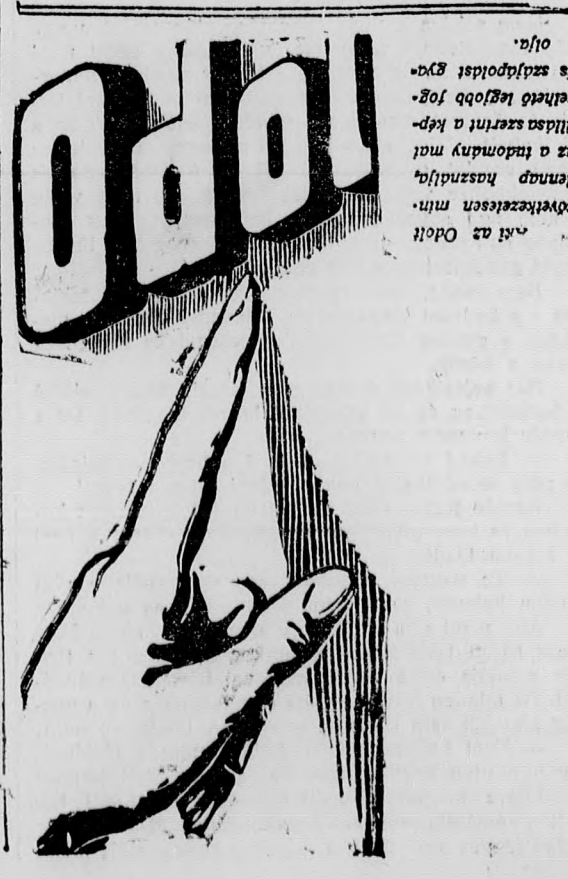
A plébános, akit sürgönyileg szőlítottak a
szanatóriumba, sirva állt meg a tudomány em-
bere előtt:

— Hogyan történhetett még mindez oly
gyorsan, tanár ur?

— Előre volt látható, kedves plébános ur,
— felelte a tudós. — Mi szigoruan tartottuk
magunkat a tapasztalatokhoz, amelyeket mi or-
vosok az évek folyamán a gyógytudományban
szereztünk. De ha a beteg maga nem követi azt,
amit az orvos rendelt, akkor kárba vész minden
orvosi tudomány.

— Ki volt az az ember a gipszfigurával?
szólt közbe a plébános.

— Ön olyan mellékes körülmények iránt
tudakozódik, amelyeknek megfigyelésére nincs
sem időm, sem kedvem... De hadd folytassam:
itt, ebben a szobában ismételtelen a leglátá-
rozottabban figyelmeztettem a testvérét, hogy
— tartózkodjék mindennemű felindulástól, —
orvosiilag figyelmeztettem! De aki nem engedel-
meskedett, az a testvére volt. Az eset engem is
mélyen megrendített, kedves barátom, de ön
igazat fog nekem adni, hogy földolog az orvosi
rendelet szigorú megtartása és én az egész szé-
rencsétlenségnek magam is szemtanúja vol-
tam... Testvére a legnagyobb izgatottsággal
a fejéhez kap, megtántorodik és összerogy...
Természetesen ekkor már későn jött minden se-
gítség... Én már ma megjósolhatom önnek a
bonczolás eredményét: a szürke agykéreg
szklerozisa következtében az agy nagyfoku vér-
telensége... Most pedig nyugodjék meg, ked-
ves plébános ur, szivlelle meg ezt a monást és
tanuljon belőle: „Ki mint vet, úgy arat“. Ridegen
hangzik, de ön tudja, hogy az igazságnak erős
tanítványokra van szüksége.

... az az Odell
következése min-
denap használja
az a tudomány ma-
díltas szerint a kép-
zethető legelső fog-
és szájfodort gy...

Természetráji népmesék.

Verejtékhuállással esik jól a kenyér.

Volt egyszer egy ember, meg egy asszony, akik kórcsmát tartottak az ut mentén. Ugy esett, hogy Krisztus urunknak: és szent Péternek arra jött az útja.

— Péter — szót Krisztus urunk — talán jó lenne már, ha falatoznánk egyet és innánk egy cseppceske bort.

— Ahogy neked tetszik, Uram — felelte Péter. — Nincs neked valami jó harapni való a tarisznyádban?

— Nekem nincs, de lesz a jó Istennek, meg ennek a háznak a jóvoltából — mondta Péter és egyet bökött az ujjával az utszéli csárdá felé.

Be is mentek szépségesen a korcsmába, adattak maguknak valami harapni valót, amilyen éppen volt, azt leöntötték egy kis borocskával és megkönyömbültek.

Avval Krisztus urunk — legyen kegyelmes hozzátk! — kihuzotte a zsebéből egy pénzzel teli erszényt, megfizette, amit a csárdás kívánt, aztán ismét utnak eredt.

A korcsmáros pedig sovárgott a kincs után, egy oldaluton utánuk sietett a vándoroknak, hogy elejök kerüljön s alattomosan elpusztítsa őket. Alig bukkant ki elejök az utra, legott teherhordó számmá változott. Krisztus urunk kötelet kötött a nyakára és bement vele a legközelebbi faluba. Ott megkötötte az alkat egy becsületes paraszttal, olyaténképpen, hogy a paraszt hordjon a számon tizenkét eszterdön át zsákot, meszet, rőzsét és mindenféle terhet, amit csak akar. Ez után a határidő után pedig a szamarat ide vezeti erre helyre megint és ennyit meg ennyit fizet majd a szolgálatért.

A paraszt ehhez tartotta magát és a szamarat nem kimélte egy cseppet sem. A tizenkét eszterdő elteltével Krisztus urunknak pontosan visszaadta a szamarat ismét, Krisztus pedig oda vezette a korcsmá elé.

— Ki van itthon? — kiáltott be a zárt ajtón. — Én, — felelte az asszony belülről s kinyitotta az ajtót.

— Micsoda? Csak magad vagy? Hát az urad? — Nekem csak volt uram. Tizenkét eszterdeje éppen, hogy betért hozzánk két vándoreMBER, ettek, ittak, fizettek és elmentek utjokra. Az uram utánok ment... Ettől az időtől fogva soha nem láttam. Mintha csak a föld nyelte volna el... Tüvé tettem mindent, befutottam többször az erdő, a jövő-menő emberektől uton-utfélen kérdezősködtem, betekintgettem még itt a kutba is: nem akadtam a nyomára.

— Megismernéd-e? — kérdezte Krisztus. — Hogy meg-e? Hogyne. Most is előttem van az ábrázata. Pedig rég ideje, hogy utolszor láttam, azóta sok víz lefolyt ezen a patakon...

Krisztus urunk egy kicsit meglegyintette a szamarat s ime, a szamar emberré változott... Rajta volt a nehéz munka nyoma. Krisztus urunk oda adta neki a pénzt, amit az ember számárképében a parasztnál megszolgált a munkájával és mondta:

— Verejtékkel kell annak dolgozni, fiam, aki meg akar gazdagodni. Verejtékhuállással esik jól a kenyér!

Ezt mondván, eltűnt.

Hogy támadt a tej-ut.

Nem sokára a világ teremtése után az Isten egy szép tündérléányt teremtett és oltalmába adott minden madarat az ég alatt. Ez a tündér minden vándor-madárnak megmutatta az utat, mikor tavasszal jöttek és ősszel mentek és mindegyiknek kijelölte a lakóhelyét. Mint anya a gyermekeire, azonképpen viselt gondot gyöngéd szívvvel az ő madaraira és segédelmökre volt, ahol csak tehetett. És mint virág a kelő nap sugarában ezer harmatcsepp alatt mosolyog és ragyog: olyan kedvesen ragyogott a tündér anyai gondviselésében és gondoskodásában.

Nem csoda, hogy az egész világ csak felé tekintett s a kedvest megszerette. Mindenki óhajtotta magának a gondos tündérléányt feleségül és seregesen jöttek a kérők.

Hát pejszikótól huzott ékes kocsin hajtott elejébe a Sarkesillag és tiz ajándékot hozott magával. De a tündér így szólt hozzá:

— Neked ott kell maradnod a helyeden mindig, te nem mozdulhatsz onnan! Menj Isten hírével!

Azután jött a Hold tiz pei lótlól huzott ezüst kocsi-ban és husz ajándékot hozott. De a tündér ő neki is szépen kiadta az útját:

— Te nagyon változó vagy és mindig a régi utadon haladsz, azért nem vagy alkalmas nekem!

Alig ment el a Hold nagy szomoruan, jött a Nap. Husz sárka lótlól huzott aranykocsin robogott a tündér palotája elé s hozott magával harmincz ajándékot. De minden fölséges volta és pompája, meg a gazdag ajándék sem használt semmit. A tündér mondta:

— Nem kellesz nekem. Neked, mint a Holdnak, nap-nap után örökké ugyanazt az utat kell járnod! Végre megjött éjszaktájáról ezer szürkétől huzott gyémántkocsin az Éjszaki fény. Megérkezése olyan fényes volt, hogy a tündér a kapuig eléje ment,

hogy fogadja. Teli koci aranyat és ezüstöt, gyöngyöt és más drágaságot hordtak be a jövevény szolgái a tündér házába. És ime, a völégény és ajándéka a tündért úgy elbájosolta, hogy magát eljegyezte vele. Mondta:

— Te nem járod örökké ugyanazt az utat, mint a többiek. Te akkor indulsz utnak, mikor akarsz és akkor nyugszol, mikor neked tetszik... Mindig új pompában és fényben jelensz meg, mindig más-más ruhát viselsz, mindig új kocsin és új lovakkal jársz. Te igazi völégény vagy, akit örömmel láthatnak...

Erre meg is tartották nagy fényvel az eljegyzésük ünnepeit. A Nap, Hold és Sarkesillag szomoruan nézték és irigyelték az Éjszaki fény boldogságát.

Sokáig nem időzhetett az Éjszaki fény a menyasszony házában, mert azonnal indulnia kellett vissza éjszaktáj felé. De bucsuzáskor megígérte, hogy a menyegzőre nemsokára visszatér s a menyasszonyát elviszi a házájába. Addig viselje gondját a menyasszonyi ékszereknek és készítsen el mindent a menyegzőre.

A tündér aztán egyebet sem tett, csak ékesítette magát s örömprepsve várta a völégényét...

Igy telt egyik nap a másik után. De a völégény nem jött kedveséhez, hogy a menyegzőt vele megtartsa... A tél elmúlt és a meleg tavasz újabb pompával ékesítette a földet. Majd eljött a nyár is, de a tündérléány völégényére még mindig hiába várt...

Ekkor a tündér elkezdett panaszkodni s buslakodott éjjel-nappal. A menyasszonyi ékszerben és fehér fátyolban, koszorúval a fején, ott ült a bársonyos réten nagy szomoruan s omló könyeitől megáradtak a völgyben a kis patakok... Nagy szívfüldalmában egyre a völégényére gondolt. Nem is figyelt most a madarakra, akik körülötte repedtek s bánatában vigasztalan iparkodtak; még az sem jutott eszébe, hogy a vándorokat utjokban vezesse s gondoskodjon eledelekről. Ugy bolyongtak szanaszét, repkedtek ide-oda és nem tudták, mit csináljanak és hol maradjanak.

Végre eljutott a tündér bánatának meg a madarak bajának a híre az uristen fülébe. Eltökélte magában, hogy segít mind a kettőjükön, mire megparancsolta a szeleknek, hogy az ő leányát vigyék föl hozzá a siralom völgyéből. Amint a bánatos tündér ott sirdogált egymagában a bársonyos réten, a szelek csöndesen körülölelték, észrevétlenül fölemelték és vitték az égbe, ahol aztán a kék boltozatot szépen letették...

Ott odaient a mennyei sátorban tartózkodik a tündérléány is... Fehér menyasszonyi fátyola szétterül hosszában az égen s aki a szemét a tej-utra emeli, ott látja menyasszonyi ékszerében a tündérléányt... Itt mutatja még most is a madaraknak a hosszú vándorlásuk útját. Innen néz az ég messze éjszaktája: az Éjszaki fény felé, üdvözlésére nyújtva ki a kezét... Egyszerre elfeledte a szenvedését. Az egykori boldog napok emléke ott él a lelkében. S ha közeleg a tél, örömmel látja az Éjszaki fényt hozzája jönni vendégül s mikor ott lesz, megújítja a régi frigyüket. De menyegzőt nem tarthatnak. Az Uristen a tündérléányt ékszereivel és fátyovál erősen odakötötte az éghez és a völégény nem viheti el onnan kedvesét... Így végezte el az Uristen az ő bölcsességében.

Igy támadt a tej-ut.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. augusztus 1-én reggel 7 órakor.

Prognózis a következő 24 órára

Változóköny és hűvösebb idő várható, elvéve esővel.

Helység	Levegőtér. mm	A hőmérséklet Celsius skálán	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm		Hőmér. fok C	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szentán	61.1	18.5	E	2	0	—	27	12
Ungvár	59.9	15.4	NE	1	4	1	28	14
Késmárk	—	—	—	—	—	—	—	—
Losonc	59.8	19.4	NW	2	8	3	28	16
Ógyalla	61.2	18.2	NW	2	8	1	31	16
Budapest	60.7	16.6	NW	2	4	2	29	16
Hérvény	62.1	18.0	N	5	4	1	30	15
Köszhely	62.7	19.6	N	5	3	1	30	15
Pécs	61.8	23.9	N	5	3	1	31	19
Zórád	61.9	21.1	NENE	1	4	ny	29	20
Pécs	62.9	22.1	N	1	4	ny	29	20
Pécs	62.9	19.9	W	1	4	ny	29	17
Szeged	61.6	19.7	E	1	0	—	28	16
Tomcsány	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyvárad	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolozsvár	61.2	15.8	—	—	—	—	28	11
Nagyvárad	60.5	16.7	S	1	0	1	24	13
Szatmár	—	—	—	—	—	—	—	—
Reor	—	18.4	N	1	4	2	28	15
Arvad	—	12.2	E	1	4	25	21	18
Solymos	—	11.0	NW	4	2	6	28	14
Komárom	—	18.8	NW	4	1	—	28	18
Magyar-Ovár	—	18.0	NW	2	3	—	28	18
Sopron	—	16.4	NW	3	4	11	25	13
Észék	—	—	NW	1	2	4	33	16
Görbenica	—	21.6	—	—	—	—	—	—
Doboz	—	16.9	—	—	—	—	27	14
Doboz	—	19.7	NW	4	4	—	28	16
Körmény	—	22.0	WSW	2	4	—	27	16
Óróháza	—	21.0	—E	3	4	—	28	18
Arad	—	21.0	—E	3	4	—	28	18
Zsombolya	—	21.0	NW	1	4	ny	29	16
Vasvár	—	—	—	—	—	—	—	—
Orsova	—	19.1	—	—	—	—	31	14

Kecskeméti Bortermelők Első Pinczeszövetkezeté, Kecskemét.

Ajánlja kitünő minőségű borait a következő áron:

Faj	Év-folyam	100 lit.			7 de lit.
		Kor	Fillér	Fillér	
Kadarka	1907	46	74	66	
Ezerjő	1907	48	76	68	
Rizling	1907	52	80	70	
Tramini	1907	58	80	74	
Ezerjő	1906	60	85	76	
Ezerjő	1904	64	90	80	
Rizling	1904	66	100	80	
Szilváni	1904	80	120	90	
Burgundi	1904	80	120	90	
Szilváni	1903	90	130	100	
Muskotály	1903	100	140	110	
Burgundi	1903	100	140	110	
Tramini	1901	100	140	110	
Formint	1901	120	160	120	
Rainai Rizling	1901	140	200	140	

Kis üstön főzött saját égetésű pálinkák:

Törköly	1904	170	200	150
Cognac	1904	500	500	380
Barack	1902	600	600	450

A borok tisztán kezelt jó minőségéért, valódiságáért és pontos kiszolgálásért mindenkor felelősséget vállalunk.

Szállítási feltételek:

A borok szállítása készpénzfizetés vagy utánvét mellett hordókban, üvegekben (Demyon) és üvegekben történik. Hordót és üvegeköt fedeztetni kell. Különösen aduak, melyek 30 nap alatt bérmentve vissza küldendők. A hordókban szállítható legkisebb mennyiség hektoliter árban számítva 50 liter, üvegekben 3, 5, 10, 15, 20, 25 liter, melyre nézve a liter ára irányadó.

Egy 5 kg-os postacsomag: 3 drb. 1 literes vagy 4 drb. 7 deciliteres palack; rendelés kivánságára egy postacsomagban különféle fajtájú borokat is csomagolunk: Kecskemét, a postabélyeg keite.

Héjas Mihály
igazgató.

Hordó árak: 50-60 100-120 150-170 250
K 9.- 14.- 18.- 26.-

400 litertől föltele litrenként 3.- korona.

Demyon árak: 3 5 12 25 literes
1.40 1.80 3.- 5.- korona.

Kivonat az elismerő-levelekből:

Borokkal mindig teljesen meg voltam elégedve, azokat nem pancsolt, hanem természetes boroknak, így a szentmiséhez is alkalmasnak tartom
Bernátsky Ferencz
pápai-bányás, Hódmezővásárhely.

Az Önöktől vásárolt bort minden tekintetben kifogástalan s kiváló minőségűnek ítélem.
Báró Manassy Barkóczy György
Temes-Murány.

A küldött borral nagyon meg vagyok elégedve.
Hock János
orsz. képviselő, plébános, Kőbánya.

Ugyanolyan minőségű bort kérek, mint a minőt eddig kaptam, mert az eddigi úgy a vevőim, mint az én teljes megelégedésemre szolgált.
Wagner Géza
Győr - Szentmárton.

Több ízben szállított borokkal nagyon megvoltam elégedve és továbbra is megrendelőjűk maradok.
Niepel Vilmos
kőrjegyző, Morvaán.

Vendéglősöknek 100 literenként három korona engedélyt adunk.

Szerkesztői üzenetek

B. Ákos. 1. Ezt nem tudjuk. 2. Ha valaki egy... B. Ákos. 1. Ezt nem tudjuk. 2. Ha valaki egy... B. Ákos. 1. Ezt nem tudjuk. 2. Ha valaki egy...

Gazda. 1. Tessék panaszt emelni a postahivatal... Gazda. 1. Tessék panaszt emelni a postahivatal... Gazda. 1. Tessék panaszt emelni a postahivatal...

A gombai „Harcszölgő”. A mi mértékünket nem... A gombai „Harcszölgő”. A mi mértékünket nem... A gombai „Harcszölgő”. A mi mértékünket nem...

Dunapataj. Ha azóta a közjegyző előtt tett íg... Dunapataj. Ha azóta a közjegyző előtt tett íg... Dunapataj. Ha azóta a közjegyző előtt tett íg...

K. B., 110 s.v. Utána nézünk. Nem közölhetők: Fekete leves. Régi emlékek... K. B., 110 s.v. Utána nézünk. Nem közölhetők: Fekete leves. Régi emlékek... K. B., 110 s.v. Utána nézünk. Nem közölhetők: Fekete leves. Régi emlékek...

S. Sándor. 1. A törvény megengedi, hogy a... S. Sándor. 1. A törvény megengedi, hogy a... S. Sándor. 1. A törvény megengedi, hogy a...

Tudatlan. 1. A cím- és lakjegyzékben nem ta... Tudatlan. 1. A cím- és lakjegyzékben nem ta... Tudatlan. 1. A cím- és lakjegyzékben nem ta...

Bakfi. Kérdés: Illik-e zártkörű társaságban... Bakfi. Kérdés: Illik-e zártkörű társaságban... Bakfi. Kérdés: Illik-e zártkörű társaságban...

N. K., Lakzakállás. 1. A milói Vénusz... N. K., Lakzakállás. 1. A milói Vénusz... N. K., Lakzakállás. 1. A milói Vénusz...

S. J. (Jegyző.) Levelét átadtuk a közigazga... S. J. (Jegyző.) Levelét átadtuk a közigazga... S. J. (Jegyző.) Levelét átadtuk a közigazga...

A. J. Cz. Egyévi önkéntesi szolgálatra képesít... A. J. Cz. Egyévi önkéntesi szolgálatra képesít... A. J. Cz. Egyévi önkéntesi szolgálatra képesít...

Vizallas. m é t e r. j u l 31. a u g 1. j u l 31. a u g 1.

Ung. Perény. 0. — 0. —. Kézelték az amerikai felhőkarcolók... Ung. Perény. 0. — 0. —. Kézelték az amerikai felhőkarcolók... Ung. Perény. 0. — 0. —. Kézelték az amerikai felhőkarcolók...

B. K. 182. A berlini lapban mi is olvastuk a... B. K. 182. A berlini lapban mi is olvastuk a... B. K. 182. A berlini lapban mi is olvastuk a...

letek közül kiválasztottuk azt, amelyik önt leginkább... letetek közül kiválasztottuk azt, amelyik önt leginkább... letetek közül kiválasztottuk azt, amelyik önt leginkább...

H. Márton, Baja. 1. Igaza volt, a fogadást ön... H. Márton, Baja. 1. Igaza volt, a fogadást ön... H. Márton, Baja. 1. Igaza volt, a fogadást ön...

Uj pálya. 1. A pénzügyörög szervezete és szol... Uj pálya. 1. A pénzügyörög szervezete és szol... Uj pálya. 1. A pénzügyörög szervezete és szol...

Sorsjegy-kérdésekre. P. J. Nagyváradi. Sors... Sorsjegy-kérdésekre. P. J. Nagyváradi. Sors... Sorsjegy-kérdésekre. P. J. Nagyváradi. Sors...

N. K., Lakzakállás. 1. A milói Vénusz... N. K., Lakzakállás. 1. A milói Vénusz... N. K., Lakzakállás. 1. A milói Vénusz...

S. J. (Jegyző.) Levelét átadtuk a közigazga... S. J. (Jegyző.) Levelét átadtuk a közigazga... S. J. (Jegyző.) Levelét átadtuk a közigazga...

A. J. Cz. Egyévi önkéntesi szolgálatra képesít... A. J. Cz. Egyévi önkéntesi szolgálatra képesít... A. J. Cz. Egyévi önkéntesi szolgálatra képesít...

Vizallas. m é t e r. j u l 31. a u g 1. j u l 31. a u g 1.

Ung. Perény. 0. — 0. —. Kézelték az amerikai felhőkarcolók... Ung. Perény. 0. — 0. —. Kézelték az amerikai felhőkarcolók... Ung. Perény. 0. — 0. —. Kézelték az amerikai felhőkarcolók...

B. K. 182. A berlini lapban mi is olvastuk a... B. K. 182. A berlini lapban mi is olvastuk a... B. K. 182. A berlini lapban mi is olvastuk a...

KALLAI LAJOS motorgyára. BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám. (Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.) Teljes jótállás kitűnő eszépítésért!

Déli vasút. A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság budapesti gyors- és teheráru fuvarozási vállalata (Pollák B. és társa szállítocég Budapest, V. Sas-utca 16. sz.) gyors és teherárukat a vasuti üzletszabályzat 68. §-a értelmében Budapest főváros minden kerületéből (Obudát és a fővárosi vámvonalon kívüli eső helyeket kivéve) a felek lakásából (üzlethelyiségéből) Budapest d. v. állomásra és viszont.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok. A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek. Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük. Dobry Ant motor- és gépgyáraimnak magyarországi egyszárművelő: Szabó Emil és Társa Budapest, V., Hold-utca a23. sz

JAWWI szerek. Valódi francia és amerikai gyártmány! — Orvosiilag ajánlva! Feltétlenül biztos! Gummi. Eredeti csomagolásban! Akk: 12 db. finom minőség K 2-4 12 db. francia gyártm. 6-10 12 db. eredeti amerikai 10-12 Capot american (rövid) 4-6 12 db. finom — K 6-10 "Non plus ultra" 12-16 Minta-gyűjtemény szízesítő készlettel, 12 db K 6.— 25 db K 8.— Női övszer „Pesarium oculum” K 3.— Sérvkötő orvosi rendelésre való angol acél rugóval K 7-10. Cs. és kir. szabad. Keleti-léle pneumatikus polttalval — K 12.— Suspensor (erősítő) darabja — K 1-2.40 Havihaj kötő darabja — K 5-11 Maskó darabja — K 7-24 Gummi görögös-harisnya darabja — K 3-9 Irrigator teljesen felszerelve, darabja — K 1-1.88 Uji „Auto vaginal Spray” legmegbízhatóbb női különleges — K 15.— Szétháldós titoktartás mellett — Képes árjegyzék ingyen és barmintva. KELETI J. gummiárnk és beteg-ápolási eszközgyára Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/l.

VIZALLAS. m é t e r. j u l 31. a u g 1. j u l 31. a u g 1. Inn. Unga. Passau 2.63 2.89 Linz 0.17 0.20 Bécs 0.45 0.27 Pozsony 1.50 1.69 Komárom 2.72 2.82 Budapest 2.23 2.44 Paks 1.03 2.18 Mohács 3.18 3.3 Gombos 3.48 3.46 Uvidék 2.82 2.69 Pancsova 1.77 1.59 Ócsa 2.10 1.50 Mórvalu 0.76 1.10 Zselica 0.54 1.04 Troncsén 0.44 0.51 Szered 0.81 0.94 Szt. Goltthárd 0.40 0.40 Sárvár 0.12 0.10 Gár 2.28 1.10 Várasd 1.53 1.29 Záhony 0.23 0.28 Hares 1.02 1.02 Felső 0.88 0.88 M. Szentán. 0.16 0.18 Zsámbék 1.06 1.15 Mitróvicz 0.68 0.80 Dósa 0.25 0.22 Szentmár 1.22 2.45 Kraszna N. Máltó 0. — 0.90 Latorcva Munkács 0.24 0.74 Jaboreca Homonnas 0. — 0.25 Ung. Perény 0. — 0. —. Jász. M. Szeged 0.59 1.55 Tokoháza 0.69 1.50 V. Namény 0. — 3.23 Tokaj 3.68 3.89 Tiszaföld 4.48 3.86 Szolnok 4.24 1.90 Csongrád 4.18 0.69 Szeged 4.15 0.95 T. Becse 2.92 4.05 Títol 3.21 1.54 Hód 0.06 0.59 Bártfa 0.25 0.80 Ladócz 2.68 3.14 Szoleza 1.80 1.40 H. Németi 0.23 0.26 H. Maritta 0.10 0.59 B. Ulfalu 0.22 0.29 Cencs 0.70 0.65 N. Várasd 0.10 0.68 Balányos 0.61 0.84 Tonka 0.12 0.70 Arvahegy 0.62 0.58 Barostónó 0.01 0.27 Bács 1.18 2.60 Groma 2.40 2.40 Ge. Fehérvár 0.82 0.58 Branyicska 0. — 0. — Soborszl 0. — 0. — And 0.80 0.24 Makó 1. — 0.88 K. Kostély 0.21 1. — Ráza Kiszó 0.04 0.18 Bocskeik 0.72 0.05

EGYETERTÉS politikai napilap. Kiadja: KALLAI LAJOS MATYÁS

2. melők... zete, borait... 7 delit. 74 66 76 68 80 70 80 74 85 76 90 80 90 80 120 90 130 90 140 110 140 110 140 110 160 120 160 140... 200 150 300 380 400 450... rt, valódi-mindenkor... gy utánvét és 10vegek-mellett költséte vissza... bbb mennyi-egkorsókban a liter ára... literes vagy... ságára egy... somagolunk... Mihály... 170 250... 8. — 26. —... rona. 25 literes... 5. — korona... kből:... ltam... r... k... oz... rhely. ... nden tekin... inőségűnek... czy György... gyok... ény. ... kérek, mint... eddigi egy a... ledédesemre... ner Géza... Szentmárton... gyon... ende... mos... rvaár. ... renkénti... adunk.

KÜLÖNFÉLÉK.

Zepelin.

Nem kísér immár kételkedő mosoly
S a guny eldobja mérges fegyverét.
Megfejtve lesz az örök, mély titok,
Álmod a való küszöbére lép.

Ikaros sorsa többé nem gyötör.
Nem viasz a szárny, mely repülni kész
Égő fátylát oda fent viszi
Előbbre immár az emberi ész!...

Bolyongok lankás, letarolt mezőn,
— A barna rögre bibor nap ragyog —
S a mig tündököm a fényes jövőn.
Kigunyol a rög: „Az Ur én vagyok!

Hiába üztök merész álmokat
S repültök büszkén a felhők felett:
Tőlem elválni nem lehet soha!
Én adok örök pihenő helyet!”

Nógrádi Pap Dezső.

(Egy milliárd.) Kevés halandónak jutott az a kivételes szerencse, hogy egy kerek milliárd boldog tulajdonosának mondhatta magát. Egyeseket, ha még nincs is egy milliárdjuk, talán érdekelné fog, hogy mennyi is az egy milliárd, ezért közöljük az alábbi ismertetést: Egy milliárd aranyban 322.580 kilogrammot nyom. Ezzel az összeggel egy olyan kocskát lehetne megtölteni, melynek felülete 17 négyzetméter. Dróttá hengerítve, körül lehetne fogni vele a világot. Egy milliárd ezüstben már 5 millió kilogrammot nyom. Egy milliárdnak aranyban való elszállítására 64 vagon kell, melyek 400 méter hosszúak, mint foglalknak le. Ha a milliárd ezüstben van meg, úgy már 1000 vagon kell elszállítására. Ha egy milliárdot aranyban egymás mellé raknak, úgy 1050 kilométer hosszú, egymásra rakva 33.000 méter magas oszlopot kapnánk.

A NAGY TITOK

IRTA: W. COLLINS.

33

Elvettem a levelet és elolvastam a következő sorokat:

„És most hadd beszéljek Valériáról. Ird meg nekem, miként érzi magát, milyen a kinezése, mit csinál. Folyton csak ő rá gondolok. Minden nap újból meggyászolom az elvesztét. Bárcsak sohase tudta volna meg az iszonyu valóságot!

Mikor utoljára láttam, arról beszélt, hogy el fogja olvasni a pert. Megtette már? Azt hiszem, a szegyetől és kétségbeeséstől a föld alá süllyedtem volna, ha azután, hogy ő már elolvasta az ellenem támasztott vádat, vele szembe néztem volna. Ha csak rá gondolok is, beteg vagyok.

Még mindig fenntartja azt a reménytelen tervét, hogy bebizonyítja az én ártatlanságomat? Ha tényleg így állna a dolog, kérlek anyám, használj fel egész befolyásodat és vedd rá, hogy ezt a szerencsétlen tervet ejtse el egészen. Ne mulassz el semmit, hogy ezen tervétől eltereljed. Nem küldök neki üdvözlötet. Ne is hívjal vissza az ő emlékezetébe, hanem légy segítségére, hogy engem elfelejtessen. A legjobb, amit tehetek érte, az, hogy eltűnök az emlékezetéből is.”

Szótlannul visszaadtam anyósomnak a levelet.

— Ha ez el nem bántortalanítja, akkor egyáltalán semmi sem képes erre. Ne is beszéljünk ezen tárgyról többet.

Nem feleltem, csak halkán zokogtam a fátyolom mögött. A kilátásaim mind szomorubakká váltak; boldogtalan férjem reménytelenül

(A Napoleon-korból.) Ezernyolczszázhatban történt, hogy Napoleon Marengo nevű paripáján csapat-szemlére igyekezett. Vén katonái lábhoz eresztett fegyverrel várták a Pont-Royal előtt. Már éppen meg akarta kezdeni a szemlést, mikor a nézőközönség soraiból egy tizenöt éves ifju igyekszik kiszabadulni és utat tör magának a császár felé.

Sirel Sirel! — kiáltott az ifju, papírlapot lobogtatva a kezében.

Napoleon megparancsolta, hogy bocsássák elébe az ifjut, majd nyergében előrehajolva, átvette az iratot az ifju remegő kezéből.

Az austerlitz győző figyelmesen elolvasta az iratot s azután így szólt, mintegy magához: „Josephine jól mondta tegnap; megint megcsaltak, de ezuttal drágán fizetnek érte!... Ime, a fia annak a szerencsétlen embernek, akit oly kegyetlenül megszároltak le, mert a kötelességét teljesítette.

— Monsieur de Launay! — szolt aztán főnhangon az ifjuhoz — mondja meg az édes anyjának, a Bastille parancsnoka tiszteletreméltó özvegyének, hogy mátol fogva a saját pénztárából évi ezer tallér kegydíjat folyósítottam részére. Egy évet előre számított be javára s így az első évi kegydíjat holnap fölveheti.

Az ifju de Launay e nagyileküségtől megfiatva, aféltan omlott a Marengo lábai elé. Napoleon leugrott lováról s vizet kérve, maga élesztgette a szegény gyermeket. Amikor ismét eszméltre tért az ifju, Napoleon lovára pattant és odaszólt Duroc tábornoknak:

— Nyeregbe uralm!

Megsarkantyuzva paripáját, vágatva ugratott a gyalogság hosszú sorai elé.

(A biborfesték eredete.) Egy főnőcsizai pásztor nyáját legeltette a tengerparton, Tyrusnál. Kutyája, mely véletlenül tengeri csigát harapott ketté, rikító vörös orral tért vissza hozzá. A pásztor azt hitte, hogy az állat magát valahol megsebesítette, hozzá sietett, hogy a vért orráról letörölje és sebeit behigesse. De mennyire csodálkozott, mikor látta, hogy a gyapju, melylyel kutyája orrát megtörölte, piros lett, az eb pedig sértetlen. A pásztor mutogatta a

félvezetve, az egyetlen mentőeszköz mindketőnk részére csak az, ha én szoroson megmaradok elhatározásom mellett.

Férjemnek levele csak mindjobban megerősített ebben. Legalább ő nem felejtett el egészen és gyászolja elvesztésemet. Pillanatnyira ebből állt az erősségem.

Anyósom Benjámín háza előtt letett, egy szót azonban nem szólt a holnapi látogatás felől, melyre Dexter felszólított.

A reggel elkövetkezett, Macallan asszonytól levelet hozott.

— Nincs jogom az ön cselekedeteit felülbírálnom. De forrón óhajtom, bárcsak meg tudnám változtatni elhatározását Valéria; mert igazán őszinte barátinője vagyok. Jobban, mint bármikor sajnálom, hogy akkor nem voltam erélyesebb fiam házasságánál és nem ellenkeztem jobban ezt a szerencsétlen házasságot. Ha a fiam pontosabb adatokat mondott volna, ha megtudtam volna az ön nevét, önhöz siettem volna és talán sikerül saját fiamnak ellenségévé tenni őnt.

Miért kinezom szemrehányásokkal és rosszszalással? Mert felelősnek tartom magam az őnt ért szerencsétlenségért! Ez a gondolat érlelte meg bennem az irást is. Ne menjen el Dexterhez! Nem tudom leküzdeni azt a félelmet, hogy őnt ott valami kellemetlenség éri. Irjon neki néhány mentegető sort. Érzem, hogy őn meg fogja bánni, ha abba a házba visszér.

Azonnal irtam egy hálás levelet, azután beszálltam a ház előtt várakozó kocsiba és — Dexterhez hajtottam.

TIZENHATODIK FEJEZET.

Dexter címét ugyancsak jól megjegyeztem. Nyomorúságos utcákon zörögünk végig, melyekre még tegnapi emlékeztet, de melyek a nappali világításban még szegényesebbeknek és jésztöbbségnek látszottak.

szint, mely mindenkinek tetszett. Folytatta kísérleteit s rájött, hogy a tengerparton nagy számmal heverő csigáknak a teste ilyen gyönyörű piros színű. Később egész ruhát festett biborszínre. Oly híres lett a tyrusi bibor, hogy a régi korban a legnagyobb drágaságok közé tartozott és csak a királyok és hatalmasok tudták megfizetni.

(Fotografial felvételek a szivdobogásról.) Mint egy berlini fényképészeti szaklap jelenti, egy Weiss nevű köznagsbergi egyetemi tanár olyan készüléket talált fel, melylyel fényképfelvételeket lehet tenni a szivdobogásról. Egy a mellhez szorított csövön át a szivdobogás okozta hanghullámokat egy szappanbuborékra vezetjük, melyen egy kis emeltyű van elhelyezve. Ezen készülék segítségével sikerült a normális szivdobogásokat görbékben feltüntetni és a szivbajoknál előforduló mellékharangokat is fotografiallag megrögzíteni. Ez utóbbi körülmény mutatja az új készülék nagy fontosságát, amennyiben lehetővé teszi a szivbajról panaszokodó egyéneknek a biztos diagnózist. Az elmés készülék egyuttal más kis intenzitású hanghullámok megérzékesítésére is alkalmas.

(A szeplő eltávolítása.) Kevés bőrbetegség van, amely ellen annyit küzdött volna az ember, mint a szeplő ellen. Igaz, hogy a legszebb arcot is eléktelelteti az az apró barna pötty, amely különösen a finom, átlátszó arcbőrt lepi el tömegesen. És ami a legkeserűbb, nincs olyan szer, ami a szeplőt teljesen eltüntesse. Hiába ajánlják a sok csodaszert, a siker legfeljebb csak rövid ideig tart, azután előtűnik ismét a szeplők. Minden szeplőpusztítónak az a tulajdonsága, hogy a felső bőr festékrétegét lekopatja és az alatta képződő új bőrt világosabbá teszi. Ezt könnyen el lehet érni, ha egy-két százalékos szublimátot föloldunk és az arcz bőrt reggel-este beecseteljük vele. A felsőbőr rohamosan lehámlik és az új bőr néhány hétig tiszta és világos marad. Ez a kura azonban csakis orvosi felügyelettel végezhető, mivel igen erős. Sokat próbálkoznak a szeplő ellen a borakszal és kénnel, mind a kettő igazán nagyon ártalmatlan szer. Tizenöt gramm borakszót husz gramm kölni vízben föloldanak és százötven gramm alkohollal összekeverik. Ezzel a szerrel kétszer naponta le kell mosni az arcot. A kényes aramatikus eczetsavból készült pasztával keverik össze, úgy használják a szeplő ellen. Zöld, meg vörös fátvólól azt tartják, hogy meggátolja a szeplő képződését.

A kocsit behajtott egy utcába, melyben egy másik járműnek nem tudott volna kitérni és végre megállott egy falba vágott ajtónál. Alkalmasint ez a „Dexter-palota“ egy másik bejárója volt.

Meghuztam a csengőt. Mindjárt utána megjelent a hülye leány és hallgatagon végigvezetett egy sötét konyhán, rosszul világított folyosón arra a tornácra, melyet már tegnapi ismeretem.

Ott aztán egy néma kézmozdulattal mutatott a lépcsőre, mialatt arca vad, fenyegető kifejezést öltött. Rögtön utána eltűnt. Reszkettem a félelemtől, mikor a folyosón a rémes festmények megpillantottam, melyek a fal világosabb oldalán függtek. A szívem hallhatóan dobogott, amint az előszoba ajtajához közeledtem.

A lecsüngő szőnyeg, mely az ajtó belsejét pótolta, félre volt huzva. Bármilyen halk volt a lépésem, Dexter finom hallásával mégis észre vette.

— Ön az, Valéria asszony? — kérdezte csengő kellemes hangján; kérem lépjen be.

Beléptem a szobába.

A tolszék olyan halkán és simán gördült elém, hogy alig hallottam.

Dexter gyenge mozdulattal kezét nyújtotta. Fejét gondolattheresen lehajtotta, mig nagy, kék szeme szomorúan nézett rám.

Még csak legkisebb nyoma sem volt a vad képzelődéseknek, melyek tegnap annyira megijesztettek!

Csak a ruházata volt ismét olyan különös, mint előző nap. A kabátja tengerzöld atlaszból volt, a csuklón pedig súlyos karkötők voltak, antik-arany foglalásban.

(Folyt köv.)

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon 1908, augusztus 2-án.

Fővárosi nyári színház

Délután 3 órakor Cziganybárod.

Operetta 3 felvonásban. Irtó Jókai Mór. Zenejét szerzette Strauss János.

Este fél nyolcz órakor Csókkirály

Regényes daljáték 3 felv.

Műsor. Hétfő: A varázskörnyő. Kedd: A két egér. Szerda: Csókkirály. Csütörtök: A két egér. Péntek: Csókkirály. Szombat: Csókkirály. Vasárnap d. u. A komédiások. Este: Szép Helena.

Király színház Zárva

Műsor. Szombat: 100 év múlva. Vasárnap: 100 év múlva.

BEKETOW CIRKUSZ Varosliget

Ma vasárnap augusztus 2-án 2 NAGY ÜNNEPI DISZ ELŐADÁS 2. Mindkét előadásban fellépnek „Nino” a világ legerősebb embere. Nino 2 autómobil emel fel egyszerre a benne ülőkkel együtt. Az autómobil súlya 1800 kg. Verona csoport a jelenkor legkiválóbb kerékpárúvezetői 1 férfi 6 hölgy és az egész nagy műsor.

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nygyvendéglője VI. kerület, Andrassy - ut 39. szám. A szalmaözegek legkedveltebb étterme. Morsékkelt árak! * Kiváló kiszolgálás

Az újpesti hajóállomási vendéglőben naponta előhírből a közönség előtt szabad-tűzön főzött

HALÁSZLÉ

Dunal terezz. Gyönyörű kilátás. Katona-hangverseny.

Borsajtók, szőlőzúzó, arató- és vetőgépek a legolcsóbbak és legjobbak FEHÉR ÉS GHIMESSY gépgyárban, Budapest, VI. ker., Hungária-körút 84E. szám.

SZABADALMAKAT védjegyeket és mintatípusokat megszerző Szabadalmak Értékesítő Vállalat PASZTOR (bel. cég.) BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRUT 17. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 84-80.

Butor

készpénzért és részletre 3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készén raktaron a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata. Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer - Hitel- osztály megnyit a legolcsóbbtól a legfinomabbig kaphatók készpénz-ér: vagy banknál kölcsön-hető részletre.

A vásárolt zongorák vagy hangszer-értékét egy bank rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adós. A hangszer ára tehát csak annyi, mintha készpénzért venné. Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telepén. Budapest, Király-utca 88 szám. Prospektus és árjegyzék minden hangszer-értékétől külön díjmentesen.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszeszt. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főzetékhelyén. Gara Geza és Tsa drogéria Bpest, VIII. József-körút 78. Tűszék árjegyzékét kérem.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ. Kiváló hatása vese- és hólyagbajoknál. Szénsavdús, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített, rendkívül üdítő asztali víz. Üdít, gyógyít! Orvosilag ajánlva! Ivo-gyógymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fenyőkőpődés-nél a léptak és a kiválasztószervek hirtelen bántalmaitól kitűnő hatásának bizonyult.

FOGAK és fogsorokat szájpadlás nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitűnő 10 évi szavatosság mellett készit. Kiváló Guttermuth János műfog-spezialista. BUDAPEST, VII. ker., Baross-tér 22. I. jobbra 3.

TENNIS-RAKET JAVITO Tenisz-pálya-készítő és felszerelő Versenyjátékosok egyedül rakotjavítója. MACHER REZSO sportüzlet Budapest, IV., Koronaheroz utca 3. szám (Az udvaron)

„VALUTA” erszeny egy darab bőrből készitve ára 1 korona kizárólag. „Székely” bőrdoboznál VII. 9 Rakóc-ut 4. Árjegyzék ingyen.

Emberi műszemés. a természet után mozzatható pontosan az üreg szerint készitve. Augusztustól fogva Budapesten lesz: VII., Király-utca 89 főúdszint 3. az első magyar és ausztriai emberi műszem-készítőnél. Hatschek Béla. Található 8-12 és 2-7-ig. Postán küldött mintá szerinti készittem.

Internátus elemi iskolai fiuk számára. A „Kis-Svábhely” tövében levő „Szt. József”-nevelőintézetbe 6-10 éves fiuk vételnek lei havi 70 koronáért, melyért teljes ellátást és egyenruhát kap a növendék. Prospektust szivesen küld az igazgatóság: BUDAPEST, I. KER., ISTENHEGYI-UT 32.

NICOLA ODERO FU ALESSANDRO SESTRI Ponenteben a 17927. számú „U itások tengeri viznek édes vízzé való desztillálására szolgáló berendezéseken” czimu magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyáros kszai összekötötést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással, Kelemen M. István, mérnök, szabadalmi ügyvivő Budapesten, Royal-szálloda B.

Csak ROGÁTSY-féle BORAX-ot kérjünk! MAGYAR ASSZONYOK és leányok, ha az arc-, test- és kéz-bőrötököt üdén, tisztán, rózsásan és egészségesen akarjátok megtartani, használjátok kizárólagosan és állandóan a magyar gyártmányu, kitűnő és elismert Rogátsy-féle Magyar Pipere Borax-ot, mely mint testápoló és szépsítő szer felülmúlhatatlan, hatása biztos és gyors. Angyal Boriska, Jászberény. Arany kanál. Nincs jobb pipere! Arany Gáborné, H. Bösszörmény. Ezüst kanál. A magyar pipere borax a legjobb bőrápoló. Gálk Aranka, Bezercebénya. Ezüst kanál. Kérek meg egy postacsomagot. Liszky Ferenczné, Losonca. Aranykanál. Kitűnő eredménnyel használom a magyar pipere boraxot. Vida Andrásné, Kassa. Arany kanál. Arczom és kezeim tisztaságát a magyar pipere boraxnak köszönhetem. Medgyessy Paula, N. Kikinda. Ezüst kanál. A magyar pipere borax megbízható és kitűnő eredményt. FOLYTATJUK. Egy doboz ára 30 és 75 fill., 10 nagy doboz vidékre bérmentve Magyar Pipere Borax-Crém 1 téglény 1 korona. Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 60 fill. Kapható minden gyógytárban, drogeriában és fűszerüzletben vagy az egyedüli gyártónál: ROGÁTSY RALMAN drogeria BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. sz. Figyeljünk a „ROGÁTSY” névre. Csak ROGÁTSY BORAX-ot fogadjunk el!!

Szálloda Az „ARANY BÁRÁNYHOZ” BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4. Elsőrangú szálló. - A magyarok találkozó helye. - Szobák 2:60 koronától felfelé. 9 percnyire az Operától és Kärntnerstrasse-től. Világos szobák.

BOKOR ARMIN és Dr. SINGER LEÓ FIU INTERNÁTUSA. Megnyit az 1908/09. tanévre szeptember 1-én. A főváros legegészségesebb helyén. Tágas szellős lakhelyiségek. - Modern berendezés. Kitűnő ellátás (szigoruan rituális étellemezéssel.) - Vallásérkölcös nevelés. Egyéni oktatás szaktanárok vezetésével. Nyelvkurzusok, zene és torna. - Üdülő otthonban jelentkezni lehet június 15-ig. Budapest, VII., Lövölde-tér 2. szám. Kivánatra prospektust küld az igazgatóság.

Szőlőbirtokosok. Kiknek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak, felkérletnek csegűknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásároljunk.

SZÍNHÁZAK
 Vasárnapon, 1908. augusztus 2-án.
Városi Nyári Színház
 Délután fél 4 órakor
Beria panamája.
 Énekes bohózat 8 felvonásban, írta Feld Máttyás, zenéjét szerzte Barna L.
 Kezdeté fél 8 órakor
Ugyanaz.

DELI étterem és kávéház
 a Dunaparti-körzón, Wurm-u. sarkán
 Ma és mindennap délután 4/5-ig és este 1/2-ig kezdve az európai hírd
CISKOVSKY
 quartette hangversenyz, fényes változatos műsor.
 Meleg és meleg ételek. Rendes polgári árak.

AMERIKAI PARK
 Telefon 4-49. **UJ-ÖSBUDAVÁRA** Igazgató: Friedmann A.
 Nyitva délután 3 órától reggel 4 óráig.
 Ma, vasárnap, augusztus 2-án
2 Óriási diszelóadás 2
 a Varietében. Délután 6 órakor félhelyárak mellett és este háromnegyed 10 órakor rendes helyárakkal. Mindkét előadáson
Persina 100 idomított állattal.
8 Tan-Kvai 8 | **8 Colini-Clairons 8**
 a kínai művészek | a forgészéltánczosok
 és az egész monstre augusztusi műsor.
A Tabarin Moulin-Rougeban
 Kezdeté 12 órakor 25 szenzációs új szám Kezdeté 12 órakor:
HAJNALIG TANCZELÓADÁSOK
 Az előadások kedvezőtlen időben is megartnak.

Tévedés
 kikerülése végett vásároljon óvszer-különlegességet a **GUMMI KIRÁLY-nál**
HATSCHEK N.
 Csakis: Budapest, Károly-körut 6.
 ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

URI HÁZTARTÁSOKNÁL
 is bevált kútnó tearumot, valódi zamatu jamaikai rumot, eredeti angol szalon likőroket és természetes zamatu gyümölcsesszörpöket, málna, narancs és citrom limonádé (gazense) készítéshez bárai gyorsan előállíthat az általam forgalomba hozott kivonatokkal. — Utasítás és árjegyzék ingyen.
 Egy próbaüveg ára 70 fillér.
LIGETHY GYULA gyógyszerész BUDAPEST, I. ker., Fehérvári-ut 37. szám.

Récsei János
fiu-internátusa
 Budapest, VII., Damjanich-utca 30.
 Családi otthon középiskolai tanulók részére. Az ág. ev-gymnázium, VII. ker. állami főgymnasium, VI. ker. fő-reáliskola stb. közvetlen közelében. Gondos testi ápolás és nevelés. Állandó felügyelet. Francia, német és angol társalgás. Zene, rajz, vívás és tornaszás. Tulajdonos kiváló paedagógus 20 évi gyakorlattal és kútnó ajánlatokkal. Bővebb értesítést ad és kívánatra prospektust küld az igazgatóság.
 Lakása augusztus 1-ig VII., Rákóczi-ut 60. sz.

Kovács Gyula zongora-fermel
 Budapest, V. Ferenc-József-tér 5-6.
 Gresham-palota. Telefon 110-66.
 zongorák, pianók és harmóniumok legolcsóbb árban. Teljesen új hangszerek bérbeadása.
 Részlet és javító-osztály. Zongora hangoltatás eszköztel.
 Állandó képkiallítás eredeti képekben, és művészi reprodukciókban.

A legrégibb és legmegbízhatóbb kartellen kívül új és egyszer használt
ponyva-zsák
 és kővektől gyár és kölcsönlőzet.
NAGEL ADOLF, Budapest.
 V., Arany János-utca 10.
 Vidéki telefon 35-92. Távirat: Nagela Budapest.

Ne tétovázzék, ha fáj a feje,
 hanem használjon azonnal
BERETVAS-PASTILLÁT
 amely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. Ára 1-20. Kapható minden Orvosok által ajánlva. Ára 1-20, gyógyszerárban és drogériában. — Készíti:
Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten.
 3 doboznál ingyen postaszállítás.

BAD GASTEIN
 a cs. és kir. államvasutak állomása.
 A legerősebb radioaktív forrás egész Európában, (49 cC) maximális hőfokkal, 1012 méternyiro a tenger színe fölött, egyszerű hegyvidéken, szőmentes helyen. Kútnó hasú idogbajoknál, (neu-rálgia) ischias, neurasthenia, paralysis, (apoplexia) tubus, továbbá kőszvény, csúz, vesé- és hólyagbajoknál, női bajoknál, valamint kímelt és gyengegyed állapotokba.
 Kényelmes tartózkodás 60 szállodában és lakóházban. Fürdők minden házban. Idény: május 1-től szeptember 1-ig. Május, június és szeptemberben mérsékelt szoba árak. Bármilyen felvilágosítást szivesen ad a fürdőbiztoság. Program ingyen. Forrásvízszállítás Mattoni Henrik utján Bécsből.

Órajavítás 1korona.
 Pótlandó új-részekon kívül. Zsebórártveg, mutató 10 kr.
Ferenc-körut 44.
Schwimmer Albert órásmester.
 Nyitva este 9 óráig. Nyitva este 9 óráig.

Leány és fiu nevelőintézetekben előirt fehéremü, asztal- és ágynemü a legolcsóbban beszerezhető
Kunz József és Társa
 cég új áruházában,
 Deák Ferenc-utca és Bécsi-utca sarok.
 Árjegyzéket és költségvetést szivesen küldünk.
 Leány és fiu ruhák leggyagobb raktára!
Hirdetmény.

A nagykútnai királyi járásbíróság 1907. 289/33 számú végzése alapján közhírré tesszük, hogy néhai özvegy Kamasz Jánosné született Kaszás Bozsik Agnes hagyatékához tartozó ingóságok és pedig ékszerök, butorok, ágyneműek, képek, ruhaneműek, házi és egyéb felszerelések, lovak, kocsik, stb. szóbeli árverésen a legközebb igérőnek azonnali készpénz fizetés mellett elfognak adatni.
 Az árverés folyó évi augusztus hó 13-án délelött 8 órakor veszi kezdetét a helyszínen a néhai özvegy volt nagykútnai lakásán és esetleg a következő napokon is, befejezésig tart.
 Kelt Nagykútnán, 1908. július hó 28-án.
 Előljáráóság

Most jelent meg! Most jelent meg!
VELENCE
 Kalauz magyarok számára
 Képpel és Veleno szines térképpel
 Ára 1 korona. Ára 1 korona.
 Singer és Wolner kiadása, Bpest, Andrássy-ut 10

Fektor
 édes keserűvíz
 az egyetlen
hashajtó limonádé.
 Kapható mindenütt! Üvege 30 fillér.
 Vezérképviselő:
Vasváty Rich. Budapest, VI.; Dávid-utca 10. Telef. 83-87.

SZABADALOM,
 védjegy- és mintaoltalom kieszközlése az összes kultur-államokban.
ADLER MIKSA okl. gépészmérnök
 hitos szab. ügyvivő
 BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 51.

TARCSA gyógyfürdő Vasme-gyében. Glauheró-tartalmu szénsav-dus vasforrások.
 Vizgyógyintézet külön férfi és női osztályal. Vasláp (moor) és természetes szénsavas, vasas és pezsgő fürdők. A tarcsai vasláp, mely a Franzensbadival egyenértékű. Dr. Hankó tur. a tudományos akadémia tagjának vegyeomlása szerint Magyarországon a legjobb, sőt a világhírű Martenbadit is jóval felülmúlja. Neuheiml gyógyvíz. Férfi, kefir, savókura, villamvillagítás, tonnyvesek, kellemes, hűvös éghajlat. A női szervek bántalmái, sápkór, vöröszegénység, ideges bántalmak, szív-bajok, oszvos megbetegedések, továbbá a légzési-, emésztési- és vizeleti szervek bajai ellen kiváló orvosi tekintélyek ajánlják. Fürdőorvosok: Dr. Bartha Kornél v. tanárségéd és Dr. Gülök Gyula.
 Évad május hó 17-től szeptember hó 15-ig esetleg végéig. Elő- és utóévadban tetemesen olcsóbb árak. Tarcsai Károly forrás kedvelt boris és hurutos bántalmaknál kiváló hatású. Kívánatra prospektus, Postai-, távirto- és vasuti állomás, közvetlen vasuti kocsik közlekedés Tarcsa útdő felirattal.

Czimbalom kedvelők
 Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadelmőzet czimbalmokat készít. Czimbalmok már 25 rttól kezdve kaphatók, ugyanint az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kiállításon elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakértő munkáért.
Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körut 42. szám

Vadászoknak és turistáknak
 nélkülözhetetlen, télen melegítő, nyáron hűsítő, törv. védett
Nimród
 meleg és hideg italtartó lapos börtök flecozel bélelve, közönséges üveggel, mely ugyanazon szolgálatot teszi, mint a drága
THERMOS PALACZK
 a forró ital reggel beötve, télen a legkellemesebb italt szolgáltatja egész nap és nyáron a behűtött ital nem melegszik meg benne egész nap. Továbbá **THERMOS PALACZK** védőtokok hűrből, flecozel bélelve saját találmányom, legolcsóbban kapható.
ACS LASZLÓ szíjjgyártó, Ullői-ut 19. szám

MÜBUTOR
 csak kiváló jó minőségben. Szolid munka. Olcsó árak. Modern kivitel.
Fáy Antal bútorgyárosnál
 BUDAPEST, Semmelweis-Újvilág-utca 4. sz. a sarhoz.

Párisi világkiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítőre és erőgyűjtőre, az ennek megerősítését stb. képeit a lovak a legnagyobb munkabírási trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, orvimeg és gőngyölés törvényesen védve.

Főraktár: TÖROK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János

szab. chronometer- és műórák, órákalkáló
és remonfőz ingabőröknek stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Invitációnk pontosan eszközöztetnek.

Tan és nevelő-intézet

nyilvánossági joggal

Budapesten, V. ker., Hold-utca 19. sz.

Az intézet 31 év óta áll fenn

Az intézet 31 év óta áll fenn

Dr. László Mihály nyilvános főgimnáziumában és nevelő-intézetében, amely államvényes osztály- és érettségi bizonyítványokat állít ki, a beiratások szeptember elsején kezdődnek, azonban már most is lehet előjegyezni.

Értesítővel kívánatra készséggel szolgál az igazgatóság.

Dr. László Mihály igazgató.

A növendékek lehetnek benlakók, félkosztosok és bejárók.

GAZDASÁGTANI TANKÖNYVEK

az elemi népiskolák számára. ::

Gazdasági gyakorlókönyv.

Szerkesztették Kozma László és Mihály Ferenc.

I. kötet, a fiúiskolák V-VI. osztálya számára. Ára 80 fillér.

II. kötet, a leányiskolák V-VI. osztálya számára. Ára 80 fillér.

Engedélyezve 11162-1908. szám alatt.

Gazdasági és kertészeti füzetek.

Irta Dobóczy Lajos.

I. rész. A mezőgazdaság, kertgazdaság és állattenyésztés köréből. A fiúiskolák V-VI. osztálya számára. Ára 72 fillér.

II. rész. A kertgazdaság, a háztartás, baromfitenyésztés, tejgazdaság, hizialás. A leányiskolák V-VI. osztálya számára. Ára 52 fillér.

Engedélyezve 51206-1908. szám alatt.

Megjelent Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél, Budapest, VI. kerület, Andrassy-út 21. szám.

ARANYOSI-féle nyilvános felső kereskedelmi iskola

Budapest, V., Nagykorona-utca 13.

Bizonyítványok államvényesek. Egyéves önkéntességi jog. Az intézet internátussal van összekötve. Részletes program ingyen és bérmentve.

A pozsonyi Felső Kereskedelmi Iskola

1908. szeptember 1-én 27. évfolyamát nyitja meg. Az iskola eddig végzett növendékei elsőrendű kereskedői cégeknek, pénzintézeteknek, gyári vállalatoknak, biztosító intézeteknek, közlekedési vállalatoknak, a mezőgazdaságban és közhivatalokban nyertek alkalmazást. Az iskola érettségi bizonyítványa egyévi önkéntes katonai szolgálatra jogosít.

Az intézetet a múlt iskolai évben 306 tanuló látogatta, köztük 200-nál több vidéki, kinek jó családnál való elhelyezése ügyében az igazgató készséggel jár a szülők kezére.

Minden iránt tájékoztató évi jelentés levelező-lapon is kérhető.

Pozsony, 1908. július hóban.

Az igazgatóság.

Wagner Manó

tan- és nevelőintézet nyilvánossági joggal.

Az intézet áll: főgimnázium, polgári és elemi iskolái.

Rákospalotán, Budapest mellett.

A nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi magy. kir. minisztérium az intézet nyilvános főgimnáziumát az érettségi vizsgák tartási jogával ruházta fel és így osztály és érettségi bizonyítványai államvényesek.

A tanulók lehetnek benlakók és bejárók.

Az intézet egészséges levegőjű út kausztrális holdnyl parkban fekszik. Orvosok véleménye szerint a tanulók kitűnő ellátásban részesülnek.

Oktaás a legújabb pedagógia szerint.

Értesítővel készséggel szolgál az intézet igazgatósága

Rákospalota

Budapest, mellett posta, távírda és telefon állomás.

Telefon: Rákospalota 10. Telefon: Rákospalota 10.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétesövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemlés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A Budapesti Kereskedelmi Testületől főtartott

Budapesti Kereskedelmi Akadémia

1908/1909. évben ötvenkettedik évfolyamát nyitja meg. Az intézet két tagozatra oszlik: a) A Budapesti Kereskedelmi Akadémia felső kereskedelmi iskolájára, melybe a közép- vagy polgári-iskola négy osztályának elvégzése után szeptember 1-én jeles és jó bizonyítványu, 2-án és 3-án fennmaradó helyek arányában egyéb jelentkezők naponként a délelőtti órákban iratkozhatnak be; b) A Budapesti Kereskedelmi Akadémia akadémiai (főiskolai) tanfolyamára, mely két évfolyamra terjed és melynek hallgatói a második évben a banküzlet, az export- és importüzlet, a biztosítási üzlet és a faterkedelem szakirányai között választhatnak. E főiskolai tanfolyamra rendszeres hallgatókúl csak érettségi bizonyítvánnyal rendelkezők, rendkívüli hallgatókúl a gyakorlatban már alkalmazott tisztviselők is iratkozhatnak be szeptember 6-9-ig. Az egész intézet szervezetét, félévi feltételeit, alapítványi és tandíjmentes helyeit, ösztöndíjait stb. tárgyzó tudósításokat budapestiek az intézet képviselői kaphatnak, vidékieknek kívánatra postán megküldi a

Budapesti Kereskedelmi Akadémia igazgatósága.
(V., Alkotmány-utca 11. szám)

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 38. sz.

Még eddig nem létezett ár!

350 kor.

Valódi amerikai hajnyírógép.
Legfinomabb kovacsolt solingeni acélból, fedett rugóval, 3, 7 és 10 milliméteres feltoló fésűkkel és egy pótrugóval együtt: ára 3 korona 50 fill. Képes nagy árjegyzék a többi arccikkokról ingyen és bérmentve.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ókszerék, eszközök, nasszajándékok részlel/izetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN
művész

Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút és,
Gyalog-utca 10. szám alatt

Locomobil és gőzcsepítőgépek,
szalmakaszalók, járgány-csepítőgépek, főher-csepítő, gőztű-röstök, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvatógépek, Pienet k. k. kapaók, szecskavágók, repavágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes szűrő-akák, és a 2-vas akák és minden egyéb gazdasági gépek.

Mindenfitt kapható a legfinomabb

Weider tejszín és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla

csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA

Telefon 11 08. Minden vízmérő-tulajdonosnak fontos! Telefon 11-08

Védelem vízfelfogyasztás ellen

a vízfogyasztás hetenkinti ellenőrzése folytán.
Prospektust és felvilágosítást mindenkor ingyen küld a

Budapesti Vízmérő Betéti Társaság KUNZ F.
vízmérők szakgyára. Saját gyártelep.

Osztály: vízfogyasztás ellenőrzés Budapest, I, Bors-utca 14

Katzky Lajos

építőművelő-mester

Zephir: szab, ajtócsukók és elsőrendű tüzbélyek mintaraktára

TELEFON 22 - 78.

Budapest, VI. ker., Liszt Ferenc-tér 14.

Benzinmotorok

1-20 körös műhelyünkben gyártatik kiválva, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

KALLAI motortelepén
Budapest, VI., Negyvező-utca 43.
Ügyelti használt gőzcsepítőgépeket és őrlőmalmokat is kaphatók

DIESEL-motorral

a tényleges löerő

óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készségesen szolgál a

Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapestben.

The J. G. Brill Company cég Philadelphában

15688. számú

«Átalakítható közúti vasúti kocsi»

ezimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összekötötést keres, szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Bővebb felvilágosításokkal készséggel szolgálnak:

Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly, hites szabadalmi ügyvivők.
Budapest, V., Váci-körút 78.

Huff Electrostatic Separator Co. cég Portlandban

a 34252. számú

„Eljárás és berendezés heterogén testek alkatrészeinek szétválasztására“

ezimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belöldi gyárosokkal összekötötést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. — Bővebb felvilágosításokkal szolgálnak

Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly hites szabadalmi ügyvivők
Budapest, V., Váci-körút 78.

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő

Bpest, Váci-utca 2.

Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenféle kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881

Mintaraktár művész kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből. Költségvetés díjmentes.

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtti Gyár-utca.
Telefon 14-09.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

nemi betegségben szenvednek,

kik bármily

DR. GARAI ANTAL

v. ca. és kirl osztály főorvos országos hírt és a legnépszerűbb, 33 éve leannáló rendelés intézetét

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült hgyesd és hólyag bajok vizsgálata villamos hgyesdűzők segítségével. Vidékiek levelekre kimerülő választ és szakesseri tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Tilkoztatás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

kőszepényi, vagy rézalkotóléso legelőcsöbön

Butor Ehrentreu és Fuchs

testivérékmél

Budapest, VI., Teréz-körút 8.

Képes árjegyzék ingyen. Telefon 98-09.

NŐI RUHAZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

1 lüster berakott alj	10-15 K.	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 K.
1 taftt berakott alj	25-30 >	1 gyermek-gallér	6 >
1 vászon felöltő	14-18 >	1 selyem-batiszt bluz	5 >
1 pepita utazó gallér	10-14 >	1 cloth alsó-szoknya	4.50
1 lüster utazó köppeny	15-20 >	1 delain pongyola	7 >
1 taftt kabát	25-30 >	1 mosó pongyola	5 >
1 angol zefir bluz	3-5-6 >		

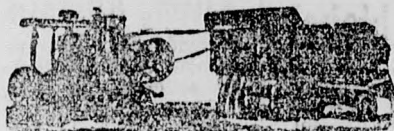
Yehérnemű osztály: Női ingek, hálókötésök, sifon- és batiszt alsók, pamutörülközők, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretttonok, delenek' selymek, lüstererek **olcsóbban, mint bárhol Budapesten.** Naponta óriási maradékvásár mindentféle árukból!

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám **Szabott árak!** Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

Herkules-motortársulat, Budapest, V., Váci-ut 30

Ajánlja egy oséplést, mint malomüzemre kitűnően alkalmas, leggyorsabb benzinkomóbilant, melyek V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor üzemben megtekinthetők.

Teljes jótállás
kifogástalan
üzemért!

Üzemzavarok kizárva! Bámutatásan olcsó szerkezet!
Rendkívül csekély benzinfogyasztás!
13-14 éves fiú is kezelheti!!!

Árjegyzék ingyen! Olcsó árak részletfizetésre!
200 db ellenemű levél a Magyarországon üzemban lévő motorokról!

BETEGEK FIGYELMÉBE

Sok ezer reményvesztett beteg férfinak és nőnek adta vissza megromlalt egészségét és állította helyre testi és lelkierejét — speciálitás gyógy módunk. Óriási sikereket ért el gyógy módunk egész Európában, amit az intézet hítele iratokkal bármikor bebizonyíthat. A gyógykezeléshez tartozó speciális szerek és alkalmazások tökéletessége, valamint a betegek iránt tanúsított lelkiismeretesség, gondos figyelem és a legújabb vizsálati módszerek, mind hozzá járultak az elért kiváló eredményekhez. Eljárásunk oly nyílt és őszinte, hogy a betegség alapos megvizsgálása után csak azo- at fogadjuk el gyógykezelésre, akiket biztosan meggyógyíthatunk.

Ha valakinek lehetetlen volna megjelenni, akkor csak írja le azonnal baját, amelynek pontos áttanulmányozása után megkapja az utasítást és a megfelelő speciális gyógyszereket is — a legnagyobb titoktartás mellett. Levélbe válaszbeliyeget mellékeljen. A gyógykezelés befejezése után a leveleket elő stik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerekkel, alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta dr. Palócz az ő speciális gyógy módjával még a legelhanyagoltabb esetekben is, a bujakeros sebeket, húgycső-, hólyag-, ideg és hárgerincz-bajokat, sérvet az öntertőzés és szifilis utóhatáit, magömlést, elgyengült férfierőt (impotentiát), kezdődő elme zavart, aranyeret, vérébajokat, bőrbetegségeket és a női nemű szervek minden betegségét, valamint mindezen felsorolt bajokkal összefüggő beteg éveket. Nők részére külön intézeti kezelés, külön váróterem és egyedül végzi naponta délelőtt 10 órától délután 5 óráig, (vasárnap déli 12 óráig).

Cím: Dr. Palócz peccialista volt kórházi orvos Budapest, VII., Rákóczi- Kerepes-ut 10.

Dr. MITZGER

hírneves szakintézet Budapest, Andrassy-ut 51. I. emelet.

Ideg-, nem-,

bőr-, vórbetegségek, bujakeros (siphilis) betegségek, öntertőzés utóhatái és férfui gyengeségi állapotok, impotencia gyökere gyógyításra. Tapasztalt biztos és gyors eredmények folytán a tiszteltélő teljes gyógyulás után fizethető.

MEGHODITOTTUK A VILÁGOT!

GÉREBEN BELA KRISTÓF IR-2

Hallotta-e már?

Megalakult a

Magyarországi Kisbirtokos Szövetség.

Végre a kisbirtokosok is öntudatra ébredtek és felismerik a szervezkedés rendkívüli nagy jelentőségét. Szükséges is volt már, mert állandóan olyan törvényeket hoztak reánk, amelyek legnagyobb hátrányunkra vannak. Ilyen a szeszadótörvény is. Most jön tárgyalás alá: A gazdasági kamaráról. A földadóról szóló törvény. Az új **Kisbirtokosok!** börtörvény sít stb. Ezeknél nektek is jelen kell lennetek! Nem szabad megengedni, hogy folyton nélkül tek hozzanak törvényeket, rólátok. Ide csoportosulatok kisbirtokosok! a mi kibontott zászlónk alá. Ingyen megajándék a Szövetség Ismerlelőit és a progressiv földadóról szóló könyvet. — Szervezkedjünk kisbirtokosok!

Felvilágosításért fordadjatok:

A Magyarországi Kisbirtokos Szövetséghez vagy A „MAGYAR LOBOGÓ” szerkesztőségéhez Budapest, VI., Csengery utca 82

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 23 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

V. es. és kir. enredorvos és kórházi főorvos.

Bizos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakerót (siphilis), Lőrököt, elgyengült férfierőt, idősebbesnél is, öntertozést és annak utóhatáit, ideg- és hárgerincz-bajokat, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körut 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. Levél útján is biztos gyógyulás.

BUTOR DUS VÁLASZTÉBANDÁNY KESZPÉNZ ÉRTÉKÉNT RÉSZLETFIZETÉSRE RENDKIVÜLI OLCSÓÁRÓN KAPHATÓ
ÉRTVÖS-UTCA 17. (Andrassy-ut sarok)
EHRENTREU TESTVEREKHEI
BUDAPEST, VI., ÉRTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-SÁROK)
KÉPES ÁRJEJYZÉK INGYEN. TELEFON 82-27

Itt van az alkalom!

Megelőztem az óriási áremelkedést és tettezen vettem pártban is olcsó árakban és abban a helyzetben vagyok, hogy b. vevőimet nagyon olcsón szolgálhatom ki s raktáron van 80-40 waggon áru. Üveg, porcellán, lámpa, sománcz, vasedény, konyha felszerelés, vendéglő és kávéházi berendezés, nászajándék és dísz tárgyak.

ÁR TÁBLA:

Étkező-készlet 6 személyre, rokokó finom porcellán csak	3.50
Étkező-készlet, teljesen 6 személy, modern fazon festve és aranyozással, beégetve	6.50
Étkező-készlet, teljesen 6 személyre, rokokó-stílus, díszes festés, elsőrendű minőség	7.95
Étkező-készlet, 6 személy, rendkívül díszes, rokokó-stílus, peccsenyétal, eleg. festéssel	10.-

Legelőcsőbb és legnagyobb választók csak elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben, díszesen festve, dusan aranyozott rokokó-fazon, kétszer égetve, finom minőségű porcellán áru!

2 ovál levelesétal, nagy peccsenyétal, 2 kis peccsenyétal, 2 nagy tészátal, 2 kis tészátal, 2 főzeléktal, 2 salátatal, 2 mártástal, 2 mártás alja, 2 nagykanál, 2 kiskanál, 2 sóártal, 15 mély tányér, 28 lapos tányér, 12 kis tányér	25 frt.
---	---------

Azonkívül vannak készletek egészen . . . 100 frtig.

Étkező-készlet 12 személyre, rokokó-stílus kisebb összeállítás, 42 db. díszes festéssel és beégetve	12.50
Étkező-készlet 12 személyre, rokokó, díszes festés, 41 leveles, 2 peccsenye, 2 tészta, 2 saláta, 2 főzelék, 2 mártás, 2 alj, 2 sóártal, 2 kanál, 12 mély, 24 lapos, 12 desszert, 12 csont-tányér	24.-
Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stílus	3.25
Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetett, dusan aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel	4.-
6 személyes kávékészlet, festett és beégetett aranyozással	1.75
6 személyes boros-, sörs- v. vízeskészlet festett és beéget. aranyozással	1.75
1 teljes angol díszes nagy, valódi majol. mosdókészlet	4.50
Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mély, lapos	30
Vázas vagy boros pohár 5 kr. és	30
1 szett lámpa, ernenyővel	1.50
1 szett lámpa, ernenyővel, díszes	1.50

6 személyes finom üvegkészlet vésétt, elegáns mintával

6 vizes pohár	6 pezsgős pohár	6 boros	1 vizes kanecso	6 likörös	1 boros butella	4 sörös	1 likör üveg	6 frt 50 kr.
---------------	-----------------	---------	-----------------	-----------	-----------------	---------	--------------	--------------

2 db legjobb zománczozott fazék és lábas	3.50
1/2 L-től 5 literig csak	—
zománczozott kávédaráló csak	—

Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás

Takács Ferencz

nagyban és kicsinbeni gyári raktára

Baross-tér 4. sz. Rákóczi-nt végén.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 284

Több mint

600 vagyonos hölgy óhajt mielőbb férjhez menni. Komoly házassal rendelkező, vallás, foglalkozás, mellékes fordulásnak Schlesinger céghez Berlin 18. címre.

Óriási öszibarack

durancán befőzésre és csemegezni, Gyöngyös-Visonfal csemege szőlőt 5 kilonként 4 koronáért, kajszibarackot zamatos körtét 3 koronáért, ringlotot, cukor és rétes almát 2 korona 50 fillérért. "Mátragyöngye" görög, turkesztán, cantalup és ananász dinynyét, vasuton 25 kilonként 7 koronáért szállít Löwy Gyula mintagazdasága Gyöngyösön.

Kastély

(Biharmegyében) gyönyörűen berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedelmező szőlővel eladó. Cím megtehető: Mosse Rudolfnál Budapest, Nádor-utca 11. 27909

Műasztalosnál

készítenek kaphatók sima fényezett hálószobák, cseresznye, mahagoni és szürke jávorfából igen jó minőségben raktár töltséftel, néhány sima angol ebédlő berendezés és uri butorok is vannak készen. Réti, Lónyai-utca 25.

Magyar Tanügyi

Intézet (Hatóságilag engedélyezve.) József-körút 10. Felvilágosítást nyújt ügy bel- — mint külföldi iskolákról, elment minden a tanügyi körébe tartozó ügyet, elintézi iskolai beiratásokat, gondoskodik középiskolai tanulóknak, egyetem hallgatóknak, tanítványok családjának leendő elhelyezéséről, ellátásáról. Szülőket gyermekeiknek minden egyes tárgyából való ömöneltől az iskolában, valamint lakásán való viselkedéséről közhatalonként, illetve havonként körülményesen értesíti, rajuk felhívja. Beszerzi a könyveket és taneszközöket. A tanulókat korrepetálásról gondoskodik. Tanító-személyzetet (tanár, nevelő, tanító, nevelőnő) ajánl, illetve elhelyez. Tanácsot, felvilágosítást és utmutatást ad magánviszályai ügyben. 28849

Asztalosok

új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a "Kegyelet" szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46. 27903 B.

Modern lakások

III., Lajos-utca 70 sz. novemberre 2-3-4-5 szobával, minden modern kényelemmel, gáz, villany, kiadók. Ugyanott tágas pinceszéhség.

Csemegezőlöt

legszebb fehér és piros Chasselaist 5 kilonként 3 koronáért, óriási almát, zamatos körtét, nemesfajú szőlőt 2 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kiskunhalas.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államviszágakra (egyesítgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyszintén államszámveteltani államviszágára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi személnárium, Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsaticza 44.)

Eladó.

egy Szentbernáthgyei 9 hónapos kutyá kölyök igen szép példány. Rónay István Egyek.

Grammofón!

legerősebb hanggal, legnagyobb lemezekkel, mindenáron eladó. Nyár-utca 5. Szabadinál.

Kolozsvári jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államviszágakra és alapviszágakra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kipróbált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikert biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójóhból speciális tanfolyam melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen olcsó díjazással. Levélbeli érdeklődésekre kiemelten válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-utca 2.

!!! Olcsó kölcsönök !!!

Tisztviselőközségnél 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítástól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Felzáróközségnél 4-4 1/2%-ra, 4-62-50%-os annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Ötadatokra az érték 75%-ig. Életbiztosításnak hadnagyától kezdve előnyös feltételekkel. Tárcakifelt, Váltókölcsönt gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdők, bányák adásvétele Össztársorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügyet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan!! Képviselek alkalmaztatnak! Etn és Társá bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sark. Telefon: 105-34. Válaszshélvez. 28420

Stenografai

Rákóczi-ut 60. I. em, ezelőtt Váci-körút 83. Ingyenes gépirasoktatás az összes írógéprendszerre. Díjtalan és biztos allasközvetítés. A "Stenográfia" országos fűhelsberger gyorsíró-és gépiróiskolában havonta új magyar, német, gyorsírási, gépirási és kereskedelmi szaktanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairású-kurzusok. Az egyes tanfolyamok oklevéles gyorsíró- és kereskedelmi akadémiái rendes tanárok vezetése alatt állanak. Sokszorosító és másolóiroda. Beiratások naponta az intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolákkal.

Magánnyomozó

törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb könyves ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélkül megfigyelését s elűnt egének és névtelen levelek írónak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Lóbor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 103-52. 28587

Parketagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Több jókarban lévő

cséplőgép és lokomobil magyar állami és Clayton gyártmányu garnitúrában, vagy külön-külön eladó. Cséplést is elvállalok. A kazánok szén-, fa- vagy szalmaűtésre vannak berendezve. Csereszizlet kötetik. Minden bármely új munkát vagy javítást jutányos áron eszközölök. Neugebauer Antal, gépgyáros, Szolnokon, Jásznagykun Szolnok-megyé.

Villatellkek

eladók Piliscsabán a főhercegi erdőből parcellázott Klotild villatelepen részletfizetésre. Telek néyszögölet 1 koronától föl él. Egyesületi kalauz a piliscsabai állomáson található.

Vadászleggyver

gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulesu Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grenier-zárú, Bücksiflnté 40 forint. Schnelleres Mannlicher 23 frt. Drilling, valódi Krupp acélsővekel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Weidogghamerles, ugyanitt Görz Zeiss, Voigtlander és más finom fényképezőgép, egy porzsa-szöngy és egy motorke-rehár nagyon olcsón áron eladó. IV/E. Egyetem-ter 5. szám. Radónál. 49052

Páthető tüdővéd.

50 koronától feobb, kárák 12 koronától, fejjűb mindenféle szivattyú és vízvezeték berendezést vállalok

LEFKOVICS ADOLF

Wesselenyi-utca 51/E. Erzsébet-körút és Harsfa-utca között. Arányoskák hársmentva.

Csemege-zölő

csakis nemes fajok postakosaraként 3 korért, mázsánként 40 korért, szegfűkörté, csemege alma, turkesztán és görög dinnye, fejes káposzta, paradicsom, tejes kukorica, kovásos uborka zöld paprika vegyesen vagy egyenként 2 korért, ismételődnak külön árajánlatot küld Gyümölcs-kivétel Csongrádról.

Pénzkölcsönt

4. 4/3 és 5% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környéken lévő bérházakra I. II. III. helyen 5-70 évig törlesztethető. Személyhitei tisztviselőknak gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 1/a.

BUTOROK

hála-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá úrszoba, iroda berendezései rész- és mahagoni butorok, szöngyök és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 268
Károly-utca sark.

Villamos világitás

saját dynamóval, lakóházak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Arájánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Csemege-zölő

csakis nemes fajok postakosaraként 3 korért, mázsánként 40 k.-ért, csemege alma, káposzta, turkesztán-cukor dinnye, paradicsom bármelyiknek mázsáját 16 korért, görög dinnyét tíz, szegfű-körtét 23, kovásos uborkának száza kettő, zöldpaprikának 1 korért, fentiekből postakosaraként egyenként vagy vegyesen 2 korért szállítja Szabó Csongrádról.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, állandó nagy raktár

Laub Lipót,

BUDAPEST,
Liszt Ferenc-utca 17. sz.

INGYEN

bermésztve és titoktartással küldjük érdekes ábrás

GUMMI-

halhályag stbről szóló árjegyzékünk.

GUMMI - HALHÓLYAG

3, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tejtja NAKIRA valódi indiai főrül-különlegesség tuozatja 12 korona. Uterus - Spray enyebb női különlegesség 14 kor PESSAR OCLUS női szer 3-11 kor.

INGYEN

külaják

műlabak műkezek támgépek sérvkötők

stbről szóló legújabb nagy képes árjegyzékünket

universális sérvkötők

dáratlanok kis onyha nyomása mellett a legnagyobb szrv is elzárható. Gummiharisnyák stb. mérték szerint készíttetnek.

MAGYAR ORVOSI MŰSZER-TÁR

Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. Pontos címre és a város központjára ügyeljenek.

Onnek óvni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a házaiatok ezrei igazolják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utcasarkán

Ajtók, ablakok

VASREDÖNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használtak és újak olcsón kaphatók:

Lefkovits Jakabnál

B. pest. V., Korall-utca 10 a nyugati pályaudvar közelében.

BELHURUT,

(hasmenés) gyomorgörcs legjobb gyógyszere a BARTA-féle FEKETE-APONYA GYÖGYBŐR. Gyógyszereszek és fűszereknél 1 üveg ára K 1.60. 5 üvegét 8.- koronáért bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26971

30 Forint. Varrógépek

egy új valódi csatádi Singer varrógép szárazkormányú 5 orv. főtűvel és csatlakozással

SINGER A.

műgépésznel Budapest, főú. let Árkádia-utca 56. Mindenféle varrógépek javítását legutányosabb áron elvállalok. Árjegyzék ingyen.

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok

Rézagy — — — 45.- frt
Vasúgy matracozással 8.50 •
Gyermekágy — — — 11.50 •
Sodronyágy-betét 3.50 •
Vas- és rézbutorok gyárt. Áronban. 28046

WEISZ LIPÓT

Király-utca 99. szám.
TELEFON 57-01.

A legelőnyösebb részletfizetésre

zongorát, pianinót, czím balmot, hegedűt

kézpénzbeni áron a legújabb rendszerű

bankhitei

utján kizárólag csakis Reményi nagy magyar bank szerletelén.
Prospektus és árjegyzék ingyen.
Budapest, Király-utca 58. szám.

MEGHODITOTTUK A VILÁGOT!

GEREBEN BELA-KNISLOVITZ 2

Zalogcédulákat,

brillansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb áron veszek. Brillansokért többet fizetek, mint amennyitért vették. SCHILLER ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123.
TELEFON 62-80.

BUTOR

árverésről, finom és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bőrfotellek, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzasszöngyök és egyes darabok; Pódes B. VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarkházban.

ASSZONYOK

vigyázzatok!

Tulnag gyermekáldás ellen megtantit védekezni Fischer Roza közik nyvo. Több ezer köszönet és hálaírat, 1 koronáért (esetleg levélbélyegekkel) megküldi Fischer Roza asszony Budapest, VII., Damjanich-utca 2-3/B. 1052221. 2145.

Fülolaj

Dr. DE G. Schmidt
főorvos és hisztológus félé

Dr. DE G. Schmidt fül-és orvosi tanácsadója

szűkeket, fülfajást, fülzúgást, és nagyothallást még idült esetekben is gyógyíthatja.

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész-tára Budapest, Király-utca 12. szám.

INGYEN DRAGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP

NAGYÍTÁSOK

ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA 2 SZÍNES

OLAJKÉP

ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐK MINDENÜTT FELVÉLTATNÉK

NYAVAPASSZÁG

MINDEN IRÁNYBAN RÓFACSI FÉNYKÉPÁGYÍTÓ ÉS BUDAPEST, VI. BOTTENHÜLLER-UTCA KÜTÖNTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRSI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON DISZKOLEVÉL-KÉRESZTELÉS ARANY-ÉREMMELE.